

**T.C.
ÇUKUROVA ÜNİVERSİTESİ
SOSYAL BİLİMLER ENSTİTÜSÜ
İLKÖĞRETİM ANABİLİM DALI**

**SOSYAL BİLGİLER VE TÜRKÇE ÖĞRETMENLERİNİN İLKÖĞRETİM 6. VE 7.
SINIFTA BELİRLİ GÜN VE HAFTALARA İLİŞKİN GÖRÜŞLERİNİN
DEĞERLENDİRİLMESİ**

Nuri ŞİRİNGEL

YÜKSEK LİSANS TEZİ

ADANA, 2006

T.C.
ÇUKUROVA ÜNİVERSİTESİ
SOSYAL BİLİMLER ENSTİTÜSÜ
İLKÖĞRETİM ANABİLİM DALI

SOSYAL BİLGİLER VE TÜRKÇE ÖĞRETMENLERİNİN İLKÖĞRETİM 6. VE 7.
SINIFTA BELİRLİ GÜN VE HAFTALARA İLİŞKİN GÖRÜŞLERİNİN
DEĞERLENDİRİLMESİ

Nuri ŞİRİNGEL

Danışman: Yrd. Doç. Dr. Zekiye ÇAĞIMLAR

YÜKSEK LİSANS TEZİ

ADANA, 2006

Çukurova Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Müdürlüğüne,

Bu çalışma, jürimiz tarafından İlköğretim Anabilim Dalında **YÜKSEK LİSANS TEZİ** olarak kabul edilmiştir.

Başkan: Yrd. Doç. Dr. Zekiye ÇAĞIMLAR

Üye: Yrd. Doç. Dr. Mehmet KARAKUŞ

Üye : Yrd. Doç. Dr. Ayten İFLAZOĞLU

ONAY

Yukarıdaki imzaların, adı geçen öğretim elemanlarına ait olduklarını onaylım.

...../...../.....

Prof. Dr. Nihat KÜÇÜKSAVAŞ

Enstitü Müdürü

Not:Bu tezde kullanılan özgün ve başka kaynaktan yapılan bildirişlerin, çizelge, şekil ve fotoğrafların kaynak gösterilmeden kullanımı, 5846 Sayılı Fikir ve Sanat Eserleri Kanunu'ndaki hükümlere tabidir.

ÖZET

SOSYAL BİLGİLER VE TÜRKÇE ÖĞRETMENLERİNİN İLKÖĞRETİM 6.VE 7. SINIFTA BELİRLİ GÜN VE HAFTALARA İLİŞKİN GÖRÜŞLERİNİN DEĞERLENDİRİLMESİ

Nuri ŞİRİNGEL

Yüksek Lisans Tezi, İlköğretim Bölümü

Danışman: Yrd. Doç. Dr. Zekiye ÇAĞIMLAR

Eylül 2006, 123 Sayfa

Bu araştırma, Sosyal Bilgiler ve Türkçe öğretmenlerinin ilköğretim 6. ve 7. sınıfta Belirli Gün ve Haftalara ilişkin görüşlerini belirlemek amacıyla yapılmış tarama modelinde bir araştırmadır.

Araştırmanın çalışma evreni, 2005-2006 eğitim- öğretim yılında Adana ili Seyhan ve Yüreğir ilçelerindeki ilköğretim okullarında görev yapan Sosyal Bilgiler ve Türkçe Dersi'ne giren öğretmenlerdir. Random (tesadüfi) örnekleme yöntemi ile seçilen 61 devlet okulu, 10 özel okulda görev yapan 218 öğretmen araştırmanın örneklemini oluşturmuştur.

Bu çalışmada, araştırmacı tarafından Belirli Gün ve Haftaların amaçları doğrultusunda geliştirilen anket formu veri toplama aracı olarak kullanılmıştır. Hazırlanan anketin önce pilot uygulaması yapılmış, Gerekli düzeltmeler yapılarak, örnekleme yer alan öğretmenlere uygulanmıştır. Anket formu 7 bölümden oluşmaktadır. Birinci bölümde öğretmenlerin kişisel bilgilerini öğrenmeye yönelik 5 soru, ikinci bölümde Belirli Gün ve Haftaların amaçlarına ilişkin 11 soru, üçüncü bölümde Belirli Gün ve Haftaların içeriğine ilişkin 9 soru, dördüncü bölümde Belirli Gün ve Haftaların öğretim sürecine ilişkin 14 soru, beşinci bölümde Belirli Gün ve Haftalarda düzenlenen etkinliklere ilişkin 2 soru, altıncı bölümde Belirli Gün ve Haftaların değerlendirilmesine ilişkin 10 soru, yedinci bölümde Belirli Gün ve Haftalara yönelik önerilerin belirlenmesine ilişkin 6 soru, toplam 57 soru bulunmaktadır.

Toplanan verilerin yorumlanmasında frekans ve % teknikleri kullanılmıştır.

Araştırmadan elde edilen bulgular doğrultusunda, sonuçlar şu şekilde özetlenmiştir.

1. Öğretmenlerin, BGH'nin öğrencilerin dersi yaşayarak öğrenmesine yardımcı olmadığını ifade ettikleri görülmektedir.

2. Öğretmenlerin, 29 Ekim Cumhuriyet Bayramı, 23 Nisan Ulusal Egemenlik ve Çocuk Bayramı, TBMM'nin açılması, 19 Mayıs Atatürk'ü Anma Gençlik ve Spor Bayramı gibi gün ve haftalarımız ile milli bayramlarımızın, gelenek ve göreneklerimizin toplumsal yaşayışımızdaki öneminin anlaşılmasına yardımcı olduğunu ifade ettikleri görülmektedir.
3. Öğretmenlerin, Cumhuriyet Bayramı, Zafer Bayramı, Bulunulan şehrin Kurtuluş Günü gibi gün ve haftaların yurt ve ulus sevgisinin gelişmesine yardımcı olduğunu ifade ettikleri görülmektedir.
4. Öğretmenlerin, Dünya Çocuk Günü, Birleşmiş Milletler Günü, İnsan Hakları Haftası, NATO Günü, Dünya Kooperatifçilik Günü gibi gün ve haftaların öğrencilerin barış, insan hakları ve kardeşlik konularıyla bilinçlenmesine yardımcı olmadığını ifade ettikleri görülmektedir.
5. Öğretmenlerin, Kahramanlık Günleri, Türk Büyüklerini Anma Günü gibi günlerin, öğrencilere geçmişimiz hakkında bilgi ve tarihi değerlerin kazandırılmasında yardımcı olduğu ifade ettikleri görülmektedir.
6. Öğretmenlerin, Dünya Çocuk Günü, Birleşmiş Milletler Günü, İnsan Hakları Haftası, Nato Günü, Avrupa Günü gibi gün ve haftaların öğrencilerin uluslararası ilişki ve sözleşmelerdeki sorumluluklarımızı anlamasına yardımcı olmadığını ifade ettikleri görülmektedir.
7. Öğretmenlerin, Kütüphaneler Haftasının öğrencilerin kütüphanelerin eğitimimizdeki yerini ve önemini benimsemelerine yardımcı olmadığını ifade ettikleri görülmektedir.
8. Öğretmenlerin, Tutum Yatırım ve Türk Malları Haftası, Dünya Kooperatifçilik Günü, Enerji Tasarrufu Haftası gibi gün ve haftaların öğrencilerin ulusal ekonomiyi ve tutumlu olma alışkanlığını yaşamlarıyla ilişkilendirerek anlamalarına yardımcı olmadığını ifade ettikleri görülmektedir.

9. Öğretmenlerin, Türk Büyüklerini Anma Günü, Anneler Günü, Dünya Çocuk Günü, Kızılay Haftası, Yeşilay Haftası gibi gün ve haftaların öğrencilerde, büyüklerine küçüklerine ve tüm insanlığa sevgi ve saygı duyabilme alışkanlığının kazanılmasına yardımcı olmadığını ifade ettikleri görülmektedir.
10. Öğretmenlerin, Trafik Haftası, Çevre Koruma Haftası, Kütüphaneler haftası, Müzeler Haftası gibi gün ve haftaların öğrencilerde, trafik kurallarına uyma, çevreyi koruma kütüphane ve müzelerdeki kurallara uyma davranışlarının gelişmesinde yardımcı olmadığını ifade ettikleri görülmektedir.
11. Öğretmenlerin, Hayvanları Koruma Günü, Orman Haftası, Sakatlar Haftası gibi gün ve haftaların öğrencilerin hayvanları ve ormanları koruma, sakat ve düşkünlere yardım etme duygularının gelişmesinde yardımcı olmadığını ifade ettikleri görülmektedir.
12. Öğretmenlerin, İlköğretim programında belirtilmiş olan Belirli Gün ve Haftaların, okul ve öğrenci yaşayışı ile ilgili etkinlikleri içerdiğini ifade ettikleri görülmektedir.
13. Öğretmenlerin, Belirli Gün ve Haftaların Türkçe dersinin ve Sosyal Bilgiler dersinin konularıyla yakından ilgili olduğunu ifade ettikleri görülmektedir.
14. Öğretmenlerin, Belirli Gün ve Haftaların, ders konularının işlenişinde öğrencileri aktif kılacak etkinlikler içerdiğini ifade ettikleri görülmektedir.
15. Öğretmenlerin, Belirli Gün ve Haftaların, yazılı kaynak, araç ve gereç kullanmayı gerektirdiğini ifade ettikleri görülmektedir.
16. Öğretmenlerin, Belirli Gün ve Haftaların öğrencilerin yetişmelerine, sosyal yönden gelişmelerine ve öğrenmelerine katkıda bulunduğunu ifade ettikleri görülmektedir.
17. Öğretmenlerin, Belirli Gün ve Haftaların amaçları ile Türkçe dersinin ve Sosyal Bilgiler dersinin amaçlarının örtüştüğünü ifade ettikleri görülmektedir.

18. Öğretmenlerin, Belirli Gün ve Haftaların yıl boyunca Türkçe dersi içerisinde ve Sosyal Bilgiler dersi içerisinde sağlıklı yürütülemediğini ifade ettikleri görülmektedir.
19. Öğretmenlerin, Belirli Gün ve Haftalarda yapılacak olan etkinlikleri okul idaresinin belirlediği öğretmenlerin gerçekleştirdiğini ifade ettikleri görülmektedir.
20. Öğretmenlerin, zümre toplantılarında BGH'ye değindiklerini ifade ettikleri görülmektedir.
21. Öğretmenlerin, BGH'ye yıllık planda yer verdiklerini ifade ettikleri görülmektedir.
22. Öğretmenlerin, Türkçe ve Sosyal Bilgiler dersinde içerisinde bulunan Gün ve Haftalarla ilgili bir etkinlik gerçekleştirmek istendiğinde bu etkinliğin günlük planda belirtildiğini ifade ettikleri görülmektedir.
23. Öğretmenlerin, Türkçe ve Sosyal Bilgiler dersinde yıllık plan hazırlarken BGH'de işlenen konular ve düzenlenen etkinlikler için diğer branş öğretmenleri ile (Sosyal Bilgiler, Türkçe, Fen Bilgisi, Matematik vb.) işbirliği yapıldığını ifade ettikleri görülmektedir.
24. Öğretmenlerin, okullarda Türkçe ve Sosyal Bilgiler derslerinin işlenişi sırasında BGH' den yeterince yararlanılmadığını ifade ettikleri görülmektedir.
25. Öğretmenlerin, BGH'yi Türkçe ve Sosyal Bilgiler dersi içerisinde kullanırken okulların yazılı kaynaklar ve araç gereçler bakımından yeterli olmadığını ifade ettikleri görülmektedir.
26. Öğretmenlerin, BGH'de okul yönetiminin öğretmenlere yeterince rehberlik etmediğini ifade ettikleri görülmektedir.
27. Öğretmenlerin, BGH'de gerçekleştirilen etkinliklerde okul ve aile işbirliğinin sağlanmadığını ifade ettikleri görülmektedir.

28. Öğretmenlerin, eğitimleri sırasında Türkçe ve Sosyal Bilgiler dersinde BGH'den nasıl yararlanabilecekleri hakkında herhangi bir ders almadıklarını ifade ettikleri görülmektedir.
29. Öğretmenlerin, BGH ile ilgili kurs ve seminerlere ihtiyaç duyduklarını ifade ettikleri görülmektedir.
30. Öğretmenlerin, BGH'nin öğrencileri çeşitli yönleriyle tanımaya yardımcı olduğunu ifade ettikleri görülmektedir.
31. Öğretmenlerin, Okulların fiziki olanaklarının (yazılı kaynaklar, araç ve gereçleri, oda, sınıf, salon, uygulama bahçesi vb.) Belirli Gün ve Haftalara yönelik faaliyetlerin yürütülmesi için yeterli olmadığını ifade ettikleri görülmektedir.
32. Öğretmenlerin, öğrencilerin dönem sonunda ya da yıl sonunda notlarını belirlerken öğrencilerin yıl içerisinde Belirli Gün ve Haftalarda gerçekleştirdikleri çalışmalarını göz önünde bulundurduklarını ifade ettikleri görülmektedir.
33. Öğretmenlerin, ünite planından, içerisinde bulunan haftayı belirleyip, o haftanın hangi bilim dalıyla ilgili olduğunu tespit edip daha sonra ilgili öğretmenden haftanın önemiyle ilgili bilgi aldıklarını ifade ettikleri görülmektedir.
34. Öğretmenlerin, BGH kutlamalarında görev alacak öğrencilerin yetenekli öğrenciler olmasına öğretmenler tarafından dikkat edildiğini ifade ettikleri görülmektedir.
35. Öğretmenlerin, BGH kutlamalarında yıl sonunda değerlendirmenin ilköğretim müfettişleri tarafından yapıldığını ifade ettikleri görülmektedir.
36. Öğretmenlerin, öğrencilerin dönem sonunda ya da yıl sonunda notlarını belirlerken öğrencilerin yıl içerisinde BGH'de gerçekleştirdikleri çalışmalarını göz önünde bulundurduklarını ifade ettikleri görülmektedir.
37. Öğretmenlerin, haftalık ders programı içerisinde BGH'nin kutlanmasına yönelik ayrı bir ders saati ayrılması gerektiğini önerdikleri görülmektedir.

38. Öğretmenlerin, BGH’de okul yönetiminin, diğer branş öğretmenlerinin ve velilerin ilgisinin, yardımının ve rehberliğinin BGH’de verimi arttıracığını ifade ettikleri görülmektedir.
39. Öğretmenlerin, BGH de gerçekleştirilecek etkinlikler için okulda belirli bir oda ya da sınıfın ayrılmış olmasının öğretmenlerin BGH’ye olan ilgisini arttıracığını ifade ettikleri görülmektedir.
40. Öğretmenlerin, BGH içerisine yerleştirilmesi istenilen en önemli haftanın Şehit Öğretmenler Haftası olduğunu ifade ettikleri görülmektedir.
41. Öğretmenlerin, BGH içerisinden çıkarılması istenilen en önemli günün Nato Günü olduğunu ifade ettikleri görülmektedir.
42. Öğretmenlerin, BGH’ nin daha verimli kullanılabilmesi için sıradan kutlamalar yapılmaması, kutlamalarda teknolojinin daha fazla kullanılarak öğrencilerin dikkat odaklanmasının sağlanması gerektiğini ifade ettikleri görülmektedir.

Anahtar Kelimeler: Sosyal Bilgiler ve Türkçe Dersi, Belirli Gün ve Haftalar, Öğretmen Görüşleri, Değerlendirilmesi.

ABSTRACT**EVALVATING THE SIGHTS OF SOCIAL SCIENCE AND TURKISH LESSONS
TEACHERS OF SPECIAL DAYS AND WEEKS IN PRIMARY EDUCATION****Nuri ŞİRİNGEL****M.A. Thesis, Primary Department****Supervisor: Yard. Doç. Dr. Zekiye ÇAĞIMLAR****September, 2006, 123 Pages**

This research is a model search, which is done for the aim of defining the views of Social Science and Turkish teachers of “Special Days and Weeks” in 6th and 7th grades of primary education.

The study area of the search is the Social Science and Turkish lessons teachers who have been working in the primary schools of Seyhan and Yüreğir towns of Adana city. 218 teachers who have been chosen by random example testing from 61 government schools and 10 private schools have done the of the research.

In this study , the questionnaire which was developed according to the aims of Special Days and Weeks has been used as a data counter by the researcher. The questionnaire had been put into practice, corrected and reapplied to the chosen teachers. It consists of 7 parts. In the first part, there are 5 questions for the teachers’ personal information, in the second part. There are 11 questions about the aims of Special Days and Weeks, in the third part, there are 9 questions about the contents of SPW*** , in the fourth part, there are 14 questions about the educational procers of SDW, in the fifth part, there are 2 questions about the activities that are held during SDW, in the sixth part, there are 10 questions of evalvating SPW and in the seventh part there are 6 questions of suggestions for SPW. There are 57 questions totally.

Frequency and % techniques have been used while interpreting the data.

The results are summarized according to the findings of the search below:

1. It’s seen that teachers have mentioned that SPW don’t help students to learn the lesson lively

2. Teachers have mentioned that our national days and weeks like 23 April-Children's Day, the opening of TBMM, 19 May- Day of the Turkish Youth, help the students to understand the importance of our traditions in social life.
3. Teachers have mentioned that, special days like the Turkish Republic Day, the Day of victory, The Independence Day of cities in Turkey, help the build up national feelings in children's minds.
4. Teachers have mentioned that, special days like the world children's Day, UN day, Human Rights Week, day of NATO, help the children get conscious about human rights and peace.
5. Teachers have mentioned that special days like Heroism Days, Remembering Important Turkish people give the students information about Turkish History and help them to understand the values of Turkish Nation.
6. Teachers have mentioned that special days and weeks like the world's children's Day, UN Day, the week of Human Rights, day of NATO, the European Day don't help the students to understand our responsibilities in international relationships and agreements.
7. Teachers have mentioned that the Library Week don't help the students to understand the importance of libraries in our educational system.
8. Teachers have mentioned that the Thrift, investment and Turkish Goods week, World Society week, Energy Saving week, don't help children to relate the National Economy and being thrifty with themselves and understand the importance of them.
9. Teachers have mentioned that days and weeks like Remembering the important Turkish People, Mothers Day, World's Children Day, Kızılay week, Yeşilay week don't help the children to respect younger or older people.

10. Teachers have mentioned that the Traffic week, Greenpeace week, Library week, Museums week, don't help the children to develop the habit of obeying the traffic rules, and the rules of libraries of museums.
11. Teachers have mentioned that Animals Day, Forests Day or the week of Disabled People don't help the students feel like helping disabled people or taking care of animals or forests.
12. Teachers have mentioned that the SPW that are mentioned in Primary Schools Schedule includes activities of school and student relationships.
13. Teachers have mentioned that SDW are highly related to social science and Turkish Lessons contents.
14. Teachers have mentioned that SDW includes activities that make children active in the lessons process.
15. Teachers have mentioned that SDW require to use written materials.
16. Teachers have mentioned that SDW help the students to improve their development of social activities.
17. Teachers have mentioned that the aims of SDW are similar with the aims of social science and Turkish lessons.
18. Teachers have mentioned that the aims of SDW activities are not held effectively enough in social science and Turkish lessons.
19. Teachers have mentioned that the activities to be held during the SDW are defined by the school administration and applied by the teachers.
20. It has been seen that the teachers pointed out BGH at meetings.
21. It has been seen that the teachers put BGH in the yearly plan.

22. the teachers stated that when they wanted to do an activity related to Social Days and Weeks in Turkish and Social sciences lessons, this activity had been stated in the yearly plan.
23. It has been seen that the teachers stated they coordinated with other courses' teachers while they were doing yearly plan in Turkish and Social Science courses for the activities and subjects designed for SDW.
24. It has been seen that the teachers did not use SDW during Turkish and Social Sciences lessons.
25. While the teachers were using BGH, they noticed that schools weren't sufficient in the written resources and means.
26. It has been seen that the school administration didn't give enough guidance to the teachers
27. The teachers declared that there was no school-parents coordination in the activities done in BGH.
28. During their education, the teachers had no courses about how they could use BGH in Turkish and Social Sciences lessons.
29. the teacher declared that they needed courses and seminars related to BGH.
30. The teachers said that BGH helped them to understand the students in many different aspects.
31. The teachers stated that the physical environment (written resources, tools, room, classroom, salon, etc.) in schools.
32. The teachers stated that while they were evaluating students' term and end of year remarks they considered their studies in SDW.

33. The teachers stated that they found that week's unit plan and decided which science field it was about and then got information about the importance of the week.
34. The teachers stated that they considered that the students who participated in SDW celebrations should be talented.
35. The teachers stated that the end of year evaluation of SDW were done by the primary school inspectors.
36. The teachers stated that they considered the activities the students had done at SDW during year while they were giving end of year remarks.
37. It has been seen that the teachers suggested they should have given one hour for the celebrations at SDW with in the weekly lesson plans.
38. The teachers stated that school administration, teachers and the interest, help and guidance of parents would increase the output at SDW.
39. The teachers stated that to place a room for the activities done at SDW would increase the interest of teachers.
40. The teachers stated that Martyr Teachers Week was the most important week to be put in SDW.
41. The teachers stated that NATO day is the most important day to be deleted.
42. The teachers stated that by using technology in celebrations they would enable students' concentration in order to make SDW more useful.

Keywords: Social Sciences and Turkish Lesons, Teacher's Opinion, Evaluate

ÖNSÖZ

İşlenen Belirli Gün ve Haftaların, ilköğretim birinci kademedeki Hayat Bilgisi ilköğretim ikinci kademedeki Sosyal Bilgiler ve Türkçe derslerinde ilgili derslerle bağlantılı olarak sürekli gündemde tutulması, yeri geldikçe ifade ve beceri derslerinde BGH'lerden yararlanılması gerektiği (İlköğretim Programı, 1968) belirtilmiştir.

İlköğretim Sosyal Bilgiler Programı'nda "Okullarda Kutlanacak veya Anılacak Gün ve Haftalar"ın nasıl verilebileceği şöyle açıklanmıştır: "İşlenirken konunun önemi, amacı, günün anlamı öğrencilere şiir, şarkı, oyun, skeç, piyes gibi etkinliklerden, levha, resim, slayt, film gibi eğitici materyallerden, düzenlenen gezi ve incelemelerden yararlanılarak verilebilir"(TD, 2484).

Görüldüğü gibi eğitim programı içerisinde yer alan Belirli Gün ve Haftalar, Sosyal Bilgiler ve Türkçe dersi içinde konuların anlaşılmasına ve öğrencilerin sosyalleşmesine hizmet eden önemli bir araçtır.

Sosyal Bilgiler ve Türkçe dersi öğretmenlerinin Belirli Gün ve Haftalardan yararlanılması gerektiği şeklindeki söylemleri olmasına rağmen bu konunun eğitimimiz boyunca Sosyal Bilgiler ve Türkçe dersinin içinde bu derslerin öğretmenleri tarafından ne derece gerçekleştirildiğinin bilinmesi gerekmektedir.

Bu araştırma ile Sosyal Bilgiler ve Türkçe dersi öğretmenlerinin ilköğretim altıncı ve yedinci sınıfta Belirli Gün ve Haftalara ilişkin görüşlerinin değerlendirilmesi yapılmıştır.

Araştırmanın planlanıp uygulanması ve değerlendirilmesinde katkısı olan tez danışmanım Yrd.Doç.Dr. Zekiye Çağınlar'a, araştırmanın her aşamasında gösterdiği sabır, özveri ve yardımlardan dolayı Yrd.Doç.Dr. Mehmet Karakuş'a desteğini hiçbir zaman esirgemeyen değerli hocalarım Öğretim Görevlisi Çağatay Akyol ve Öğretim Görevlisi Tugay Akbulut'a, Çukurova Üniversitesi Eğitim Bilimleri ve İlköğretim Bölümünde görev yapan hocalarıma, Ç.Ü. EF 2004 YL 20 nolu Projeme destek olan araştırma fonuna, yardımlarından dolayı Çağ Koleji'nin değerli Bilgisayar Öğretmeni Sibel Höbez'e çok teşekkür ederim.

Çok sevdiğim eşim Aslıhan Şiringel'e, arkadaşım Onursal Koçak ve eşi Hülya Koçak'a ve bana her zaman destek olan aileme sonsuz teşekkürler...

İÇİNDEKİLER

ÖZET	i
ABSTRACT	vii
ÖNSÖZ	xi
TABLolar LİSTESİ	xv

BÖLÜM I

GİRİŞ	1
1.1. Problem.....	3
1.2. Araştırmanın Amacı ve Alt Amaçlar.....	7
1.3. Araştırmanın Önemi.....	8
1.4. Sayıtlılar.....	9
1.5. Sınırlılıklar.....	9
1.6. Tanımlar.....	9

BÖLÜM II

KURAMSAL AÇIKLAMALAR VE İLGİLİ ARAŞTIRMALAR	11
2.1. Eğitim Programı ve Ders Dışı Etkinliklerle İlgili Kuramsal Açıklamalar.....	11
2.1.1. Türk Millî Eğitim Sisteminde Ders Dışı Etkinlikler.....	13
2.1.2. Ders Dışı Etkinliklerin Amaçları.....	14
2.1.3. Belirli Gün ve Haftalar.....	15
2.1.4. İlköğretim Sosyal Bilgiler Programında Belirli Gün ve Haftalar.....	16
2.1.5. Belirli Gün ve Haftalarda Yapılan Etkinliklerin Hedefleri.....	19
2.1.6. Sosyal Bilgiler Dersinin Öğretimi.....	20
2.1.7. Sosyal Bilgiler Öğretiminin Amaçları.....	25
2.1.8. Türkçe Öğretimi.....	28
2.1.9. Türkçe Dersinin Önemi ve Niteliği.....	29
2.1.10. İlköğretim Türkçe Dersi Programında Belirli Gün ve Haftalar.....	30

2.1.11. Türkçe Öğretiminin Amaçları.....	32
2.2. Konuyla İlgili Araştırmalar.....	32
2.2.1. Yurtiçinde Yapılan Araştırmalar.....	32
2.2.2. Yurt Dışında Yapılan Araştırmalar.....	36

BÖLÜM III

YÖNTEM	38
3.1. Araştırmanın Modeli.....	38
3.2. Evren ve Örneklem.....	38
3.3. Veri Toplama Aracı.....	42
3.4. Verilerin Toplanması.....	43
3.4. Verilerin Analizi.....	43

BÖLÜM IV

BULGULAR	44
4.1. Öğretmenlerin Belirli Gün ve Haftaların Amaçlarına İlişkin Görüşleri	44
4.2. Öğretmenlerin Belirli Gün ve Haftaların İçeriğine İlişkin Görüşleri	47
4.3. Öğretmenlerin Belirli Gün ve Haftaların Öğretim Sürecine İlişkin Görüşleri.....	50
4.4. Öğretmenlerin Belirli Gün ve Haftalarda Düzenledikleri Etkinlikler.....	58
4.5. Öğretmenlerin Belirli Gün ve Haftaların Değerlendirilmesine İlişkin Görüşleri.....	60
4.6. Öğretmenlerin Belirli Gün ve Haftaların Daha Etkili Kutlanmasına ilişkin Görüşleri.....	63

BÖLÜM V

TARTIŞMA VE YORUM.....	68
5.1. Belirli Gün ve Haftaların Amaçları.....	68
5.2. Belirli Gün ve Haftaların İçeriği.....	74
5.3. Belirli Gün ve Haftaların Öğretim Süreci.....	77
5.4. Belirli Gün ve Haftalarda Düzenlenen Etkinlikler.....	83
5.5. Belirli Gün ve Haftaların Değerlendirilmesi.....	85

5.6. Belirli Gün ve Haftaların Daha Etkili Kutlanması İçin Öneriler.....	86
--	----

BÖLÜM VI

SONUÇ VE ÖNERİLER	88
6.1. Sonuçlar.....	88
6.2. Öneriler.....	99
6.2.1. Uygulamaya Yönelik Öneriler.....	99
6.2.2. Yapılacak Araştırmalarla İlgili Öneriler.....	100
KAYNAKÇA.....	101
EKLER.....	105
ÖZGEÇMİŞ.....	123

TABLOLAR LİSTESİ

Tablo-1.	Okulda kutlanacak veya Anılacak Belirli Gün ve Haftalar.....	17
Tablo-2.	Öğretmenlerin Okul Türlerine Göre Dağılımın Frekans ve Yüzdeleri.....	39
Tablo-3.	Öğretmenlerin Branşlara Göre Dağılımının Frekans ve Yüzdeleri.....	39
Tablo-4.	Öğretmenlerin Cinsiyete Göre Dağılımının Frekans ve Yüzdeleri.....	39
Tablo-5.	Öğretmenlerin Mezun Olunan Okula Göre Dağılımının Frekans ve Yüzdeleri.....	40
Tablo-6.	Öğretmenlerin Mezun Oldukları Bölümlere Göre Dağılımı.....	40
Tablo-7.	Öğretmenlerin Lisansüstü Eğitim Durumlarına Göre Dağılımı.....	41
Tablo-8.	Öğretmenlerin Mesleki Kademelerine Göre Dağılımı.....	41
Tablo-9.	Öğretmenlerin Belirli Gün ve Haftaların Amaçlarına İlişkin Görüşlerinin Dağılımı.....	45
Tablo-10.	Öğretmenlerin Belirli Gün ve Haftaların İçeriğine İlişkin Görüşlerinin Dağılımı.....	47
Tablo-11.	Sosyal Bilgiler Öğretmenlerinin Belirli Gün ve Haftaları Amaçları Bakımından Hangi Derse Uygun Bulduklarının Dağılımı.....	49
Tablo-12.	Türkçe Öğretmenlerinin Belirli Gün ve Haftaları Amaçları Bakımından Hangi Derse Uygun Bulduklarının Dağılımı.....	49
Tablo-13.	Öğretmenlerin Belirli Gün ve Haftalarda Yapılacak Olan Etkinlikleri Nasıl Planladıklarının Dağılımı.....	50
Tablo-14.	Öğretmenlerin Belirli Gün ve Haftaların Öğretim Süreçlerine İlişkin Görüşlerinin Dağılımı.....	51
Tablo-15.	Öğretmenlerin Belirli Gün ve Haftalar Kutlanırken Ne Tür İşbirliği Yapılıyor? Sorusuna İlişkin Görüşlerinin Dağılımı.....	53
Tablo-16.	İlköğretim Programında Bulunan Belirli Gün ve Haftaları (29 Ekim Cumhuriyet Bayramı, 23 Nisan Ulusal Egemenlik ve Çocuk Bayramı, 19 Mayıs Atatürk'ü Anma Gençlik ve Spor Bayramı, TBMM'nin açılması) Ders İçerisinde Nasıl İşliyorsunuz? Sorusuna İlişkin Görüşlerin Dağılımı.....	54

Tablo-17.	İlköğretim Programında Bulunan Belirli Gün ve Haftaları(29 Ekim Cumhuriyet Bayramı, 23 Nisan Ulusal Egemenlik ve Çocuk Bayramı, 19 Mayıs Atatürk'ü Anma Gençlik ve Spor Bayramı,TBMM'nin açılması)Ders İçerisinde Nasıl İşliyorsunuz ? Sorusuna İlişkin Görüşlerin Dağılımı.....	55
Tablo-18.	Öğretmenlerin “İlköğretim Programında Belirtilmiş Olan Gün ve Haftaları (Yangından Korunma Haftası, Hayvanları Koruma Günü, Dünya Çocuk Günü, Dünya Gıda Günü vs.)ders içerisinde ne sıklıkla değiniyorsunuz? Sorusuna İlişkin Görüşlerinin Dağılımı.....	57
Tablo-19.	Türkçe ve Sosyal Bilgiler Öğretmenlerinin “Belirli Gün ve Haftalardan en çok hangilerini daha etkin şekilde işliyorsunuz? (En fazla etkinlik düzenlediğiniz üç tanesini sırayla yazınız).”Sorusuna İlişkin Görüşlerinin Dağılımı.....	57
Tablo-20.	Sosyal Bilgiler ve Türkçe Öğretmenlerinin “Belirli Gün ve Haftalar için okulunuzda nasıl etkinlikler yapılıyor? ”Sorusuna İlişkin Görüşlerinin Dağılımı.....	58
Tablo-21.	Belirli Gün ve Haftalarda Görevlendireceğiniz Öğrencileri Nasıl Belirliyorsunuz? Sorusuna İlişkin Öğretmen Görüşlerinin Dağılımı.....	59
Tablo-22.	Belirli Gün ve Haftalar Yıl Sonunda Nasıl Değerlendiriliyor? Sorusuna İlişkin Öğretmen Görüşlerinin Dağılımı.....	60
Tablo-23.	Öğretmenlerin “Öğrencilerinizin Belirli Gün ve Haftalarda Gerçekleştirdikleri Etkinlikleri Nasıl Değerlendiriyorsunuz?” Sorusuna İlişkin Görüşlerinin Dağılımı.....	62
Tablo-24.	Öğretmenlerin Belirli Gün ve Haftaların Daha Etkili Bir Şekilde İşlenmesine Yönelik Görüşlerinin Dağılımı.....	63
Tablo-25.	Öğretmenlerin Belirli Gün ve Haftalara Sizin Ekleme İstedığınız Gün ve Haftalar Var Mı? Sorusuna İlişkin Görüşlerinin Dağılımı.....	64
Tablo-26	İlköğretim Programında Bulunan Belirli Gün ve Haftalardan Çıkarılmasını İsteddiğiniz Gün ve Haftalar Var Mı? Sorusuna İlişkin Öğretmen Görüşlerinin Dağılımı.....	65
Tablo-27.	Öğretmenlerin Belirli Gün ve Haftaların Daha Verimli	

Kullanılabilmesi İçin Sizin Düşündüğünüz Başka Öneriler	
Var Mı? Sorusuna İlişkin Öğretmen Görüşlerinin Dağılımı.....	66

BÖLÜM I

GİRİŞ

Günümüzde bilişim ve iletişim teknolojileri alanındaki gelişmeler bireyin etkileşim içinde bulunduğu alanı genişletmiş, onun içinde bulunduğu topluma uyum sağlamasının yanı sıra evrensel norm ve değerlere uyum sağlamasını da zorunlu kılmıştır.

Toplumsal, kültürel ve ekonomik ilerlemenin temel etmenlerinden biri olarak kabul edilen eğitim, bireyin içinde bulunduğu topluma sağlıklı bir şekilde uyum sağlayabilmesini amaçlamaktadır. Bireylere kendilerinin ve toplumun beklentilerine uygun bilgi, beceri ve tutumlar kazandırarak toplumsal yaşantının işleyişine katkı sağlamayı hedeflemektedir. Bu işleyiş sırasında eğitim çevresini etkilerken aynı zamanda çevresinden de etkilenmektedir (Kepenekçi, 2000, 1)

Eğitim sırasında, birey içinde yaşadığı toplumun verdiği kültürü almak, o toplum içinde istenen ve geçerli olan davranışları kazanmak zorundadır. Çünkü her toplum kendisini oluşturan bireylerin, toplumu geliştirerek devam ettirecek özellikleri (davranışları) kazanabilecek şekilde yetişmelerini ister. Bunun için, önce bireylerde bulunmasını istediği özellikler belirlenir, sonra bunlar bireylere, hazırlanan uyarıcılar yardımıyla kazandırılmaya çalışılır (Çilenti,1988,12-13).

Bu nedenle eğitim bireyin içinde bulunduğu topluma uyum sağlama ve hayata hazırlama işlevinin yanında, bireyi insanlığın ortak kültürel mirasını anlama, evrensel norm ve kuralları algılama, farklı kültürel değerlere ve alternatif yaşam biçimlerine hoşgörü ile bakabilme gibi yetilerle donatma görevini üstlenmelidir. Günümüzde vatandaşlık becerileri olarak adlandırılan bu özellikler bireyi toplumla etkileşime geçiren ve onun toplum içerisindeki devamlılığını sağlayan önemli bir faktördür.

1739 sayılı Milli Eğitim Temel Kanunu'nda, "Türk Milli Eğitiminin Genel Amaçları" bölümünde, "...Türkiye Cumhuriyeti'ne karşı görev ve sorumluluklarını bilen ve bunları davranış haline getirmiş yurttaşlar yetiştirmek, beden, zihin, ahlak, ruh ve duygu bakımından sağlıklı yapıcı, yaratıcı kişiler yetiştirmek, ilgi istidat ve kabiliyetleri yönünde geliştirmek" yönündeki ifadelerle, nasıl bir insan yetiştirmenin amaçlandığı belirtilmektedir.

Belirtilen amaçlara ulaşabilmek için bireyin toplum içerisinde attığı ilk adım ilköğretimdir. İlköğretim eğitim sistemimiz içerisinde bireyi toplumla etkileşime geçiren ve zorunlu olan tek süreçtir. Aynı zamanda ilköğretim, 6-14 yaş grubundaki öğrencilere temel beceri kazandırarak, onları hayata ve bir sonraki eğitim kurumlarına hazırlayan bir eğitim

devresi olup, eğitim sisteminin temel taşıdır. Bu eğitim kademesinde çocuğa, toplum içerisinde diğer bireylerle uyum içinde yaşama kural ve becerileri ile yaşamlarını daha iyi bir biçimde sürdürebilmeleri için, gerekli temel bilgi ve beceriler kazandırılmaktadır. Bu nedenle tüm ülkelerde ilköğretim çocuklar için zorunludur.

Erden (1997,30)'e göre, toplumdaki bireyleri bir arada tutan en önemli etmenlerden biri ortak değerlerdir. Ortak değerlerin ilköğretimde aktarılmasında ise en önemli görev Sosyal Bilgiler ve Türkçe dersine düşmektedir. Türkçe dersinin temel amaçlarına bakıldığında, toplumun bir bütün olarak gelişmesi için, bu değerlerin toplumsal yaşama katkı getirici nitelikte olması gerektiği vurgulanmaktadır.

Bu yüzden eğitim programı içerisinde Sosyal Bilgiler ve Türkçe eğitiminin temel amacı, öğrencilere mantıklı ve iyi kararlar alabilmeleri ve sorumluluk sahibi vatandaşlar olarak davranabilmeleri konularında yardımcı olmaktır.

Bu konuda en önemli görev, ilköğretim okullarında, Sosyal Bilgiler ve Türkçe dersine düşmektedir. Okullarımızda Sosyal Bilgiler ve Türkçe derslerinin amaçlarına ulaşabilmesi için bu dersler içerisinde rahatlıkla kullanılabilir olan, ABD'de "Program Dışı Faaliyetler" (=extra-Curricular Activities), "Ders veya Sınıf Dışı Faaliyetler" (Out of Class Activities), "Program Çalışmalarıyla Birlikte Yürüyen veya Onları Tamamlayan Faaliyetler" (Curricular Activities, Allied Activities), "Faaliyetler" (=Activities), "Okul-Hayat Faaliyetleri" (School-life Activities), olarak bilinen, Türk Eğitim Sisteminde ise program içerisinde "ders dışı faaliyetler" (Akt.Hesapçioğlu, 1998,353) olarak bilinen etkinlikler çok önemlidir.

Ders dışı faaliyetler içerisinde yer alan Belirli Gün ve Haftalar ilköğretim okullarında yetiştirilmesi hedeflenen siyasal yaşamda benimsenen seçkin demokrasi anlayışıyla, etkin, katılımcı yurttaş yetiştirilmesini sağlayabilecek önemli etkinlikleri içerisinde bulundurmaktadır.

Bu nedenle Sosyal Bilgiler dersi içerisinde yer alan fakat iki dersin amaçlarına da uyum sağlayan Belirli Gün ve Haftaların hem toplumsal değerleri çocuklara aktarması, hem de çocuğun aktif olarak eğitim öğretim sürecinde yer almasını sağlaması, toplumun istemlerini yerine getirmesi açısından önemi giderek artmaktadır.

Günümüzde Belirli Gün ve Haftaların Sosyal Bilgiler ve Türkçe dersi öğretiminde etkin olarak kullanılıp kullanılmadığı bilinmemektedir.

Bu noktada, konuyla ilgili net bir görüş belirtebilmek için, Sosyal Bilgiler ve Türkçe dersinde Belirli Gün ve Haftaların amacı, içeriği, öğretim süreci ve değerlendirmeye ilişkin görüşleri, yapılan etkinliklerin neler olduğu, öğretmenlerin BGH nin daha etkili bir şekilde

işlenmesine yönelik önerilerinin neler olduğu önem kazanmaktadır. Bu konuda, en sağlıklı veri, programın uygulayıcısı ve öğrencinin en yakın ve sürekli gözlemcisi olan öğretmenlerden elde edilebilir.

1.1 Problem

İlköğretim, çocuğun yaşamında derin izler bırakan önemli bir dönemi kapsamaktadır. Bu dönemde yaşanan coşku, sevinç, heyecan işbirliği ve paylaşımın yıllarca unutulmadığına tanık olmaktadır.

Ayrıca ilköğretim kişinin hayatı boyunca zorunlu olarak aldığı tek eğitim şeklidir. Bu sürecin en iyi şekilde işlevini yerine getirebilmesi için, okul adını verdiğimiz uygulama alanında, eğitim felsefesinin temel kavramlarının özenli bir şekilde yerine getirilmesi gerekmektedir.

Bunlar; çocuğa; ne öğretileceği (içerik), nasıl öğretileceği (öğretim yöntem ve teknikleri), kimin tarafından (öğretmen) verileceğidir. Bu temel felsefe çerçevesinde öğretmenler, programlarda ön görülen hedef ve hedef davranışları gerçekleştirmeye yönelik birçok eylemler sonucunda, öğrencide istendik bilgi ve beceriler ortaya çıkarmaya çaba göstermelidir.

Bu kavramlar içinde yer alan program; belirli koşullara ve düzene göre yapılması öngörülen işlerin tümüdür(TDK,1998:1201). Belli bir konuya ilişkin çalışma yöntemini, tavrının veya şeklinin ileriye ait yapılacak işlerin sırasını ve kapsamını gösteren belge olarak da tanımlanabilir (Alaylıoğlu ve Oğuzkan, 1996, 302)

Eğitim Programı ise; Bir eğitim yerinde öğrencilerin önceden belirlenmiş eğitim amaçlarını gerçekleştirmeleri için planlı yapılan eğitsel etkinliklerin tümüdür (Başaran, 1999,83-84).

Bir eğitim kurumunun eğitim programı, çocuklar, gençler ve yetişkinler için sağladığı milli eğitimin ve kurumun amaçlarının gerçekleşmesine yönelik tüm faaliyetlerini kapsamaktadır. Bu faaliyetler içerisinde, ders dışı etkinlikler olarak bilinen sosyal kulüpler, törenler, milli bayramlar, belirli gün ve haftalar, genel milli kültürümüzü artırıcı çalışmalar, özel ilgi ve meraklar yönünden çalışmalar, beden eğitimi çalışmaları, okullarda çıkarılacak dergi, gazete ve yıllıklar, okullarda gösterilecek filmler ve yapılacak çeşitli gösteriler, geziler, kısa kurslar, rehberlik, sağlık vb. hizmetler ve fonksiyonlar da girer (Hesapçıoğlu,1998,362).

Bu nedenle okullarda, çocuğun toplumsallaşmasını sağlayan, onun zihinsel, duygusal ve toplumsal yönlerden gelişmesine yardım eden ve onun davranışlarını düzenleyen bütün öğrenim tecrübeleri “eğitim programı” kavramı içerisine girer. Bu nedenle, eğitim programı için, çocuğun okul veya okul dışındaki bütün öğretim tecrübelerini içeren bir kavramdır da diyebiliriz (Varış, 1994, 20)

Eğitim programı temel amaç olarak, okul ve okul çevresindeki yaşamın ve öğrenme koşullarının geliştirilmesini sağlamayı hedeflemektedir.

Öğretim Programını da; belli bir öğretim basamağındaki, derslerin amaçlarını, içeriğini(konu), süresini, eğitim yaşantılarını ve değerlendirilme süreçlerini kapsayan çalışmalar olarak tanımlayabiliriz (Güleryüz, 2001, 17).

Eğitim programı içerisinde ağırlık taşıyan bu bölüm, genellikle belli bilgi kategorilerinden oluşan ve bir kısım okullarda beceriye ve uygulamaya ağırlık tanıyan, bilgi ve becerinin eğitim programının amaçları doğrultusunda ve planlı bir biçimde kazandırılmasına dönüktür. (Varış, 1994, 21)

Ders programı ise; bir sınıfta öğretimi ön görülen bir dersin amacını, süresini, uygulama ve değerlendirmelerini belirleyen programdır (Küçükahmet, 2000, 56).

İlköğretim çağındaki bir çocuk kendi ailesi dışındaki dünyayı tanıyabileceği tek yer olarak okulu ve arkadaş ortamını düşünmektedir. Bu noktada okulun ve okullarda aktarılacak olan bilgilerin önemi çok büyüktür.

Okulların ve diğer eğitim kurumlarının en önemli amacı, öğrencilere kültürü tanıtarak onların toplumsallaşmasını ve böylece kültürü geliştirmesini sağlamaktır. Kültür insanların yaşam biçimidir. Çocuk, gelişimi sırasında kültürün bir kısmını gelişigüzel olarak öğrenmektedir. Ancak, çocuğun içinde yaşadığı topluma uyum sağlaması için, kültürün planlı eğitim yoluyla yani, programlı ve düzenli olarak verilmesi gerekmektedir.

1968 yılında hazırlanan ilköğretim çağındaki bir çocuğun genel olarak varlıkları ve olayları, toptan algıladığı zaman, daha iyi kavrayacağı ifade edilmiştir. Bu nedenle de Tarih, Coğrafya, Yurttaşlık Bilgisi dersleri “Sosyal Bilgiler” Tabiat Bilgisi, Aile Bilgisi ve Tarım iş dersleri de “Fen ve Tabiat Bilgisi” (Fen Bilgisi) adı altında birleştirilmiştir. Ayrıca, yazı dersi de Türkçe dersi içine alınmıştır. Böylece, programdaki ders konuları bilim dallarına göre ayrı ayrı tespit edilmiş aralarındaki yakın ilişki ve sıkı bağlar dikkate alınarak, öğretim üniteleri içinde kaynatılmıştır (İlkokul Programı, 1968).

Bu nedenle günümüzde de öğretmenler, öğrencilere öğretilmesini istedikleri konuları diğer bilim dallarıyla ilişkilendirerek geçmiş yaşantıları, doğal ortam, görsel, işitsel duyuumsal organlara hitap edecek şekilde birçok araç gereçlerle somuttan–soyuta, bilinenden bilinmeyene, yakından uzağa öğrenme ilkeleriyle kazandırmaya çalışmaktadır.

Bu süreçte tüm derslerin temelini oluşturan Türkçe dersi eğitimi ve öğretiminde; Türkçe dersinin diğer disiplinlerle arasında sıkı bir ilişki olduğu gibi, öğretimin teknik ve yöntemleri arasında da ilişkinin olduğu, öte yandan öğrenmeyi sağlayan duyu organları arasında da ortak bir algılamının olduğu dikkatten kaçmamalıdır.

Sosyal Bilgiler dersi ise, ilköğretimde mihver bir derstir ve disiplinlerarası bir bakışla değerlendirildiğinde Türkçe dersi ile oldukça yakından ilişkilendirilebileceği görülmektedir. Bu iki ders arasındaki ilişkinin en önemli yönünü, çocuğa yaşadığı kültürün değerlerini aktarıyor olması oluşturmaktadır. Bu ilişki çeşitli anket ve görüşmelerle de doğrulanmıştır. (Aybek, 2000)

Ayrıca bu iki ders arasındaki ilişkinin boyutları günlük yaşamımızda da dikkatimizi çekmektedir. Sosyal Bilgiler dersinde “iyi yurttaş”, yasalara ve devlet otoritesine uyan, ulusal çıkarı, kişisel çıkarlardan üstün tutan, haklarından çok ödevlerini öğrenen, özverili bir kişidir diye tanımlanmaktadır. Kendisinin düşünmesi ve düşüncelerini özgürce açıklaması istenen, bunun için yüreklendirilen kişi değil, başkalarının düşüncesine saygı göstermesi beklenen kişi olarak tanımlanmaktadır (T.E.D,1995,102–103).

Sosyal Bilgiler dersi için yukarıda belirtilen amaca ulaşmada Türkçe dersinin etkisi azımsanmayacak kadar fazladır. Çünkü “Ulusal kültürümüzün yeni kuşaklara aktarılması, ortak bir kültür yoluyla kuşaklar arasında bağlılık kurulmasının sağlanması, milli eğitimimizin temel görevleri arasındadır ve okullarda bu görevin yerine getirilmesinde en büyük sorumluluk Türkçe dersine düşmektedir. Çünkü ulusal kültürümüzün en can alıcı, en birleştirici, milli şuuru en iyi biçimde yaratıcı, ulus ve yurt sevgisini besleyip güçlendirici örnekleri, Türkçe yazılmış sanat eserleridir ve çocuk bu eserlerin ilk örnekleriyle Türkçe derslerinde karşılaşmaktadır.”(Öz,2001,2)

“Öte yandan öğrencilerin evrensel kültür ve sanat eserleri ile karşılaşmaları da okulda ve özellikle Türkçe derslerinde başlayacaktır. Türkçe öğretmenlerinin bu ilişkiyi en iyi ve yararlı sonuçlar verecek biçimde ayarlamaları, kültür ile evrensel kültürün birbirini tamamlayıp geliştirmesini ve öğrencilerin hayata ve dünyaya en geniş açıdan en iyi, en insancıl ve en sağlıklı duygularla bakmalarını sağlayacaktır.” (Ünalın, 2001, 264)

Sosyal Bilgiler dersi, geçmişinden haberdar bugünü yakından takip eden bireyler yetiştirmek, Türkçe dersi, bu bireylerin, geçmiş, bugün, gelecek arasındaki iletişim becerilerini gerçekleştirmeye çalışırken, temel buluşma noktaları ilköğretim programında M.E.B tarafından her yıl belirtilen “Belirli Gün ve Haftalar” olmaktadır. BGH’ler okullarda kutlanırken asıl amaç, öğrencilerin geçmişle ilgili bilgilerinde kalıcılığı arttırmak, bilgi bütünlüğünü sağlamak, sınıf ortamında ve toplumda çağdaş iletişim becerileriyle donatılmış bireyler yetiştirebilmektir. Bu amaçlara ulaşmak için nelere dikkat edileceği Milli Eğitim Bakanlığı tarafından “Eğitici Çalışmalar Yönetmeliği” adıyla bütün okullarımıza gönderilmiştir.

Hatoğlu'na göre yönetmelikte belirtilen etkinlikler gerçekleştirilirken yapılacak hususlar şunlardır:

- a-) Konunun tarihçesi öğretmen tarafından okunur ve anlatılır
- b-) İşlenecek olan belirli gün ve haftalar bir öğrenciye ödev olarak verilir. Hazırlanması sağlandıktan sonra sınıfta anlatılır. Sınıf seviyesi elverişliyse yazılı veya sözlü anlatım konusu olarak tüm sınıfa da verilebilir.
- c-) İlgili şiirler öğrencilere etkinlik sırasında mutlaka okutulmalıdır
- ç-) Konuyla ilgili teknik bilgiler varsa, kısaca yazdırılabilir
- d-) Konularla ilgili olarak seçilen atasözü, özdeyiş ve sloganlar üzerinde yorum ve açıklama çalışmaları yapılabilir.
- e-) İşlenen belirli gün ve haftayla ilgili konuşma yazıları Türkçe derslerinde bir parça olarak ele alınıp işlenebilir
- f-) Seçilen atasözü, özdeyiş ve sloganlardan bazıları öğrencilere verilerek, bunların hangi belirli gün ve haftayla ilgili olduklarını bulmaları istenebilir
- g-) Belirli gün ve haftalarla ilgili olarak verilen atasözleri, özdeyişler ve sloganlar yazı konusu olarak, ele alınıp öğrencilere tablolu uçlarla yazdırılabilir
- h-) Yapılacak yazılı – sözlü sınavlarda, uygulanacak testlerde belirli gün ve haftalarla ilgili sorulara yer verilmesi çok yararlı olabilir
- I-) İşlenen belirli gün ve haftalar, birinci devrede Hayat Bilgisi ikinci devrede de Sosyal Bilgiler ve Türkçe derslerinde ilgili derslerle bağlantılı olarak sürekli gündemde tutulmalı, yeri geldikçe ifade ve beceri derslerinde de yer verilmelidir (1995,11).

Görüldüğü gibi eğitim programı içerisinde yer alan Belirli Gün ve Haftalar, Sosyal Bilgiler ve Türkçe dersi içinde konuların anlaşılmasına ve öğrencinin sosyalleşmesine hizmet eden önemli bir araçtır.

Sosyal Bilgiler ve Türkçe dersi öğretmenlerinin belirli gün ve haftalardan yararlanılması gerektiği şeklindeki söylemleri olmasına rağmen bu konunun eğitimimiz boyunca Sosyal Bilgiler ve Türkçe dersinin içinde bu derslerin öğretmenleri tarafından ne derece gerçekleştirildiğinin bilinmesi gerekmektedir.

Belirli gün ve haftalar, ilköğretim birinci kademede öğrenciler tarafından pek anlaşılmadığından, bu tarihlerin içeriğinden çok, kutlamalarıyla ilgilenilir. Bu nedenle, birinci kademede bu tarihler çocuğun sosyalleşmesi açısından önemlidir. 6-7'nci sınıf öğrencileri ise artık konu ve içerikle ilgilenmeye başlamaktadır. Piaget bireyin yaşamı içerisinde zihinsel gelişiminde meydana gelen bu süreci dört aşama halinde tanımlamakta; her birini, üstesinden gelmek için yaratıldıkları başlıca bir bilişsel göreve dayanarak özetlemektedir. “Yaşamın ilk iki yılında (duyusal motor dönem) zihinsel yapılar esas olarak somut objeleri idare etmekle meşguldürler. İki yaşından altı-yedi yaşına kadar olan ikinci aşama (işlem öncesi dönem)dilde, hayal gücünde oyunda ve rüyada görülenleri de içeren sembollere hakim olmayla ilgilidir. Altı –yedi yaşından yaklaşık on iki yaşına kadar süren üçüncü aşamada (somut işlemler dönemi)çocuklar sınıfları, ilişkileri ve sayıları ayrıca bunlardan nasıl sonuç çıkaracaklarını öğrenirler. Son olarak on iki yaşından on beş yaşına kadar olan dördüncü aşamada (soyut işlemler dönemi) genç insanlar düşüncenin hakimiyetiyle ilgilidirler; gerek kendilerinin gerekse diğer insanların düşünceleri üzerine kafa yorabilirler” (Evans.1999,34). Bu nedenle ilköğretim ikinci kademede gerekli olgunlaşmanın sağlandığı düşünülerek 6-7'nci sınıfta planlamanın gerçekleştirilip gerçekleştirilmediği önem kazanmaktadır.

Yukarıdaki açıklamalar doğrultusunda bu araştırmada problem cümlesi, “Sosyal Bilgiler ve Türkçe öğretmenlerinin ilköğretim 6. ve 7. sınıfta Belirli Gün ve Haftalara ilişkin görüşleri nelerdir?” şeklinde belirlenmiştir.

1.2.Araştırmanın Amacı

Araştırmanın genel amacı, Sosyal Bilgiler ve Türkçe öğretmenlerinin ilköğretim 6. ve 7. sınıfta Belirli Gün ve Haftalara ilişkin görüşlerini değerlendirmektir.

Bu genel amaç doğrultusunda oluşturulan araştırmanın alt amaçları aşağıda verilmiştir:

1. Öğretmenlerin Belirli gün ve haftaların amaçlarına ilişkin görüşleri nedir?
2. Öğretmenlerin Belirli gün ve haftaların içeriğine ilişkin görüşleri nedir?
3. Öğretmenlerin Belirli gün ve haftaların öğretim sürecine ilişkin görüşleri nedir?
4. Okullarda Belirli Gün ve Haftalarda ne tür etkinlikler yapılmaktadır?
5. Öğretmenlerin Belirli gün ve haftaların değerlendirmesine ilişkin görüşleri nedir?
6. Öğretmenlerin belirli gün ve haftaların daha etkili bir şekilde işlenmesine yönelik önerileri nelerdir?

1.3.Araştırmanın Önemi

Bu araştırma ilköğretim programı içerisinde yer alan BGH'lerin Sosyal Bilgiler ve Türkçe dersi içerisinde nasıl kullanıldığını ve BGH'ye ilişkin öğretmen görüşünü belirlemek amacıyla yapılmıştır.

Çocukları ilköğretim programının amaçları doğrultusunda yetiştirmek, istenen davranış ve alışkanlıkları kazandırmak, programın vazgeçilmez bir parçası olan Belirli Gün ve Haftalar ile daha da kolaylaşmaktadır. Bakanlık, konuya eğitim programlarında yer verip, Sosyal Bilgiler dersinin içerisine BGH'yi dâhil edip, ilköğretim aşamasında BGH'lerin kutlamasında Sosyal Bilgiler ve Türkçe dersinin BGH'leri ders içerisinde etkili bir şekilde kullanması gerektiğini yönetmeliklerle düzenlemiş olmasına rağmen, uygulamaların değerlendirilmesi, karşılaşılan problemlerin tespiti ve gelecekteki çalışmalara ışık tutacak öneriler getiren bilimsel araştırmalar yapılmamıştır. Araştırma bu yönüyle önemlidir.

Yapılan araştırma sonuçlarına göre, çocukların yaklaşık olarak on iki yaşından sonra yetişkin kişiliği biçimlenmeye başlamakta, ilköğretim okulu tamamlandığında ise kişiliğin baskın özellikleri gelişmektedir. Bu nedenle, demokratik toplum özelliklerini koruyan ve kültüre katkıda bulunmayı amaçlayan bireyler yetiştirebilmek için ilköğretim okulu döneminden yararlanarak çocukların çeşitli tutumları, kişilik özelliklerini, değer sistemlerini ve davranış kalıplarını kazanmaları gerekmektedir. İlkokul programı içerisinde yer alan ve tüm derslerle ilişkili olmasına rağmen 1968 ilköğretim programıyla Sosyal Bilgiler dersi içerisine dahil edilen BGH'ler disiplinlerarası işbirliğinin sağlanması için çok önemlidir. Çünkü bu gün ve haftalar kutlanırken gerçekleştirilen etkinlikler farklı branşlarında kaynaşmasını sağlayacak çok zengin bir içeriğe sahiptir (akt Deveci, Kaltsounis,2005).

İlköğretim ikinci kademedeki öğrenciler bir taraftan okul ve dersler üzerinde dağılmış olan dikkatlerini toplamaya çalışırken, diğer taraftan da ergenlikten kaynaklanan farklı sorunların içerisinde kendilerini bulurlar. Bu dönemde BGH'ler, çok farklı konulardan oluşan bir içeriğe sahip olduğu için öğrencilerin okula karşı dağılmış olan motivasyonunu kolayca sağlayabilir.

Bu nedenle araştırmanın önemi daha da artmaktadır. Araştırma sonuçlarının ilgili kurum ve kişilere gelecekteki uygulamalarda yardımcı olacağı umulmaktadır.

1.4. Sayıtlar

Bu çalışmada aşağıdaki sayıtlardan hareket edilmiştir;

1. Öğretmenler veri toplama aracı olan anket formunu içtenlikle ve dürüst bir şekilde yanıtlamışlardır.
2. Veri toplama aracı, araştırma amacına uygun bilgileri toplayacak geçerli ve güvenilir bir araçtır.
3. Belirlenen örneklem evreni temsil etmektedir.

1.5.Sınırlılıklar

Bu çalışma;

1. Araştırma 2005–2006 öğretim yılında Adana ili Seyhan ve Yüreğir ilçelerindeki ilköğretim okullarından oluşturulan örneklemle sınırlıdır.
2. Veri toplama aracı olarak kullanılan anketteki sorularla sınırlıdır.
3. Anketi yanıtlayan öğretmenlerin görüşleriyle sınırlıdır.

1.6.Tanımlar ve Kısaltmalar

Sosyal Bilgiler: İlköğretim okullarında iyi ve sorumlu vatandaş yetiştirmek amacıyla, Sosyal bilimler disiplinlerinden seçilmiş bilgilere dayalı olarak, öğrencilere toplumsal yaşamla ilgili temel bilgi beceri tutum ve değerlerin kazandırıldığı bir çalışma alanıdır (Erden, 1996,8).

Türkçe Dersi: Türkçe dersi, bir araç ders olarak okulda öğretimin temelini oluşturur. Çocuğun, başlangıçta annesinden ve yakın çevresinden öğrendiği dil pek yalındır, ham bir araç durumundadır. Ana dili, okulda sistemli bir biçimde geliştirilir. Öyle ki, ana dili

etkinlikleri sonucunda çocuk bir yandan yavaş yavaş çeşitlenen ve genişleyen ilgi alanlarına göre anlama ve anlatma ihtiyaçlarını karşılayacak duruma gelir; bir yandan da bu çalışmalar, onda yeni, değişik ilgi alanları yaratır, çocuğun kendi kendini tanımasına birinci derecede yardım eder (M.E.B İlköğretim Okulu Ders Programları 3.Sınıf, 2002, 16).

Disiplinlerarası (Bütünleştirilmiş)Eğitim Programı: Bir kavramın, temanın ya da problemin incelenmesi için birden çok disiplinin yöntem ve bilgisini gerektiren program anlayışıdır (Jacobs, 1989, 89).

Ders Dışı Etkinlikler; Okulda, dersler dışında, eğitimin amaçlarına uygun olarak, öğrencilerin ilgi ve gereksinimleri doğrultusunda, “kişiliklerini geliştirmek” için, okul yönetiminin bilgisi ve öğretmenin rehberliği altında yapılan, planlı, programlı, düzenli çalışmalardır (Binbaşıoğlu, 2000, 9).

Belirli Gün ve Haftalar: İlköğretim ve ortaöğretim kurumlarında yaşanan günün üzerinde gerektiği gibi durabilmek yeni bilgiler kazandırırken günün önemini vurgulamak kamu yararına çalışan dernek, kurum, kuruluşları tanıtmak amacıyla Milli Eğitim Bakanlığının eğitici çalışmalar yönetmeliğiyle okullara gönderilen gün ve haftalardır.

Kısaltmalar

- BGH. Belirli Gün ve Haftalar
- EKÇ. Eğitici Kol Çalışmaları
- T.D. Tebliğler Dergisi
- MEB. Milli Eğitim Bakanlığı

BÖLÜM II

KURAMSAL AÇIKLAMALAR VE KONU İLE İLGİLİ ARAŞTIRMALAR

2.1.Eğitim Programı ve Ders Dışı Etkinlikler

Okul eğitiminin, planlı ve kontrollü bir süreç olmasını sağlayan temel etken, eğitim programlarıdır. Nitelik, en iyi olmak ve en mükemmeli ortaya koymak anlamında ele alındığında, nitelikli eğitim de en iyi öğrencileri yetiştirmekle mümkün olabilir. En iyi öğrenciler de çağdaş anlamda hazırlanmış eğitim programları ile yetiştirilebilirler (Demirel, 1998).

Eğitim programları üzerinde uzmanlaşmış eğitim bilimcilerinin tanımlarına baktığımızda daha kapsamlı ve betimleyici tanımlarla karşılaşmak mümkündür. Örneğin; Caswell ve Campbell eğitim programını konular listesi olarak değil, daha çok, öğrencilerin öğretmenlerin rehberliği altında kazandıkları yaşantıların tümü olarak görmektedir.

Ronald C. Doll ise, eğitim programını, okul sorumluluğunda öğrencilerin değerlerini, tutumlarını, tavırlarını değiştiren, becerilerini geliştiren bilgi ve anlayış kazanmalarını sağlayan hem süreç hem içerik olarak tanımlamış ve okulun kontrolünde öğrencilerin tüm yaşantılarının düzeni olarak görmektedir.

Varış (1996,14)'a göre, eğitim programı, bir eğitim kurumunun, çocuklar, gençler için sağladığı milli eğitim ve kurumun amaçlarının gerçekleşmesine dönük tüm faaliyetleri kapsamaktadır.

Eğitim programı, öğrenene, okulda ve okul dışında planlanmış etkinlikler yoluyla sağlanan öğrenme yaşantıları düzeneğidir (Demirel, 1998,7).

En geniş anlamda eğitim programı, bir eğitim kurumunda çocuklar, gençler ve yetişkinler için sağlanan milli eğitimin ve kurumun amaçlarının gerçekleşmesine dönük tüm faaliyetleri kapsar. Daha açık bir ifadeyle, eğitim programı, öğretim-öğrenme süreçlerini kapsayan öğretim programı ve öğretim programı dışındaki faaliyetlerin tümüdür.

Bu faaliyetlerin başlıcaları, eğitsel kol faaliyetleri, belirli gün ve haftaların kutlanması, rehberlik hizmetleri, sağlık hizmetleri, sanatsal faaliyetler, özel kurslar, gezi, gözlem incelemeleri ve kültürel faaliyetlerdir (Küçükahmet, 2000, 8).

Eğitim programı üzerine yapılan tüm tanımlar içerisinde geçen, okul dışında veya içerisinde gerçekleşen “tüm faaliyetler” olarak adlandırılan ve Küçükahmetin tanımında açık olarak belirtilen, eğitsel kol faaliyetleri, belirli gün ve haftaların kutlanması, rehberlik

hizmetleri, sağlık hizmetleri, sanatsal faaliyetler, özel kurslar, gezi, gözlem incelemeleri, gibi etkinliklerin genel adı “ders dışı etkinlikler”dir.

Ders dışı etkinlikler, eğitim programımıza, eğitimde “kendi kendine yönetim” ilkesiyle girmiştir. 1909’da İstanbul Öğretmen Okulu’na müdür olarak atanan Satı’ ın Bey ilk olarak, o zaman okulda disiplin sağlamakla sorumlu olan ve “mubassır”(gözcü) olarak görevlendirilen kişilerin görevlerine son vermiştir. O, bunların yerine, öğrencilerin kendi kendilerini yönetmelerine olanak sağlamış, “Mubassırlar” için ayrılan para ile de, okula ders araç ve gereci almıştır.

1923’te cumhuriyet yönetimini kabul edişimizle okullarımızda buna uygun kuşaklar yetiştirmek sorunu ortaya çıkmıştır.

1924 yılında ülkemize gelen J. Dewey’nin “Türkiye Maarifi Hakkında Rapor” adlı kitabının “Mektep İnzibatı” başlıklı bölümünde bugünkü dille şöyle denilmektedir:

Okulları çalışma halinde görmek olanağı bulamadımsa da, yapılan açıklamalardan edindiğime göre, öğrencilerin yetiştirilmelerinin, gereğinden fazla biçimsel olduğu kanısındayım.

Bir cumhuriyette okullar, mutlakıyla yönetilen okullardakinden büsbütün başat bir yönetim biçimi ve disiplin uygulamak zorundadırlar. Yalnızca emirler vermekle yetinmek, keyfi yönetim yapmak öğrenciden körü körüne itaat istemek, öğrenciyi bir halk hükümeti yurttaşı olarak yetiştirmeye elverişli bir yöntem değildir (Akt.Binbaşıoğlu,2000,20).

J. Dewey’in ülkemize gelişinden 7- 8 ay gibi kısa bir süre sonra yayımlanan rapordaki bu öneri, diğerleri gibi, uygulama alanı bulmaya başlamıştır. Bu raporun yayınlanmasını izleyen yıllarda çıkan okul program ve yönetmeliklerinde bu görüşün belirli izlerine rastlanmıştır. Tabi, buna başka eğitim yapıtlarının da etkisi olmuştur.

1929 yılında yayımlanan İlkokullar Yönetmeliği’nin 125.maddesine göre:

Okullar öğrenci için gerçek bir küçük topluluk olmalıdır. Bunun için öğrencilerin yalnız kendilerine verilen dersleri öğrenmekle kalmayarak, okul içinde kendi güç yetenekleri derecesinde ve kendi girişimleriyle, bazı etkinliklerde bulunmasını istemekte, daha sonra da “onur kurulu”(haysiyet divanı) başta olmak üzere, çeşitli kol çalışmalarına da yer verilmesi istenmektedir. Aynı ilkeler daha sonra değiştirilerek eğitim program ve yönetmeliklerimizde yer almıştır. Programdan “onur kurulu” kaldırılmıştır (Akt. Binbaşıoğlu,2000,20).

1974 yılında toplanan IX. Milli Eğitim Şurası, okullarda ders ders dışı etkinliklere büyük yer vermiştir. Her sınıfta, haftada üç saatlik bir zaman, bu işler için ayrılmış ve kılavuzluk yapan öğretmenlere -ders saati gibi- ücret ödenmiştir.

Ders dışı etkinliklerin eğitim programı içerisindeki yerinin artması yirminci yüzyılda gerçekleşmiştir. Yirminci yüzyıl eğitimcileri, ders dışı etkinliklere daha çok önem vermektedirler.

Ayrıca ders dışı etkinlikleri daha değişik şekillerde tanımlamaktadırlar.

Angelo Patri' ye göre, “öğretmenler, en iyi yeteneklerini öğrencilerinin yardımında kullanmadıkça başarılı olmuş sayılmazlar. Çocuk, öğretmenin kılavuzluğunda, zamanla bağımsız çalıştırılmaya alıştırılmalıdır. Bu, “öğrenme” nin kalıcılığı için de gereklidir (Akt. Binbaşıoğlu,2000,19).”

Herman Lietz ise, “çocuğun hiç değilse yirmi yaşına kadar doğanın içinde, onunla etkileşim yaparak, yaşamasını ister. Ona göre yaşama etkin uyum yapacak insan, sınıfın dört duvarı içinde yetiştirilemez. Dersler sınıf içinde yapılırsa, bunun eksiklerini giderecek ders dışı çalışmalara da gerek vardır.”

Binbaşıoğlu ise, “okulda dersler dışında, eğitimin amaçlarına uygun olarak, öğrencilerin ilgi ve gereksinimleri doğrultusunda, kişiliklerini geliştirmek için, okul yönetiminin bilgisi ve öğretmenin rehberliği altında yapılan planlı, programlı çalışmalardır. Ders dışı etkinlikler, eğitim sistemimizde “öğrenci yönetimi” ya da “eğitsel kollar adıyla anılmaktadır. Ama “ders dışı etkinlikler” kavramı , “eğitsel kollar” ya da “öğrenci yönetimi” kavramlarından daha geniş bir anlama sahiptir (1986,28)” şeklinde tanımlamaktadır.

2.1.1 Türk Milli Eğitim Sisteminde Ders Dışı Etkinlikler

Türk Milli Eğitim Sistemi batılı devletler gibi, ders dışı etkinliklerin eğitsel değerini kavramış ve bu nedenle ders dışı etkinlikleri okulların etkinliklerine dâhil etmiştir. İlkokul, ortaokul, lise ve dengi okullarda ders dışı etkinlikler bu amaç için çıkarılmış bir yönetmelikle düzenlenmektedir. Eğitici Çalışmalar Yönetmeliği olarak adlandırılan bu yönetmelik 2 Ağustos 1976 tarih ve 1894 sayılı Tebliğler Dergisi'nde yayınlanmıştır. Bu yönetmelik en son olarak 13 Ocak 2005 tarihinde değişikliğe uğramış ve 25699 sayılı Tebliğler Dergisi'nde yayınlanmıştır. Bu yönetmelik ilkökul, ortaokul, lise ve dengi okullarda yürütülecek ders dışı etkinlikleri sosyal etkinlikler olarak adlandırırken, sosyal etkinlikleri de şu gruplar altında toplamıştır.

Bunlar;

1. Sosyal kulüpler
2. Törenler

3. Milli bayramlar, belirli gün ve haftalar. Bunlar resmi ve dini bayramlar ve okullarda kutlanacak ya da anılacak gün ve haftalardır. Yönetmelik bunların neler olduğunu belirtmektedir.
4. Genel ve milli kültürümüzü arttırıcı çalışmalar. Bunlar sırasıyla folklor çalışmaları, müsamereler, konserler ve müzik çalışmaları, konferanslar ve grup tartışmaları, sergilerdir.
5. Okullar ve diğer kurumlar arası ilişkileri geliştirici çalışmalar. Bunlar sırasıyla geziler, yarışmalardır.
6. Beden eğitimi çalışmaları.
7. Okullarda çıkarılacak dergi, gazete ve yıllıklar.
8. Okullarda gösterilecek filmler ve yapılacak çeşitli gösteriler

2.1.2 Ders Dışı Etkinliklerin Amaçları

Ders dışı etkinlikler, eğitimin birçok amacını karşılar. Ders dışı etkinliklerin önemi ve değeri konusunda yapılan araştırmalarda bütün bunlar söz konusu edilmiştir. Ders dışı etkinlikler, öğrencinin toplumsallaşmasına, ilgi ve gereksinimleri doğrultusunda çalışma alışkanlığı kazanmasına ve kişiliğin gelişmesine yardım eder. Derslerle, ders dışı etkinlikler arasındaki ayrılık, amaçlar bakımından değil, kullanılan araçlar ve yöntemler bakımındandır. Yukarıda kısaca belirttiğimiz amaçları şöyle sıralayabiliriz:

- 1.Öğrencilerin, özellikle toplumsal değerlerle ilgili bilgi, beceri ve alışkanlıklar kazanmalarına yardım etmek;
- 2.Öğrencilerin ilgi duydukları bir alanda kendi kendilerine ya da grupça çalışabilme alışkanlığı kazanmalarına yardım etmek;
- 3.Öğrencilerin sorumluluk duygusu kazanmalarına ve bunları geliştirmelerine yardım etmek;
- 4.Öğrencilerde seçme, seçilme, denetleme bilinci, hakseverlik ve ödev duygusu geliştirmek;
- 5.Öğrencilerin beden ve ruh sağlığının gereği gibi gelişmesine yardım etmek;
- 6.Öğrencilerin ele aldıkları bir işi sonuçlandırmaktan ve bunu topluma sunmaktan zevk almalarına yardım etmek;
- 7.Öğrencilerde var olan ilgi ve yeteneklerin gelişmesine ve onların bir mesleğe yönelmelerine yardım etmek;

8.Öğrencilerin kendilerini tanımalarına ve onlarda bir “kendine güven” duygusu gelişmesine yardım etmek;

9.Öğrenciyi demokratik yaşama alıştırmak (Binbaşoğlu,2000,10)

Ders dışı etkinlikler için düşünülecek olursa, daha başka amaçlar da, bulunabilir. Bu amaçların hepsinin birbirinden üstün değeri vardır. Bunların her biri çocuğa rehberlik etmek durumunda olan herkesin, her an hatırlıdan çıkarmayacağı birer eğitim değeridir. Bu değerler ders dışı etkinlikler yardımıyla daha kolay gerçekleşerek, öğrencilerde birer davranış değişikliğine dönüşebilir.

2.1.3. Belirli Gün ve Haftalar

Ders dışı etkinlikler içerisinde yer alan BGH’ ler ilk kez 1968 ilkokul programında eğitici kol çalışmaları içerisinde “ek ünite” olarak uygulamaya konmuştur (Arslantaş, 1989, 10).

2 Ağustos 1976 tarih ve 1894 sayılı Tebliğler Dergisi’nde yayımlanan Eğitici Çalışmalar Yönetmeliğinde BGH’ ler ayrı bir etkinlik olarak ele alınmıştır (Binbaşoğlu,2000,39).

1976 tarihinde “ilk ve Orta Okullar Eğitici Çalışmalar Yönetmeliği” çıkarılmış ilkokullarda uygulanmakta olan 25 ders saati süren, eğitsel çalışmalara haftada (40’ar dak.lık) iki ders saati ayrılmıştır. Ancak ilkokul ders dağıtım çizelgesinden 21.4.1986 tarihinde “eğitsel çalışmalar” dersi çıkarılmıştır. Eğitici çalışmaların 1., 2.ve 3. sınıflarda “Hayat Bilgisi”, 4. ve 5.sınıflarda “Sosyal Bilgiler” dersleri içerisinde yapılacağı belirtilmiştir (İlkokul Programı, 1988, 811).

Hayat Bilgisi ve Sosyal Bilgiler derslerinin haftalık ders saati sayısı ise aynı kalmıştır.

İşlenen belirli gün ve haftalar, ilköğretim birinci kademedede Hayat Bilgisi ilköğretim ikinci kademedede de Sosyal Bilgiler ve Türkçe derslerinde ilgili derslerle bağlantılı olarak sürekli gündemde tutulması, yeri geldikçe ifade ve beceri derslerinde BGH’ lerden yararlanılması gerektiği (İlköğretim Programı, 1968) belirtilmiştir.

Ayrıca 1998 İlköğretim Programında da Belirli Gün ve Haftalara değinilerek 1.2.3.sınıflarında Hayat Bilgisi dersi 4.5.6.7.sınıflarda ise Sosyal Bilgiler dersi içerisinde kutlanılacak Belirli Gün ve Haftalar belirtilmiştir.

2.1.4 İlköğretim Sosyal Bilgiler Programında Belirli Gün ve Haftalar

“Milli ve dini bayramların, mahalli özellikler gösteren kuruluş ve kutlama günlerinin, yıl dönümlerinin, belirli gün ve haftaların zamanında işlenmesine özen gösterilmelidir (TD,2484).”

İlköğretim Sosyal Bilgiler Programı’nda “Okullarda Kutlanacak veya Anılacak Gün ve Haftalar”ın nasıl verilebileceği şöyle açıklanmıştır: “İşlenirken konunun önemi, amacı, günün anlamı öğrencilere şiir, şarkı, oyun, skeç, piyes gibi etkinliklerden, levha, resim, slayt, film gibi eğitici materyallerden, düzenlenen gezi ve incelemelerden yararlanılarak verilebilir”(TD,2484).

Okullarda kutlanacak veya anılacak gün ve haftalar öğrencinin dikkatini o konu üzerinde yoğunlaştırmak, önemini kavratmak, düzeyine uygun yaşantılarla konu hakkında kapsamlı bilgi edinmesini sağlamak, olumlu tutum kazanması sağlamak gibi benzeri amaçlarla programda yer almaktadır.

Okullarda kutlanacak veya anılacak gün ve haftalar belirlenirken toplumsal gelişmelere uygun olarak yeni gün ve haftalar eklenebilmekte veya çıkarılabilmektedir. Örneğin; Dünya Kooperatifçilik Günü (21 Mart) , Hava Şehitlerini Anma Günü (15 Mayıs), Nato Günü (4 Nisan) eskiden kutlanmalarına rağmen günümüzde bu günlere ait kutlamalar yapılmamaktadır (Koz, Hancı, Hancı, 1998).

1998 İlköğretim Sosyal Bilgiler Programında kutlanacak veya anılacak BGH’ler önceki programlardan farklı olarak yer almıştır. Yeni gelişmelere göre bazı gün ve haftalar çıkarılmış bazı gün ve haftalar ilave edilmiştir.

Okulda kutlanacak veya anılacak BGH’ler İlköğretim Sosyal Bilgiler Programında şöyle yer almıştır(TD,2484).

Tablo-1. Okulda Kutlanacak veya Anılacak Belirli Gün ve Haftalar

1	İlköğretim Haftası	Okulun Açıldığı İlk Hafta
2	Hayvanları Koruma Günü	4 Ekim
3	Dünya Çocuk Günü	Ekim Ayının İlk Pazartesi Günü
4	Standart Haftası	Ekim Ayının 3. Haftası
5	Kızılay Haftası	29 Ekim -4Kasım
6	Dünya Çocuk Kitapları Haftası	Kasım Ayının 2. Pazartesi Başlayan Haftası
7	Atatürk Haftası	10–16 Kasım
8	Öğretmenler Günü	24 Kasım
9	İnsan Hakları Haftası	10 Aralık Günü Başlayan Hafta
10	Tutum, Yatırım ve Türk Malları Haftası	12–16 Aralık
11	Verem Savaş Eğitimi Haftası	Yılbaşını Takip Eden İlk P.tesi Günü Başl. Haf.
12	Enerji Tasarrufu Haftası	Ocak Ayının 2.Pazartesi Günü
13	Yeşilay Haftası	1–7 Mart
14	Orman Haftası	21–26 Mart
15	Dünya Tiyatrolar Günü	27 Mart
16	Kütüphaneler Haftası	Mart ayının son P.tesi günü başlayan hafta
17	Sağlık ve Sosyal Güvenlik Haftası	7–13 Nisan
18	Turizm Haftası	15–22 Nisan
19	Trafik Haftası	Mayıs ayının ilk C.tesi günü başlayan hafta
20	Anneler Günü	Mayıs Ayının 2. Pazar Günü
21	Sakatlar Haftası	10–16 Mayıs
22	Müzeler Haftası	18–24 Mayıs
23	19 Mayıs Atatürk'ü Anma Gençlik ve Spor Bayramı	
24	Çevre Koruma Haftası	Haziran ayının 2.P.tesi günü başlayan hafta
25	Kahramanlık Günü	
26	Türk Büyüklerini Anma Günleri	
27	M.E. B Vakfı Kuruluş Günü	19 Şubat

Günümüz ilköğretim programları incelendiğinde, Sosyal Bilgiler derslerinin amaçlarına uygun olarak, öğrencilerin geçmişi iyi öğrenmek, geçmişe ait bilgilerle bu günü iyi yorumlayıp anlamak, geleceği öngörmek ve geleceğe yönelik gerekli önlemleri almak ihtiyacında oldukları sürekli vurgulanmaktadır.

Bilimsel, teknolojik, kültürel ve ekonomik alanlardaki hızlı değişim ve gelişmeler, toplumlar arası etkileşimler, kentleşme, nüfus artışı, kitle iletişim araçlarındaki gelişmeler, daha iyi bir yaşama yönelik beklentiler, okula, aileye ve öğretmenlere büyük sorumluluklar yüklemektedir. Öğrenciler için, Sosyal Bilgiler öğretmenlerinin elinde pek çok olanak vardır. Belirli gün ve haftalarda bu olanaklardan bir tanesidir.

Ayrıca, Milli Eğitim Bakanlığının 25 Mayıs 1983 tarih ve 18057 sayılı, Resmi Gazete'de yayınlanan **İlk Okul, Orta Okul, Lise ve Dengi Okullar, Eğitici Çalışmalar**

Yönetmeliği'ne (Tekışık, 1986) göre, ilk ve orta öğretim okullarında yapılacak törenler, kurulacak eğitici kollar belirli gün ve haftaların öğretimi ve kutlanması, düzenlenecek oyunlar, okul gezileri, sergiler, okul gazete ve dergileri, gösteriler ve beden eğitimi çalışmaları gibi sınıf içi ve dışı öğretim etkinlikleriyle de desteklenmelidir. Okullar, bu olanakları en iyi şekilde değerlendirmek zorundadır. Çünkü özellikle belirli gün ve haftalar, okuldaki törenler ve kutlamalar, sosyal bilgilerin yaşayarak öğretilmesi, öğrencilerin en etkin bir şekilde öğrenme yaşantısına geçirilmesine yardımcı olabilir. Okulun açılışı ve kapanışı, bayrak törenleri, dini ve milli bayramlarla, yerel kurtuluş günlerindeki kutlamaların nasıl yapılacağı belirtilmiştir.

Okullarımızda kutlanan ve anılan belirli gün ve haftaların neler olduğu, uygulama ile ilgili mevzuatları ve hedefleri, Tebliğler Dergisinin 59. maddesinde, okullarımızın seviyesine göre aşağıda belirtilen veya Bakanlıkça uygun görülen konularda “Gün” ve Haftalar” düzenlenir şeklinde yer almıştır. Madde 59'da yer alan belirli gün ve haftalar;

- İlköğretim Haftası Okulların açıldığı ilk hafta
- Hayvanları Koruma Günü 4 Ekim
- Dünya Çocuk Günü Ekim ayının ilk pazartesi günü
- Birleşmiş Milletler Günü 24 Ekim
- Kızılay Haftası 29 Ekim- Kasım
- Dünya Çocuk Kitapları Haftası Kasım ayının 2 nci pazartesi
- Atatürk Haftası 10-16 Kasım
- Öğretmenler Günü 24 Kasım
- Vakıf Haftası 3-9 Aralık
- İnsan Hakları Haftası 10 Aralık gününü içine alan hafta
- Tutu, Yatırım ve Türk Malları Haftası 12-16 Aralık
- Dünya Kooperatifçilik Günü 21 Aralık
- Verem Savaş Eğitimi Haftası Yılbaşını takip eden ilk pazartesi
- Enerji Tasarrufu Haftası Ocak ayının ikinci pazartesi
- MEB Vakfı Kuruluş Günü 19 Şubat
- Yeşilay Haftası 1-7 Mart
- Orman Haftası 21-26 Mart
- Dünya Tiyatrolar Günü 27 Mart
- Kütüphaneler Haftası Mart ayının son pazartesi
- Nato Günü 4 Nisan

- Sağlık Haftası 7-13 Nisan
- Turizm Haftası 15-22 Nisan
- Trafik Haftası Mayıs ayının ilk cumartesi
- Avrupa Günü 5 Mayıs
- Anneler Günü Mayıs ayının ikinci Pazar günü
- Sakatlar haftası 10-16 Mayıs
- Hava Şehitlerini Anma Günü 15 Mayıs
- Müzeler Haftası 18-24 Mayıs
- Çevre Koruma Haftası Haziran ayının ikinci Pazar günü
- Kahramanlık Günleri Türk Büyüklerini Anma Günleri (Kocaoluk ve Kocaoluk 2003, 478).

2.1.5. Belirli Gün ve Haftalarda Yapılan Etkinliklerin Hedefleri

12 bölüm ve 150 maddeden oluşan yönetmelik incelendiğinde, BGH'nin genel hedeflerini aşağıdaki şekilde özetlemek mümkün olabilir:

1. Dinî ve millî bayramlarımızın, gelenek ve göreneklerimizimizin toplumsal yaşayışımızdaki önemini kavrayabilme.
2. Yurt ve ulus sevgisini geliştirebilme.
3. Barış, insan hakları ve kardeşlik konularında bilinçlenebilme.
4. Geçmişimiz ve tarihî değerlerimizle gurur duyabilme.
5. Uluslararası ilişki ve sözleşmelerdeki sorumluluğumuzu anlayabilme.
6. Kişisel ve toplumsal sağlığımızı, çevremizi korumanın önemini benimseyebilme.
7. Okul ve kütüphanelerimizin eğitimimizdeki yeri ve önemini kavrayabilme.
8. Ulusal ekonomi ve tutumlu olmanın yaşayışımızla ilişkisini belirtebilme.
9. Büyüklerimize saygı, küçüklerimize sevgi ve saygı duyabilme.
10. Trafik kuralları ve yasalara uyma sorumluluğu geliştirebilme.
11. Hayvanları ve ormanları koruma, sakat ve düşkünlere yardım konusunda bilinçlenebilme

Görüldüğü gibi, belirtilen hedefler, Sosyal Bilgiler ve Türkçe öğretiminin genel hedefleriyle çok yakından ilişkilidir. Okullarda yapılacak törenlere, müsamere ve kutlamalara öğrenciler katılır. Öğretmen bu gibi milli, dini ve uluslar arası önemli gün ve haftaları değerlendirerek, Sosyal Bilgiler öğretiminin hedefleri doğrultusunda gene öğrenci düzeyine

göre öğretim yapar. Öğrenciler, bireysel ve sosyal çalışmalar yaparak işbirliği içinde çalışırlar.

2.1.6. Sosyal Bilgiler Dersi'nin Öğretimi

İlköğretimin en önemli amacı, “iyi vatandaş” yetiştirmektir. İlköğretimde bu amacı gerçekleştirmeye çalışan en önemli dersler, 1-3 sınıflar arasında verilen Hayat Bilgisi dersi ile 4,5,6 ve 7.sınıflarda verilen Sosyal Bilgiler dersidir. Sosyal Bilgiler üzerine araştırma yapan bilim adamları tarafından konuyla ilgili olarak farklı tanımlar yapılmıştır.

Sönmez (1994,8)'e göre Sosyal Bilgiler “toplumsal gerçekle kanıtlanmaya dayalı bağ kurma süreci ve bunun sonucunda elde edilen dirik bilgiler”dir.

Erden (1996,8)'e göre ise Sosyal Bilgiler, “ilköğretim okullarında iyi ve sorumlu vatandaş yetiştirmek amacıyla, Sosyal Bilimler disiplinlerinden seçilmiş bilgilere dayalı olarak, öğrencilere toplumsal yaşamla ilgili temel bilgi, beceri, tutum ve değerlerin kazandırıldığı bir çalışma alanı”dır.

Doğanay (2002;16) sosyal bilgileri tanımlamanın, coğrafya ve tarih gibi bir alanı tanımlamaktan daha zor olduğunu, çünkü sosyal bilgilerin disiplinler arası ve çok disiplinli bir alan olduğunu ileri sürer. Sosyal Bilgilerin disiplinler arası bir alan oluşu onun temel ayırıcı özelliklerinden biridir.

Son olarak Sosyal Bilgiler eğitiminin önemli uzmanlarından olan Barr, Barth ve Shermis ise sosyal bilgileri şöyle tanımlamaktadır; “sosyal bilgiler vatandaşlık eğitimi amacıyla insan ilişkileriyle ilgili bilgi ve deneyimlerin birleştirilmesidir(Barr;Barth ve Shernis,1997,69).

Araştırmacılar tarafından Sosyal Bilgiler farklı şekillerde tanımlanmış olsa da günümüzde halen son verilemeyen en önemli tartışma, öğretim programında “Sosyal Bilimler” mi “Sosyal Bilgiler” mi tartışmasıdır. Ancak, 1963 yılında Avrupa Konseyi Kültürel İşbirliği Konseyinin yaptığı inceleme ve belirleme genel bir kabulü ve uygulamayı yansıtmaktadır.

Şöyle ki; belli başlı ülkelerde lise düzeyinde Sosyal Bilimler adı altında, Tarih, Coğrafya, Ekonomi, Felsefe, Psikoloji, Sosyoloji gibi bilim alanlarının ayrı ayrı öğretildiği, 17 ülkede ise programda herhangi bir farklılaşma olmadan öğretimin Sosyal Bilgiler dersi içerisinde sürdürüldüğü saptanmıştır (Özoğlu, 1987, 7).

Okul programlarında Sosyal Bilimler öğretimi, Sosyal Bilimler disiplinlerine paralel dersler olarak yer aldığı gibi, Sosyal Bilgiler olarak da yer almaktadır. Genel olarak Sosyal

Bilgilere, Sosyal Bilimlerin öğretimi için seçilmiş ve değişmediği kabul edilen kısımları olarak bakılmakta ve 11–15 yaşları arasındaki öğrencilerin programlarında yer verilmektedir. Sosyal Bilimler ise genel olarak akademik biçimde ve ileri düzeyde bilim disiplini anlayışında insan ilişkilerini incelemektedir. Özetle, Sosyal Bilimler, araştırma, deney buluş ve benzeri bilimsel etkinlikleri içerir; insan, toplum ve onların değerleri, çevreleri ile olan ilişkileri ile ilgilenir ve bu konudaki bilgiyi arttırır ve genişletmeye çalışır. Sosyal Bilgiler ise, okul programlarında Sosyal Bilimler yöntemlerini, içeriğini ve bulgularını oldukça basit bir düzeyde ele almakta, bireyin toplumda yaşayış ve davranışları, temel gereksinimleri ve bunları gidermek için yaptıklarını, oluşturulan kuruluşları ve değerleri gibi konuları işlemektedir. Bu çerçevede Sosyal Bilgilere “Vatandaşlık Bilgileri” olarak da bakmak mümkündür(Özoğlu,1987, 6–7).

Sosyal Bilimler alanına giren disiplinler amacına göre farklı biçimlerde sınıflandırılabilir. Ancak, genellikle Tarih, Coğrafya, Antropoloji, Ekonomi, Sosyoloji, Politika, Sosyal Bilimleri kapsayan başlıca disiplinler olarak görülmektedir (Erden,1996;Sönmez,1994;Karagözoğlu,1966).

Bu sınıflandırma içerisinde Türkçe dersinin ayrı olarak belirtilmemesinin nedeni, tüm disiplinler arasındaki bütünlüğün yalnızca yaşanan ülkenin dilinin öğretimiyle gerçekleştirileceğinin tüm bilim adamları tarafından kabul edilmiş olmasıdır.

Ülkemizde tüm dersler arasındaki disiplinler arasındaki bütünlüğü sağlayacak en önemli anahtar Türkçe dersi.

Yukarıdaki disiplinler her biri bilim adamlarınca uzmanlık alanları olarak tanımlanmaktadır. Bu nedenle konu alanı merkezli eğitim programlarında bu disiplinlerin her biri ayrı bir konu alanı ve ders olarak ele alınmaktadır.

Barth ve Demirtaş’ın (1997,16) Sosyal Bilgiler programına yönelik olarak yaptıkları aşağıdaki tanım Sosyal Bilgilerin iyi vatandaş yetiştirme amacını destekler niteliktedir.

“Sosyal Bilgiler, Türk demokratik toplumunda sorumluluk sahibi vatandaşların görevlerine uygun amaçlar üreten, içeriği Tarih, Coğrafya ve Vatandaşlık Bilgisi konuları ilişkilendirilerek oluşturulan ve yaşam boyu sürecek vatandaşlık becerileri sunan bir eğitim planıdır”.

Yine, Erden(1996,35)’e göre, “çocuğun toplumsallaşması ve iyi bir vatandaş olmasını, toplumsal olayları bir bütün olarak kavramasını sağlamak amacıyla, ilköğretim okullarında Tarih, Coğrafya, Politika, Ekonomi, Hukuk, Antropoloji gibi disiplinlerden seçilmiş, basitleştirilmiş ve düzenlenmiş konulardan oluşan Sosyal Bilgiler dersine yer verilmiştir.”

Yukarıda yapılan açıklamalar, sosyal bilgilerin iyi vatandaş yetiştirmeyi amaçladığını göstermekte ve bu dersin ilköğretim programı içerisinde önemli bir yere sahip olduğuna dikkat çekmektedir.

Sosyal Bilgiler dersi, Sosyal Bilimlerle ilgili disiplinleri birleştirerek öğrencilerin toplumsal olaylara bütüncül yaklaşımını sağlayabilir. Ancak, bu işlevini yerine getirebilmesi için Sosyal Bilgilerin belli olay, tarih, yer ve kurumların isimlerinin ezberlendiği bir ders olmaktan çıkartılarak, öğrencilerin sosyal olay ve sorunların nedenlerini çeşitli yönleri ile görebildikleri ve bu sorunlara Sosyal Bilimlerin bazı temel kavramları ile düzeylerine uygun çözüm yolları önerebildikleri bir ders haline getirilmesi gerekir (Erden,1996,35).

Çünkü günümüzde her alanda görülen hızlı gelişmeler, araştırmaların ortaya çıkardığı bulgular, derslerin içeriğini geniş ölçüde arttırmaktadır. Artan bilgilerin tümünü öğrencilere verme olanağı ve gereği olmadığına göre, öğretim programının içeriğini gelişmelere ve yeniliklere göre yeniden düzenlemek gerekmektedir.

Sosyal Bilgiler dersi ile diğer alanlar arasında nasıl içerik bütünlüğü sağlanacağını ise Varış(1997) şu şekilde açıklamaktadır.

İçeriğin yaşam alanlarının anlam taşıyan bölümleriyle ilişkilendirilerek ve ders konuları arasında yatay ve dikey ilişkiler kurularak düzenlenmesi gerekir

Erden, yatay ve dikey örgütlenmeyi aşağıdaki gibi açıklamaktadır.

Yatay örgütlenme:

Bu tür örgütlenmede bir disiplinle ilgili bir konu alınır, sonra bu konuyla ilgili diğer disiplinlerde hangi konuların işleneceğine karar verilir. Yani merkezde bir konu alanı vardır ve diğer konu alanları bunun çevresinde oluşturulur.

Ülkemizde, ilköğretim okullarının birinci devresindeki Hayat Bilgisi, Sosyal Bilgiler ve Fen Bilgisi mihver derstir. Programdaki diğer beceriler ve ifadeler bu mihver dersler etrafında geliştirilir. Mihver dersler öğrencilerin değişik konu alanları arasındaki ilişkiyi görmelerini ve konuları bir bütün olarak kavramalarını sağlamak amacıyla büyük bir öneme sahiptir. Öğretim etkinlikleri düzenlenirken temel ünite mihver dersten seçilir, diğer derslerde de bu ünite kazandırılmak istenilen hedeflere ulaşmaya yardımcı olacak etkinliklere yer verilir.

Dikey örgütlenme:

Eğitim programında belli bir konu alanıyla ilgili temel bilgi ve kavramların yıllara göre düzenlenmesi dikey örgütlenmedir.

Dikey örgütlenme iki türlü yapılabilir;

—Konu alanıyla ilgili temel kavramlar ve bilgiler basitten karmaşığa ya da ön koşul ilkesine göre yıllara dağıtılabılır veya

—Konu alanının en genel ve temel kavramları seçilebilir her yıl bu kavramlar giderek daha derin ve geniş olarak işlenir.

Bu yaklaşıma göre hazırlanan programlara spiral program denir(Erden,1996,23).

Ülkemizde ilköğretim programında Sosyal Bilgilerle ilgili konuların çekirdeğini Hayat Bilgisi programı oluşturur. Bu dersteki konular 4. 5. 6.ve 7. sınıf Sosyal Bilgiler programında genişletilmiştir. Bu şekildeki bir spiral programda, temel konularda derinlik ve genişlik sağlanırken sınıflar ilerledikçe yakından uzağa, basitten karmaşığa ilkesine uygun olarak yeni konular eklenmiştir. İçeriğin bu şekilde kapsam ve sıra düzenine göre ayarlanması öğrencilerin büyüme ve gelişmelerinin sürekli olmasına ve bu sebeple karmaşık konuları anlama düzeylerinin artmasına bağlıdır (Erden,1996;Barth ve Demirtaş,1997)

Çocuk ilköğretim sırasında somut işlemler dönemindedir. Bu dönemde çocuğa verilen bilgilerin özellikle soyut bilgilerin çocuk tarafından anlaşılabilmesi için çeşitli görsel araçlarla veya daha değişik yöntemlerle somutlaştırılması gerekmektedir. Örneğin, Sosyal Bilgiler derslerinde öğretmen bir konuyu anlatırken bu konuyu birçok disiplinle ilişkilendirerek çocuk için daha anlamlı, ilgi çekici duruma getirilebilir. Bunun için de Sosyal Bilgiler eğitim programının içeriğinde çocuğun bir bütün olarak gelişmesini sağlayacak konulara yer verilmelidir.

Sonuç olarak, bilgiyi değişik disiplinlerle ilişkilendirmeyerek belli bir disipline yoğunlaşarak sunan, öğrencileri inceleme ve araştırmaya teşvik etmekten çok bilgileri ezberlemeye yönelten ve birçok soyut kavramla dolu olan sosyal bilgiler dersinin bu programla iyi vatandaş yetiştirmesi mümkün görülmemektedir. Bu nedenle değişen dünya düzenine uyum sağlayabilmesi için Sosyal Bilgiler dersinin kendi içerisinde bulunan yardımcı etkinlikleri kullanması gerekmektedir. Bunlardan en önemlisi de 1968 İlköğretim

Programı içerisinde yer alan ve Sosyal Bilgiler dersi içerisine dâhil edilen BGH'nin kullanmasıdır, disiplinler arasındaki bütünlüğün sağlanmasında Sosyal Bilgiler dersine BGH büyük yarar sağlamaktadır.

Okul içerisinde bulunduğu ülke veya dünyada olup bitenlerden ayrı düşünülemez. Her gün karşılaşılan ve duyulan güncel olgu ve olaylar, toplum için önemli görülen Belirli Gün ve Haftalarla, öğrencilerin yetenek ve ilgilerine uygun EKÇ'ler okulun, özellikle, Sosyal Bilgiler öğretiminin amaçlarının gerçekleşmesine uygun birçok olanaklar sunar (Demirtaş ve Barth, 1997, 13,1).

Belirli Gün ve Haftalar Sosyal Bilgiler dersinde öğretmenin çeşitli kavramları değişik disiplinlerle işbirliği içerisinde anlatmasında çok büyük bir kolaylık sunmaktadır.

Ayrıca bu şekilde işlenen derslerle konular öğrenciler için daha anlamlı Sosyal Bilgiler dersi ise daha ilgi çekici bir ders haline gelmektedir.

İlköğretim okullarında Sosyal Bilgiler dersi, konularını işlerken şüphesiz ki en fazla Türkçe dersinden yardım almaktadır. Türkçe dersinin ilköğretim programı içerisindeki en önemli özelliği bütün derslerle olan bütünleşmesidir. Konuşulan dilin genel özelliklerinin aktarıldığı, çocuğun sosyalleşmesi için tüm disiplinlerin yardım aldığı tek ders Türkçe dersidir.

Bu nedenle Sosyal Bilgiler dersi ile Türkçe dersinin yolları sürekli olarak kesişmektedir. İki ders arasındaki ilişkiyi kısaca amaçları bakımından da özetleyebiliriz. Sosyal Bilgiler dersinin en önemli amacı öğrenciye “toplumsal kişilik” kazandırmaktır. Toplumsal kişiliğin en önemli özelliği iyi bir yurttaş olmaktır. Burada iyi bir yurttaş olmaktan amaç, kişinin ödev ve sorumluluklarını bilmesi çevresindeki olay ve sorunlara karşı bilinçli olmasıdır. Sosyal Bilgiler dersi çocuğun içinde bulunduğu toplumsal yaşamla çok yakından ilgilidir. Bu nedenle, çocuk özellikle içinde bulunduğu toplumsal yaşamı bu derste, geçmiş bu günü ve geleceği ile yakından tanıyacaktır.

Yukarıdaki amaçların kazanılmasında toplumun ortak değerlerinin ve düşünce yapısının bireye kazandırılmasında Türkçe dersinin etkisi çok büyüktür. İki ders arasındaki bu bütünlük aşağıdaki örnekle ifade edilebilir;

İlköğretimde her dersle milli hayat arasında ilgi sağlanmasına geniş ölçüde dikkat edilmelidir. Mesela, Türkiye Cumhuriyeti'nin ilanı yıldönümüne tesadüf eden haftada bütün derslerde öğrencinin dikkati bu olay üzerine çekilmeli; Sosyal Bilgiler derslerinde Cumhuriyetin ilanı, Atatürk'ün hayatı, Türk inkılâbı konularına öğrencilerin dikkati çekilmeli; okuma derslerinde cumhuriyet, Atatürk ve Türk demokrasisi ile ilgili yazılar okutulmalı, o hafta inşaat konusu olarak gene bu çeşit konular seçilmeli, yazma derslerinde temel konu gene Cumhuriyet bayramı olmalıdır (Öz, 2001,23).

2.1.7. Sosyal Bilgiler Öğretiminin Amaçları

Milli Eğitim Bakanlığı Talim ve Terbiye Kurulu Başkanlığı'nın 02.04.1998 tarih ve 62 sayılı Kurul kararı ile kabul edilen ve Nisan 1998 tarih ve 2487 Sayılı Tebliğler Dergisi'nde yayımlanan "İlköğretim Okulu Sosyal Bilgiler Dersi Öğretim Programı'nda genel amaçları;

- Vatandaşlık görev ve sorumlulukları,
- Toplumda insanların birbirleriyle olan ilişkileri,
- Çevreyi, yurdu ve dünyayı tanıma yetenekleri,
- Ekonomik yaşama fikrini ve yeteneklerini geliştirmek yönünden olmak üzere dört boyutta dile getirilmiştir (MEB,1998,537–538).

Sosyal Bilgiler dersine ilişkin olarak, yukarıda sözü edilen dört boyuta yönelik biçimde yeniden düzenlenen genel amaçlarda, ilköğretimde daha önce yıllarca uygulanmış olan Sosyal Bilgiler dersi amaçlarına göre, birtakım değişiklikler yapıldığı, amaçların sayıca arttırıldığı ve bir ölçüde Tarih – Coğrafya eğitimiyle sınırlandırıldığı görülmektedir (Sözer,1998,22–23).

Milli Eğitim Bakanlığı Talim ve Terbiye Kurulu Başkanlığı'nın 02.04.1998 gün ve 62 sayılı kararı ile kabul edilen yeni "Sosyal Bilgiler Dersi Öğretim Programı"na göre Sosyal Bilgiler Programının genel amaçları (MEB,1998,537- 538) ayrıntılı olarak aşağıda verilmiştir.

Öğrenciler bu derste:

A.Vatandaşlık görevleri ve sorumlulukları yönünden;

1. Ailesine, milletine, vatanına, Atatürk inkılâp ve ilkelerine bağlı, çalışkan, araştırmacı, özverili, erdemli, girişimci iyi insan, iyi arkadaş olarak yetişirler.
2. Türk milletinin dünya tarihindeki önemini, milletler ailesi içindeki onurlu geçmişini ve yerini insanlığa yaptığı hizmetleri kavrayarak büyük bir milletin evlatları olduklarını anlar milletin geleceğe olan güvenlerini arttırır ve Türk milletinin ülküsünü gerçekleştirmek için her fedakârlığı göze alabilecek bir karakter kazanırlar.

3. Türkiye Cumhuriyeti'nin insan haklarına dayanan milli, demokratik, laik ve sosyal bir hukuk devleti olduğunu bilir; cumhuriyet rejiminin özelliklerini ve önemini kavrarlar.
4. Topluluk halinde yaşamının bir zaruret olduğunu, millet kavramını ve Türk milletinin karakterini kavrar, Türk milletine, Türk bayrağına, Türk askerine ve ordusuna sevgi, saygı ve güven duygularını kuvvetlendirir.
5. Türk milletinin zekâ ve kabiliyetini, çalışkanlığını, ilim ve sanatseverliğini, estetik zevkini insanlık duygusunun yüceliğini benimseyerek bu üstün özellikleri davranış haline getirirler.
6. Millet ve yurt işlerini her şeyin üstünde tutarak milleti ve yurdu için canla başla hizmet etmeyi alışkanlık ve ilke haline getirirler.
7. Tarihte milletimize ve insanlığa hizmet etmiş olan Türk büyüklerini tanır; tarihi olaylara yön veren kişilerin yerinde ve zamanında gösterdikleri ileri görüşlülük, yüksek kavrayış cesaret fedakârlık ve kahramanlıklarının tarihin akışını nasıl etkilediğini kavrarlar.
8. Toplumunu yönlendiren Mustafa Kemal Atatürk ve diğer Türk büyüklerinin sadece milli değil, evrensel yönlerini de kavrayarak ve takdir ederek; milletimize de düşen insanlık görevleri bulunduğunu görür, insanlığa sevgi saygı ve hizmet verme bilincine varırlar.
9. Türk inkılâbının anlamını, ayrı ayrı yönlerden önemini, Türkiye'nin refah ve mutluluğuna ve ülkenin geleceğine yapacağı etkiyi kavrar, Türk inkılâbının değerlerine bağlı ve bunları her zaman korumaya hazır, fedakâr birer Türk evladı olarak yetişirler.
10. Bugünkü uygarlığın uzun bir geçmişin eseri olduğunu kavrar; bu uygarlıkta Türk milletinin hizmetini ve payını anlayarak Atatürk'ün direktifleri uyarınca "milli kültürümüzü çağdaş uygarlık düzeyinin üstüne çıkarma" yolunda her fedakârlığı göze alabilme bilincini kazanırlar.
11. Bugünü daha iyi değerlendirebilmeleri için geçmiş çağlardaki sosyal, ekonomik ve siyasi olayların neden ve sonuçlarını günümüzle kıyaslama yaparak düşünme, araştırma ve akıl yürütme yeteneğini geliştirirler.
12. Her yerde görev ve sorumluluk alabilecek hale gelir, aile bütünlüğüne bağlılık kazanır, ailenin refah ve mutluluğu için sorumluluk ve görev duygularını geliştirirler.

13. Kanun kavramını benimser, kanunlara ve devlet otoritesine uyma duygusunu ve alışkanlığını kazanırlar.
14. Çevresindeki eski, yeni sanat ve kültür eserlerini müze ve anıtlar gibi milli değerlerimiz tanır onları korumak gerektiğini öğrenirler.

B.Toplumda insanların birbiriyle olan ilişkileri yönünden;

1. İnsanların birbirine muhtaç olduklarını anlar; grup etkinliklerine katılmann, başkalarına yardım etmenin önemini takdir eder ve bunu uygulayabilir hale gelirler.
2. İnsanların karşılıklı hak ve sorumluluklar taşıdıklarını ve birbirinin görüş ve inanışlarını, saygı ve hoşgörü ile karşılamaları gerektiğini benimserler.
3. Beraber çalışma, sorumluluk alma, yardımlaşma ve karar verme kurallarını uygulamayı öğrenirler.
4. Bütün çalışmalarını demokratik yaşayışın kurallarına göre düzenlemeyi öğrenirler.
5. Aile, okul ve toplum hayatının dayandığı temel ilkeleri ve topluluk halinde yaşamının zorunluluğunu kavrarlar.
6. Trafik kurallarına uymayı alışkanlık haline getirirler.

C. Çevreyi, yurdu ve dünyayı tanıma yetenekleri yönünden

1. Yurdumuzun, dünya üzerindeki yerinin önemini kavrar, ülkemizin kalkınmasında severek sorumluluk alma duygularını geliştirirler.
2. Türkiye'nin yakın ve uzak komşu ülkeler ve diğer dünya ülkeleriyle olan ilişkileri hakkında genel bilgi kazanırlar.
3. Türklerin yaşadığı diğer ülke ve bölgelerin coğrafi özelliklerini öğrenirler. Türklerin geniş bir alanda yaşayan büyük bir millet olduğunu kavrarlar.
4. İnsanların birbirleriyle ve coğrafi çevreleriyle karşılıklı etkilerini, insan topluluklarının yaşama biçimlerini ve geçinme yollarını inceler;yurdun ekonomik kalkınmasında bilgili ve etkili birer vatandaş olarak yetişirler.
5. Plan, kroki, harita ve grafik bilgilerini kazanarak onlardan yararlanabilir hale gelirler.
6. Çevreyi korumanın günümüz ve gelecek yıllar için önemini kavrarlar.
7. Yaşanabilir bir çevrenin temel insan hakkı olduğunu kavrarlar.

Ç.Ekonomik yaşama fikrini ve yeteneklerini geliştirmek yönünden

1. Yakın çevrenin ekonomik değerleri ile milli kaynaklarımızı tanır ve bunları

korumanın bir ödev olduğunu kavrarlar

2. Kendi eşyasını, okulunu, okul eşya ve araçlarını dikkatli kullanma ve koruma alışkanlığını kazanırlar.
3. Tutumlu olma ve planlı çalışma alışkanlığını elde ederler.
4. Üretim tüketim ve dağıtım ile ilgili temel bilgileri öğrenirler.
5. İnsan topluluklarının yaşama şekillerini ve geçinme yollarını inceler ve bunlar arasındaki ekonomik ilişkileri öğrenirler.
6. Turizmin anlamını, özellikle yurdumuz için önemini kavrarlar.
7. Nüfus artış hızının eğitime ve ekonomiye olan etkisini kavrarlar

2.1.8 Türkçe Öğretimi

Dil, düşünme ve iletişim aracıdır. “Kişinin iletişim yeteneğini, büyük ölçüde, onun, iletişim aracı olan dili kullanabilme becerisi belirler”(Sever,2004,11). Çünkü dil bir öğrenme öğretme aracıdır. Başka bir deyişle, insanın var olduğu dünyayı anlama ve anlatma aracıdır. Bu anlamda dil, insanın duygu ve düşünce yapısını oluşturan ve biçimlendiren bir araçtır.

Dil, toplumun bütün kültür birikimini, kültür dokusunu kuşaktan kuşağa aktaran bir araçtır(Sever,2004 13).Bir ulusun bireylerini kaynaştıran duygu ve düşünce bağıdır. Aynı dili konuşan insanlar arasındaki duygu ve düşünce birlikteliği, ulus bilincinin oluşmasını sağlar; dil, bu bilinci pekiştirir.

İnsanın duygu boyutunu işlemek, düşünce gücünü geliştirmek, onu yaşadığı toplumsal ve kültürel ortamın bir parçası yapmak; her ulusun kendi dilini o ulusun bireylerine etkilice öğretebilmesiyle yakından ilgilidir. Bu nedenle, bütün ülkelerin eğitim sistemlerinde anadili öğretimine büyük önem verildiği ve bu öğretimin niteliğini yükseltecek çeşitli önlemlerin alındığı görülmektedir.

Bilindiği gibi, anadili öğretiminin bütün aşamaları için saptanan amaçlar, genel olarak, bireylere anlama ve anlatma ile ilgili dilsel beceri ve alışkanlıkların kazandırılmasına yöneliktir. Bu becerilerin kazandırılması ise “dinleme”, “konuşma”, “okuma” ve “yazma” gibi dört ana etkinliğe dayanır. Dil becerileri, anılan bu dört etkinlik alanının birbirini bütünleyen ilişkileri içinde edinilir.

Türkçe öğretimi, özellikle ilköğretimde bütün derslerin temelini oluşturur. Çünkü, anadilinde yetkinliğe ulaştıkça düşünce yapısı, yorum gücü gelişen, duygu ve beğeni inceliği kazanan; ulusal ve evrensel kültür birikimini algılamaya başlayarak kimliğini geliştiren bir öğrenci, öteki dersleri de büyük ölçüde başaracaktır. Bu nedenle ülkemizde öğrencilere

anadilimizin temel becerilerini kazandırma sorumluluğunu üstlenen Türkçe öğretimine önemli görevler düşmektedir.

Yapılan araştırmalar, anne-baba ve öğretmen yakınmaları Türkçe öğretiminde büyük verimsizlik olduğu gerçeğinde birleşmektedir. Öğretimdeki verimsizlik nedenlerinin bilimsel süreçlerde incelenmesi, çözüm önerilerinin yaşama geçirilmesi; Türkçe öğretiminde istenilen başarıya ulaşabilmenin temel koşulu olarak görülmelidir.

Türkçe öğretiminin öğrencilerde dinleme, konuşma, okuma ve yazma gibi çok yönlü ve girişik nitelikli becerileri geliştirmeyi amaçlaması; Türkçe derslerinin de bir bilgi dersi olmaktan çok, bir beceri ve alışkanlık kazandırma dersi olması gerektiğini ortaya çıkarmaktadır.

Bu durum, öğretme- öğrenme etkinliklerinin düzenlenmesi konusunu önemli kılmaktadır.

Türkçe derslerinde, öğretim programlarında amaçlanan davranışların her bir öğrenciye kazandırılması, öğretimde verimsizlik nedeni olarak bilinen geleneksel öğretim uygulamalarında değişiklikler yapmayı ve yeni öğretme öğrenme uygulamalarına yönelmeyi gerektirmektedir.

2.1.9 Türkçe Dersinin Önemi ve Niteliği

İlköğretim okullarımızda Türkçe derslerinin genel amaçları, Öğrencilerin anlama ve anlatma gücü ile dilbilgisi ve yazı gücünü geliştirmek; öğrencilere okuma ve dinleme alışkanlığı ile zevkini vermek; öğrencilerin kelime hazinelerini zenginleştirmek; Türkçe'yi doğru ve etkili olarak kullanma becerisi kazandırmak şeklinde özetlenebilir.

Türkçeyi iyi kullanabilmek gerek okul yıllarında gerekse bütün hayat boyunca öğrenmenin temelidir. Ayrıca Türkçe'yi iyi kullanabilmek bir iş ya da meslek sahibi bir vatandaş, bir aile ve toplum üyesi olarak hepimiz için büyük önem taşır. Bu bakımdan ilköğretim okullarında Türkçe öğretiminin özel bir yeri vardır (Öz,2001,2).

Okuma yazma becerisi gerek ilköğretim okullarında, gerekse bütün öğretim hayatı boyunca öğrenmenin temelidir.

Sanders'e göre, okuma yazma öğrenmeyen –özellikle de okulda eğitim almayan – insanlar, soyut kategoriler halinde düşünemezler (1999,39).Doğru hızlı okuyabilen, okuduğunu anlayabilen, kelime hazinesi geniş dili yazılı ve sözlü olarak iyi kullanabilen öğrencilerin bütün derslerde başarı gösterme olasılığı yüksektir. Aslında birçok derslerdeki başarısızlığın temelinde Türkçe dil becerileri olan okuma, anlama ve anlatım yetersizlikleri yatmaktadır.

Türkçe dersi, çeşitli okuma ve yazma becerisi yanında, düşünme faaliyetlerini ve duygusal davranışları da içine alan çok yönlü bir derstir. İlkokulların ilk sınıflarında bu dersin beceri yönü daha belirgindir. Örneğin, bu dönemde çocuk okuma yazmada temel becerileri geliştirmek ihtiyacındadır. Bu nedenle öğretmen, ilk yıllarda zamanın büyük bir kısmını okuma ve yazma becerilerinin sağlam bir şekilde kazandırılmasına ve yerleştirilmesine ayırmak zorundadır. Bununla birlikte bu dönemden başlayarak Türkçe dersleri düşünce gücünün de gelişmesine yardım eder. Bu dersler sırasında, öğrencilerin kelime hazinesi genişler; yeni kavramlar öğrenilir; olaylara, insanlara ve çevreye değişik açılardan bakma yeteneği gelişir. ; hayal gücü kuvvetlenir. Öte yandan, öğrenciler okudukları ve dinledikleri yazılardaki insan ve bazı olaylara karşı duygusal tepkiler gösterirler. Bazı olaylara üzülmüşler; bazı olaylar onları sevindirir. Bazı insanları, kahramanları daha çok beğenirler. Böylece, Türkçe dersleri öğrencilerin duygusal gelişmelerine de yardım eder.

Ayrıca, Türkçe bir dil dersi değil, bir ifade ve beceri dersidir. Öğrencinin zihin ve ruh gelişimde iyi bir anadili öğretiminin rolü başka hiçbir dersle ölçülemeyecek kadar büyüktür. “Türkçe dersleri, öğrencinin:

- a. Ulusal kültürümüzün değerli eserleri ile karşılaşmalarını sağlayarak ulusal bilincini ve ulusal coşkusunu;
- b. Dil bilgisi öğrenimindeki ayrıntıları inceleyerek, kuralı sezme ve kurala varma çalışmalarını usavurmasını;
- c. Güzel metinlerin zevkini tadarak, duygusunu ve Türk diline olan olan sevgisini;
- ç. Türlü metin incelemeleriyle doğru karar verme yeteneğini;
- d. Okuma ve özellikle yazma çalışmalarını düşünme gücünü
- e. Söz ve yazıyla anlatım konusundaki çalışmalarla da, güzel konuşma ve yazma alışkanlığını geliştirecektir.” (Ünalın, 2001,265).

2.1.10 İlköğretim Türkçe Dersi Programında Belirli Gün ve Haftalar

Yapılan araştırmalara göre Dünya ölçeğinde ortaokul (ilköğretim 6,7,8. sınıf)düzeyinde öğrenim görmüş çocukların sözcük dağarcığı dört bin sözcük iken, ülkemizde ortaokul (ilköğretim 6,7,8.sınıf) öğrencilerinin ulaşabildiği ortalama sözcük dağarcığı iki bine kadar düştüğünü göstermektedir (Ünalın,2001,266).

Derslerde alanlara yönelmenin başladığı 6.ve 8.sınıflarda Türkçe dersi amaçları bakımından çağdaş yurttaş yetiştirmeyi amaçlıyor olsa da sonucun bu kadar kötü olmasının nedeni okullarımızda Türkçe dersine gereken önemin verilmemesidir.

Buradaki sorunun en önemli nedeni okullarda Türkçe dersine ayrılan zamanın az olmasıdır. Bu sorunun çözümü için Binbaşıoğlu şöyle bir açıklamada bulunmaktadır: Farklı branşların öğretmenleri kendilerinin de her şeyden önce bir Türkçe öğretmeni olduklarını dikkate alarak, öğrencilerine okuduklarını anlama ve anladıklarını anlatabilme konusunda yardım etmeli, fırsat düştükçe onların dil yanlışlarını düzeltmelidir. Söz gelimi bir Sosyal Bilgiler, bir Fen Bilgisi, hatta Matematikle ilgili olarak, bir kitaptan özet çıkaran bir gözlem ya da inceleme ödevi hazırlayan, bir soruya sözlü ya da yazılı cevap veren bir öğrenci bu çalışmalar sırasında birtakım anlama ve özellikle anlatım yanlışları yapıyorsa, o alan öğretmeni, bunların düzeltilmesini, Türkçe dersine bırakmamalıdır (Binbaşıoğlu,1986,22).

Türkçe dersi için ayrılan sürenin telafisi yukarıdaki gibi sağlanabilir fakat Türkçe dersinin bir diğer sorununu ise; Türkçe dersinin değerlendirilmesi sürecinde yapılan yanlışlardır. Bu yanlış Sever şu şekilde açıklamaktadır: Türkçe öğretim sürecinde dersin aynı zamanda bir sanat dersi olduğunun yeterince anlaşılabilmesidir (Sever,2004,31). Öğrencilerinin yaratıcı yeteneklerini geliştirici çalışmaların yapılmaması, bu nedenle değerlendirme sürecinde sadece bilgiye dayalı ölçümlerin yapılması Türkçe dersinin beceriye dayalı kısmının göz ardı edilmesine neden olmaktadır. Unutulmamalıdır ki Çocuk bir bütün olarak gelişir. Kendi içinde yalnız başına bir zihin, beden ve duygu gelişimi söz konusu olamaz. Bütün bunlar birbirine bağlı olarak gelişir. Bu gelişme alanları arasındaki bağlantılar çocuğun öğrendiği her şeyi etkiler (Öz,2001,24) .Bu nedenle Türkçe dersi içerisinde öğrencilerin kendi yeteneklerini rahatlıkla gösterebileceği faaliyetlerin önemi artmaktadır.

Bloom (1979,21)'a göre,"Genel olarak bireylerin başarılarında gözlenen değişkenliğin yüzde yirmiye kadarı onların sınıf içi ve dışındaki öğrenme sürecine katılma dereceleriyle açıklanabilir."

Bu noktada Türkçe dersinin İlköğretim Programı içerisinde bulunan Belirli Gün ve Haftaların Kutlanması ve Okulun Açılış ve Kapanış törenleri gibi diğer tüm ders dışı etkinlikleri içerisine alan geniş bir kapsama sahip olması, Türkçe dersi içerisinde becerilerin gelişmesine yönelik faaliyetlerin bulunduğunu, fakat öğretim sürecinde bu etkinliklerden yeterince yararlanılmadığını göstermektedir.

Bedir'e göre Türkçe dersi içerisinde programın amaçlarına ulaşabilmesi için en önemli etkinlik BGH'dir (2005, 5).

BGH' ler özellikle ilköğretim 2. kademedeki Türkçe dersi ile diğer dersler arasında kurulması düşünülen bütünlüğün sağlanmasında önemli bir araçtır. İlköğretim programlarında Türkçe dersi öğretmenleri ve Sosyal Bilgiler dersi öğretmenlerinin bu tür kutlamalarda görevlendirilmesi iki ders arasında bu yöndeki işbirliğinin saptanması açısından çok önemlidir.

2.1.11 Türkçe Öğretiminin Amaçları

İlkokul Programı'nda (1968)Türkçe öğretiminin amaçları altı madde, Temel Eğitim Programı'nda da(1982) sekiz madde olarak belirtilmiştir. Bu iki programda yer alan amaçlar temelde birbirinden farklı değildir. Buna göre, ilkokullarda Türkçe öğretiminin amacı, Türk Milli Eğitimi'nin genel amaçlarına ve temel ilkelerine uygun olarak, öğrencileri;

- Anlama gücünün geliştirilmesi,
- Anlatım beceri ve alışkanlığının kazandırılması,
- Kelime hazinesinin zenginleştirilmesi,
- Temel dil bilgisi kurallarının kavratılması,
- Dil sevgisinin ve bilincinin kazandırılması

yönlerinden yetiştirmek, onlara yardımcı olmak ve yol göstermektir.

İlkokul öğrencileri, Türkçe dersinde edinecekleri bilgi, beceri, güç ve alışkanlıkları ile ana dilimizi belirli düzeyde anlar, konuşur, okur ve yazar duruma gelmelidirler (Ünalın, 2001, 67).

2.2. Konuyla İlgili Araştırmalar

Bu bölümde araştırma konusu ile ilgili olarak yurt içinde ve yurt dışında yapılan araştırmalara yer verilmiştir.

2.2.1.Yurt İçinde Yapılan Araştırmalar

Ercan (2003), Erciyes üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsünde hazırladığı “Kutlanılan Belirli Gün ve Haftaların Etkililik Düzeyinin Kıyası” isimli araştırmasında BGH'nin devlet okulları ve özel okullarda etkililik düzeyini ve kutlanan gün ve haftaların her iki okul türünde amacına ulaşmış ulaşmadığını incelemiştir. Araştırmanın çalışma evreni, Kayseri merkezindeki

devlet ve özel ilköğretim okullarındaki 7. ve 8. sınıf öğrencilerden oluşmaktadır Araştırma sonucunda;

1. Kutlanan ve anılan BGH'nin hedeflenen davranışları kazandırma açısından etkililik düzeylerini karşılaştırdığı araştırmada, özel okul öğrencilerinin, anket maddelerinde yer alan davranışların tamamına yakınının "orta" derecede kazandırıldığını düşündükleri,
2. Devlet Okulu öğrencileri ise "yurt ve ulus sevgisinin oluşmasını sağlama", "yerli malı kullanmanın önemi konusunda bilinçlenme", "kitap sevgisi ve kitap okuma alışkanlığının kazandırılması", "millî kültürümüzü ve kültürel varlıklarımızı koruma bilincinin kazandırılması", "Atatürk ve diğer Türk büyükleri hakkında bilgilenmenin sağlanması", "trafik kurallarına uyma sorumluluğunu kazandırılması", "okul ve kütüphanelerin eğitimimizdeki öneminin kavranması" davranışlarının "çok" kazandırıldığını düşündükleri
3. Yapılan faaliyetlerin hedeflenen davranışları kazandırma açısından etkililik düzeyinin devlet okullarında, özel okullara göre daha yüksek düzeyde olduğu,
4. Kutlama ve anma günlerinin tüm okullarımızda etkililik düzeylerinin artırılabilmesi için, yapılan faaliyetlere gereken önemin verilmesi gerektiği,
5. Öncelikle öğretmen adaylarının bu konunun önemi ve gereği hakkında ilgilendirilmesi gerektiği Eğitim Fakültelerinde öğretmen adaylarının, kutlanan ve anılan belirli gün ve haftaların okullarda amacına uygun olarak en etkili ne şekilde yapılabileceği konusunda bilgilendirilmediği,
6. Okullarda yıl boyunca hangi tarihlerde, hangi günlerin kutlanacağı bir panoya asılarak belirtilmediği, öğrencilerin bu haftalardan önceden haberdar edilmesi gerektiği, yapılacak etkinliklerde okuldaki öğrencilerin aktif olarak görev alması gerektiği. Öğrencilerin bireysel ve toplu çalışmalarda bulunarak kendine güven ve paylaşım duygularının geliştirilmesi gerektiği,
7. Yapılan etkinliklere imkânlar ölçüsünde öğrenci velilerinin de katılması sağlanmalı, velilerin de, öğrencilerin davranış kazanma ve geliştirmelerinde ders dışı etkinliklerin önemini farkında olmaları ve öğrencilere bu konuda yardımcı olmaları gerektiği,
8. Özel okullarda BGH' de yapılan etkinliklerin öğrencilerin bakış açısına göre daha düşük olduğu, ilköğretim denetmenlerinin bu konuda okul yöneticilerine ve öğretmenlere gerekli rehberliği yapmaları gerektiği bulgularına varılmıştır.

Arslantaş (1989) tarafından Çukurova Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsünde hazırladığı “İlkokullarda Eğitici Kol Çalışmalarında Karşılaşılan Sorunlar” adı altında yapılan araştırmada Adana ili içerisinde yer alan üç değişik semt ilkokulunda 12 öğretmen ve 150 yöneticiye anket uygulamıştır. Araştırma sonucunda;

1. Uygulanmakta olan öğretme – öğrenme süreçlerinin başarısını yansıtılacağı düşünülen ya da sistemin ürünü olarak nitelendirilen öğrenci davranışlarındaki değişmelerin istenen düzeyde olmadığı, Eğitici Kol Çalışmalarına katılan öğrencilerin başkalarına yansıtmak istediği iç yaşantı, duygu ve düşüncelerini yeterince açıklayamadığı, proje geliştirme ve uygulayabilme yetersizliklerinin devam edip gittiği,
2. Programın amaçları ile söz konusu amaçları gerçekleştirmeye yönelik yaşantılardan oluşan içeriğin, yeterli görülmesine rağmen, öğrencilerin ilgisini çekme ve katılmalarını sağlamada, ilgi, ihtiyaç, davranış ve çalışma yöntemlerini etkileme yönleri ile yeniliklere açık olma yönlerinin daha da geliştirilmesi gerektiği,
3. Öğretme – öğrenme süreçlerinde öğrencinin etkin katılımını sağlayacak iç tüzük ve çalışma programlarının öğrenci merkezli hazırlanmadığı, öğrenci ilgisi Eğitici Kol Çalışmaları alanlarını tanıtıcı çalışmalar ile gezi-gözlem etkinlikleri vb. etkinliklere gereken önemin verilmediği, yalnızca “çeşitli yarışmalar, yayın ve folklor” etkinliklerinde sınırlı çalışmalarla yetinildiği, programın yürütüldüğü fiziksel olanakların yetersiz kaldığı, Eğitici Kol Çalışmaları geleneksel okul ortamında yürütülmesinde yer ve zaman bulamama gibi çeşitli sorunlar yaşanıldığı,
4. Okullarda kurulan eğitici kolların tür ve sayılarının yeterli ve dersler kadar önemli görüldüğü, en verimli çalıştığı gözlenen eğitici kolların, öğrencilerin en çok görev almak istedikleri eğitici kollar olduğu, bu olumlu bulgulara karşın ilgili yöneticilerin eğitici kol çalışmaları ile yeterince ilgilenmediği, öğretmenlerin iç tüzük ve çalışma programı hazırlanmasında yeterli rehberlik yapılmadığı dolayısıyla öğrencilerin eğitici kol çalışmalarını sağlıklı yürütemedikleri, eğitici kol çalışmalarının yıl içi etkinliklerinin öğrenci merkezli değerlendirilmediği ve eğitici kol çalışmaları için programda ayrı bir sürenin olmayışının çalışmaları olumsuz yönde etkilediği,

5. Öğretmen ve yöneticilerin kendi bilgi ve deneyimleri çerçevesinde eğitici kol çalışmalarına rehberlik etmeye çalıştığı ancak yeterli olmadığı bulgularına varılmıştır.

Doğanay ve Arslantaş (1994) “İlköğretim Programlarında Mihver Derslerin İçeriğinin Konu Tekrarı Açısından Analizi” konulu çalışmalarında İlköğretim mihver dersler grubu içerisinde yer alan Hayat Bilgisi, Sosyal Bilgiler ve Fen Bilgisi derslerinin konu tekrarlarını İlkokul Programı ve Tebliğler Dergisinin ilgili sayılarını esas alarak incelemişlerdir.

Analiz sonucunda elde edilen bulgulara göre mihver derslerden Hayat Bilgisi ders ünite (Okulumuzu Tanıyalım, Cumhuriyet Bayramı ve Atatürk, Evimiz ve Ailemiz, Sağlığımızı Nasıl Koruyalım gibi) konularının diğer ders içeriklerinde yatay ve dikey olarak çok sayıda tekrarlarının bulunduğu belirlenmiştir.

Ayrıca ilköğretim okullarının özellikle birinci kademesinde tarih olarak yansıdığı ünite süresi içinde işlenen belirli günlerden 29 Ekim Cumhuriyet Bayramı, 10 Kasım Atatürk’ü Anma, 18 Mart Çanakkale Zaferi, 23 Nisan Ulusal Egemenlik ve Çocuk Bayramı, 19 Mayıs Atatürk’ü Anma Gençlik ve Spor Bayramı gibi günlerden ilgili derslerin ve ünitelerin Kurtuluş Savaşı, Cumhuriyet, Atatürk ve Atatürkçülükle ilgili konuların her yıl tekrarlandığı, ayrıca Yangın, Kızılay, Verem Savaş gibi haftalar da ünitelerde yer alan sağlığımızla ilgili konuların da tekrarlandığını saptamışlardır.

Paykoç (1987), Sosyal Bilimlerin disiplinlerarası olma özelliğinin giderek önem kazandığını belirterek, karmaşık sosyal problemlerle karşı karşıya bulunan insanın, disiplinlerarası bir yaklaşım içinde, çeşitli bilim dallarından yararlanarak, problemlere çok yönlü, yaratıcı ve esnek çözüm yolları bulması ve bunu yaparken de içinde bulunduğu toplumun değer sistemini dikkate alması gerektiği üzerinde durmuştur (246–348).

Yavuzer (1987), BGH’inde içerisinde bulunduğu eğitici kol çalışmalarının öğrencilerin diğer alandaki başarılarını da olumlu yönde etkilediğini saptamıştır.”Başarılı çocukların %68’inin sınıf içi etkinliklerde, %88’inin ise sınıf dışı etkinliklerde aktif ve lider olduklarını saptamıştır.

Binbaşıoğlu (2000), Ders dışı etkinliklerin, öğrenci yönetiminin ve buna bağlı çeşitli öğrenci kollarının okulda yapacağı çalışmaların çocuklara, yurttaşlık eğitimi yönünden son

derece yararlı olduğunu belirterek, bu sayede çocukların okulda toplum yaşamının gerektirdiği düzen kurallarını yaşayarak öğreneceğini belirtmiştir.

Kahveci (1986), “Ortaokullarda Sosyal Bilgiler Ders Programlarının Değerlendirilmesi” adlı araştırmasında bu dersi öğretme eğilimlerinin oldukça yaygın olduğunu, programı istenilen düzeyde bilmediklerini, en çok uygulanması gereken öğretim yöntemlerini çok düşük oranda ya da hiç uygulamadıklarını, çağdaş eğitim teknolojisi olanaklarından çok az yararlandıklarını ortaya koymuştur.

2.2.2 Yurt Dışında Yapılan Araştırmalar

Schorling (1964, 358–360) “Ders dışı faaliyetler” olarak adlandırdığı araştırmasında eğitici kol çalışmalarının değerini ve önemini “öğrencilerin bütününe geliştirmek, iyi vatandaş yetiştirmek ve boş zamanları iyi geçirmek için değerli eğlence ilgileri uyandırmak” gibi üç noktada kümeleştirmiştir.

“America’s special days” (2001), Amerika da kutlanılan özel günlerin çocuklara, Sosyal Bilgiler dersinin konularının öğretilmesinde öğretmenlere büyük yardımı olduğu belirtilerek öğretmenlere bu konuda rehberlik edilmesi amaçlanmış ve bütün önemli günlerde yapılacak olan etkinlikler kılavuz bir kitap şeklinde öğretmenlere dağıtılmak üzere hazırlanmıştır. Amerikan tarihinde önemli olduğu düşünülen 16 günün 16 ayrı ders olarak nasıl işlenebilir sorusuna cevap verilmiştir. Bu kılavuza göre öğretmenlerin özel günleri dersinde işlerken dikkat etmesi gereken 8 önemli nokta saptanmıştır;

- 1-) Öğretmenlerin tüm kutlama süresince sadece rehber konumunda olması gerektiği.
Asla öğrenci etkinliklerine karışılmaması gerektiği,
- 2-) Öğretmenin dersin başında dersin amacını belirtmesi gerektiği,
- 3-) Öğretmenin dersin başında kutlanan günü temsilen bir video gösterisi yapması gerektiği,
- 4-) Öğretmenin ders esnasında geçen ve tartışılacak olan kelimeleri önceden belirlemesi gerektiği,
- 5-) Videoda izlenenlerin ne anlama geldiğinin öğrenciler tarafından tartışılması gerektiği,
- 6-) Günle ilgili olarak öğrencilerin kendilerinin bir uygulamada bulunması için ödevlendirilmesi gerektiği,

7-) Öğrencilere öğretmen tarafından önerilen çeşitli kitaplar önerilerek bilginin öğrenci tarafından kazanılması gerektiği vurgulanmıştır.

kılavuz içerisinde etkinlikler düzenlenirken teknolojinin fazlaca kullanılması gerektiği belirtilirken bunun çocukların dikkatlerinin konuya çekilmesi bakımından son derece önemli olduğu ve çocuklara okuma sevgisinin kazandırılması bakımından da eğitim öğretim sürecinde bu günlere fazlaca yer verilmesinin çok önemli olduğu belirtilmiştir.

Guyton (1982) yaptığı araştırmada eleştirel düşünme ve politik katılım arasındaki ilişkileri incelemiş ve Sosyal Bilgiler eğitiminde konu ile ilgili bilgilerin, amaçları bakımında ortak olan derslerle birlikte aktarıldığında, öğrencilerde bilgilerin kalıcılık düzeyinin arttığı saptanmış, Sosyal Bilgiler dersi ile ulusal dillerin öğretildiği derslerin yurttaşlık bilincinin geliştirilmesi ve çocuğun sosyalleşmesi açısından son derece önemli olduğu vurgulanmıştır.

BÖLÜM III

YÖNTEM

Bu bölümde, araştırma modeli, evren ve örnekleme, veri toplama araçları, veri toplama aracının geliştirilmesine yönelik açıklamalar, verilerin toplanması ve verilerin analizi hakkında bilgiler yer almaktadır.

3.1. Araştırmanın Modeli

Bu araştırma tarama modelinde yapılmıştır. Tarama modelinde yapılan araştırmalar geçmişte ya da halen var olan bir durumu var olduğu şekliyle betimlemeyi amaçlayan araştırma yaklaşımlarıdır. Araştırmaya konu olan olay, birey ya da nesne, kendi koşulları içinde ve olduğu gibi tanımlanmaya çalışılır (Karasar, 1995,77).Konunun tarihi gelişimi ve içeriği literatür taramasıyla, mevcut uygulama durumunun saptanması ankete dayalı verilerle yapılmıştır.

Bu araştırmada Sosyal Bilgiler ve Türkçe Dersi Öğretmenlerinin İlköğretim 6. ve 7. Sınıf 'ta Belirli Gün ve Haftalara ilişkin görüşlerinin değerlendirilmesine yönelik, betimsel nitelikte bir çalışma yapılmıştır.

3.2.Evren ve Örneklem

Araştırmanın çalışma evrenini; Adana ili merkez ilçelerindeki (Seyhan ve Yüreğir) resmi ve özel ilköğretim okullarında 2005–2006 öğretim yılında Sosyal Bilgiler ve Türkçe Dersi'ne giren öğretmenler oluşturmaktadır.

Çalışma evreninin çok geniş olmasından dolayı araştırma verilerinin toplanmasında örneklem alma yoluna gidilmiştir. Evreni temsil edecek örneklem random (tesadüfi) örnekleme yöntemi ile seçilen ilköğretim okullarının 6.ve7.sınıf Sosyal Bilgiler ve Türkçe öğretmenleri araştırmanın örneklem grubunu oluşturmaktadır.

Örneklemin belirlenmesinde Adana İl Milli Eğitim Müdürlüğü İstatistik Bürosunun 2005- 2006 eğitim öğretim yılına ait verilerinden faydalanılmıştır. Adana ili Seyhan ilçesinde bulunan 146 ilköğretim okulundan 43 devlet okulu, Yüreğir ilçesi sınırları içindeki 136 ilköğretim okulundan 18 devlet okulu ve ayrıca her iki ilçede de yer alan 10 özel okul örnekleme dâhil edilmiştir.

Örnekleme alınan öğretmenlerin okul türlerine (Resmi-Özel) göre dağılımları Tablo-2’de görülmektedir.

Tablo-2.Öğretmenlerin Okul Türlerine Göre Dağılımının Frekans ve Yüzdeleri

Okul Türü	f	%
Devlet okulu	208	95
Özel okul	10	5
Toplam	218	100

Örnekleme alınan öğretmenlerin okul türlerine göre dağılımı; özel okul 10 (%5), resmi okul 208 (%95) şeklindedir (Tablo-2).

Örnekleme alınan öğretmenlerin branşlara göre dağılımları Tablo-3’te görülmektedir.

Tablo-3.Öğretmenlerin Branşlara Göre Dağılımının Frekans ve Yüzdeleri

Branşlar	f	%
Sosyal bilgiler öğretmeni	152	70
Türkçe öğretmeni	66	30
Toplam	218	100

Örnekleme alınan öğretmenler branşlarına göre dağılımı; Sosyal Bilgiler branşındaki öğretmenler 152 (%70),Türkçe branşındaki öğretmenler 66 (%30) şeklindedir (Tablo-3).

Örnekleme alınan öğretmenlerin cinsiyete göre dağılımları Tablo-4’te görülmektedir.

Tablo-4.Öğretmenlerin Cinsiyete Göre Dağılımının Frekans ve Yüzdeleri

Cinsiyet	f	%
Kadın	106	49
Erkek	112	51
Toplam	218	100

Örnekleme alınan öğretmenlerin cinsiyete göre dağılımı; kadın 106(%49), erkek 112 (%51) şeklindedir (Tablo-4).

Örnekleme alınan öğretmenlerin öğrenim durumuna göre dağılımları Tablo-5'te görülmektedir.

Tablo-5.Öğretmenlerin Mezun Olunan Okula Göre Dağılımının Frekans ve Yüzdeleri

Öğrenim Durumu	f	%
Eğitim Enstitüsü	17	7,8
Eğitim Fakültesi	85	39
Fen Edebiyat Fakültesi	93	42,7
Lisans Tamamlama	16	7,3
Eğitim Enstitüsü/ Lisans Tamamlama	7	3,2
Toplam	218	100

Örnekleme alınan öğretmenlerin öğrenim durumlarına göre dağılımı Tablo-4'te görüldüğü gibi Eğitim Enstitüsü mezunları 17 (%7,8), Eğitim Fakültesi mezunları 85 (%39), Fen Edebiyat Fakültesi mezunları 93 (42,7), Lisans Tamamla mezunları 16 (%7,3), Eğitim Enstitüsü /Lisans Tamamlama mezunları 7 (%3,2) şeklindedir (Tablo-5).

Örnekleme alınan öğretmenlerin mezun oldukları bölümlere göre dağılımları Tablo-6'da görülmektedir.

Tablo-6.Öğretmenlerin Mezun Oldukları Bölümlere Göre Dağılımı

Mezun Olunan Bölüm	f	%
Sosyal Bilgiler Öğrt	39	17,9
Tarih	81	37,2
Coğrafya	36	16,5
Türk Dili ve Edebiyatı	45	20,6
Eski Türk Dili ve Edebiyatı	2	,9
Türkçe Öğrt	13	6,0
Türk Dili ve Edebiyatı Öğrt	2	,9
Toplam	218	100

Örnekleme alınan öğretmenlerin mezun oldukları bölümlere göre dağılımı;Sosyal Bilgiler Öğrt. 39(%17,9), Tarih 81(%37,2), Coğrafya 36 (%16,5), Türk Dili ve Edebiyatı 45

(%20,6), Eski Türk Dili ve Edebiyatı 2(%9),Türkçe Öğrt. 13(%6,0),Türk Dili ve Edebiyatı Öğrt. 2(%9) şeklindedir (Tablo-6)

Örnekleme alınan öğretmenlerin lisansüstü eğitim durumlarına göre dağılımları Tablo 7'de görülmektedir.

Tablo-7. Öğretmenlerin Lisansüstü Eğitim Durumlarına Göre Dağılımı

Lisansüstü Eğitim Durumu	f	%
Yapmadım	200	91,7
Yüksek lisans yapıyorum	10	4,6
Yüksek lisans tamamladım	8	3,7
Doktora yapıyorum	-	-
Doktora yaptım	-	-
Toplam	218	100

Örnekleme alınan öğretmenlerin lisansüstü eğitim durumlarına göre dağılımı; Yapmadım 200(%91,7), Yüksek lisans yapıyorum 10(%4,6), Yüksek lisans tamamladım 8(%3,7) Şeklindedir (Tablo-7).

Örnekleme alınan öğretmenlerin öğretmenlik mesleğindeki kıdemlerine göre dağılımları Tablo-8'de görülmektedir.

Tablo-8. Öğretmenlerin Mesleki Kıdemlerine Göre Dağılımı

Mesleki Kıdem	f	%
1-5yıl	55	25,2
6-10yıl	60	27,5
11-15yıl	50	22,9
16-20yıl	21	9,6
21+	32	14,7
Toplam	218	100

Örnekleme alınan öğretmenler mesleki kıdemlerine göre; 0-5 yıl kıdem aralığındaki öğretmenler 55(%25,2), 6-10 yıl kıdem aralığındaki öğretmenler 60 (%27,5), 11-15 yıl kıdem aralığındaki öğretmenler 50 (%22,9), 16-20 yıl kıdem aralığındaki öğretmenler

21(%9,6), 21 yıl ve daha yüksek kıdemdeki öğretmenler 32(%14,7) şeklinde dağılmaktadır (Tablo-8)

3.3. Veri Toplama Aracı

Bu araştırmada veri toplama aracı olarak Sosyal Bilgiler ve Türkçe dersi öğretmenlerinin ilköğretim 6. ve 7. sınıfta Belirli Gün ve Haftalara ilişkin öğretmen değerlendirmelerini belirlemek amacıyla geliştirilen anket formu (bkz. Ek-1) kullanılmıştır. Alanda çalışan akademisyenler ve öğretmenlerin görüşleri alındıktan sonra 57 maddelik anket oluşturulmuştur.

Anketin hazırlanması sürecinde ilköğretimde kutlanan Belirli Gün ve Haftalar esas alınarak, 6. ve 7. sınıf Sosyal Bilgiler ve Türkçe öğretmenlerinin Belirli Gün ve Haftaların “Amaç”, “İçerik”, “Öğretim Süreçleri”, “Değerlendirme” adı altındaki sorulara vermiş oldukları yanıtlar yansıtılmaya çalışılmıştır.

13 okulda 26 öğretmenle bir ön deneme yapıldıktan sonra gerekli değişiklikler yapılmış ve ankete son şekli verilmiştir.

Anket 7 ana bölümden oluşmaktadır:

Birinci bölümde; öğretmenlerin cinsiyet, mezun oldukları okul, mezun olduğu bölüm, lisansüstü eğitim durumu, mesleki kıdem gibi kişisel özellikleri,

İkinci bölümde; Belirli Gün ve Haftaların Sosyal Bilgiler ve Türkçe derslerinde amaçlarının gerçekleşme düzeyini araştıran “evet”, “hayır”, “kısmen” den oluşan 11 ifade,

Üçüncü bölümde; Belirli Gün ve Haftaların Sosyal Bilgiler ve Türkçe derslerinde içeriğinin gerçekleşme düzeyini araştıran 1’i çoktan seçmeli, “evet”, “hayır”, “kısmen” den oluşan 8 ifade,

Dördüncü bölümde; Belirli Gün ve Haftaların Sosyal Bilgiler ve Türkçe derslerinde öğretim süreçlerini saptamayı amaçlayan 1’i açık uçlu toplam “evet”, “hayır”, “kısmen”den oluşan 13 ifade,

Beşinci bölümde; Belirli Gün ve Haftalarda ne tür etkinlikler yapıldığını saptamayı amaçlayan açık uçlu 2 ifade,

Altıncı bölümde; Belirli Gün ve Haftaların Sosyal Bilgiler ve Türkçe dersi öğretmenleri tarafından değerlendirilmesini amaçlayan 3’ü açık uçlu “evet”, “hayır”, “kısmen” den oluşan 7 ifade,

Yedinci bölümde; Öğretmenlerin belirli gün ve haftaların daha etkili bir şekilde işlenmesine yönelik önerilerin neler olduğunu belirlemek amacıyla 3'ü açık uçlu, “evet”, “hayır”, “kısmen” den oluşan 3 ifade yer almaktadır.

3.4. Verilerin Toplanması

Veri toplama aracı olarak hazırlanan anket formunun okullarda uygulanabilmesi için 2005–2006 eğitim öğretim yılında Çukurova Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü aracılığı ile Valilik makamından gerekli izin alındıktan sonra uygulama için örnekleme alınan okullara gidilmiştir. Okullarda Sosyal Bilgiler ve Türkçe Öğretmenlerinin sınırlı olması nedeniyle örnekleme alınan okul sayısı geniş tutulmuştur. Okul yöneticilerinden anketin uygulanabilmesi amacıyla izin alınmış daha sonra öğretmenlere dağıtılmıştır. Örnekleme alınan öğretmenler anketin doldurulması sırasında gerekli işbirliğini göstermişlerdir.

3.5. Verilerin Analizi

Araştırmada elde edilen veriler kontrol edilerek, analiz edilmek üzere bilgisayar ortamına aktarılmıştır. Verilerin istatistiksel analizinde SPSS for Windows 11,5 paket programı kullanılmıştır. Tüm alt amaçlar için çözümlenen verilerin frekans (f) ve yüzdeleri (%) alınarak yorumlanmıştır.

BÖLÜM IV

BULGULAR

Bu bölümde Sosyal Bilgiler ve Türkçe dersi öğretmenlerinin Belirli Gün ve Haftaların amaç, içerik, öğretim süreci, ne tür etkinlikler yapıldığı, değerlendirmeye ve önerilere ilişkin görüşlerinden elde edilen bulgular yer almaktadır. Sosyal Bilgiler ve Türkçe öğretmenleri arasında anlamlı bir fark saptanamadığından öğretmenlerin sorulara vermiş olduğu yanıtlar ortak değerlendirilmiştir.

4.1. Öğretmenlerin Belirli Gün ve Haftaların Amaçlarına İlişkin Görüşleri

Anketin amaçlar bölümünde EKÇ içerisinde yer alan Belirli Gün ve Haftaların “İlköğretim okulları, Ortaöğretim ve Dengi Okullar Eğitici Çalışmalar Yönetmeliği”nde yer alan amaçları gözden geçirilerek 11 soru cümlesi halinde listeleştirilmiştir.

Öğretmenlerden bu amaçların gerçekleşme durumunu “Evet”, “Kısmen”, “Hayır” seçeneklerinden birini işaretleyerek belirtmeleri istenmiştir.

Öğretmenlerin BGH’yi amaçları bakımından hangi derse uygun bulduklarının dağılımı Tablo-9’da gösterilmektedir.

Tablo-9. “Öğretmenlerin Belirli Gün ve Haftaların Amaçlarına İlişkin Görüşlerinin Dağılımı”

		Evet		Kısmen		Hayır	
		f	%	f	%	f	%
6	BGH, öğrencilerin dersi yaşayarak öğrenmesine yardımcı oluyor mu?	35	16,1	147	67,4	36	16,5
7	29 Ekim Cumhuriyet bayramı, 23 Nisan Ulusal Egemenlik ve Çocuk Bayramı, TBMM'nin açılması, 19 Mayıs Atatürk'ü Anma Gençlik ve Spor Bayramı gibi gün ve haftalarımız milli bayramlarımızın, gelenek ve göreneklerimizimizin toplumsal yaşayışımızdaki önemini anlaşılmasını sağlıyor mu?	104	48,4	99	46,0	12	5,6
8	Cumhuriyet Bayramı, Zafer Bayramı, Bulunulan şehrin Kurtuluş Günü gibi gün ve haftalar yurt ve ulus sevgisinin gelişmesinde etkili oluyor mu?	88	40,6	122	56,2	7	3,2
9	Dünya Çocuk Günü, Birleşmiş Milletler Günü, İnsan Hakları Haftası, Nato günü, Dünya Kooperatifçilik Günü gibi gün ve haftalar öğrencilerin barış, insan hakları ve kardeşlik konularıyla bilinçlenmesinde etkili oluyor mu ?	27	12,4	105	48,2	86	39,4
10	Kahramanlık Günleri, Türk Büyüklerini Anma Günü gibi günler öğrencilere geçmişimiz hakkında bilginin ve tarihi değerlerin kazandırılmasında etkili oluyor mu?	90	41,7	101	46,8	25	11,6
11	Dünya Çocuk Günü, Birleşmiş Milletler Günü, İnsan Hakları Haftası, Nato Günü, Avrupa Günü gibi gün ve haftalar öğrencilerin uluslararası ilişki ve sözleşmelerdeki sorumluluklarımızı anlamasını sağlıyor mu?	18	8,3	92	42,4	107	49,3
12	Kütüphaneler Haftası öğrencilerin kütüphanelerin eğitimimizdeki yerini ve önemini benimsemelerinde etkili oluyor mu?	42	19,4	125	57,6	50	23,0
13	Tutum Yatırım ve Türk Malları Haftası, Dünya Kooperatifçilik Günü, Enerji Tasarrufu Haftası gibi gün ve haftalar öğrencilerin ulusal ekonomiyi ve tutumlu olma alışkanlığını yaşamlarıyla ilişkilendirerek anlamalarını sağlıyor mu?	31	14,2	86	39,4	101	46,3
14	Türk Büyüklerini Anma Günü, Anneler Günü, Dünya Çocuk Günü, Kızılay Haftası, Yeşilay Haftası öğrencilerde, büyüklerine küçüklerine ve tüm insanlığa sevgi ve saygı duyabilme alışkanlığının kazanılmasında etkili oluyor mu?	36	16,5	145	66,5	37	17,0
15	Trafik Haftası, Çevre Koruma Haftası, Kütüphaneler haftası, Müzeler Haftası öğrencilerde, trafik kurallarına uyma, çevreyi koruma kütüphane ve müzelerdeki kurallara uyma davranışlarının gelişmesinde etkili oluyor mu?	28	12,9	109	50,2	80	36,9
16	Hayvanları Koruma Günü, Orman Haftası, Sakatlar Haftası gibi gün ve haftalar öğrencilerin hayvanları ve ormanları koruma, sakat ve düşkünlere yardım etme duygularını geliştirebiliyor mu ?	34	15,8	117	54,4	64	29,8

Örnekleme alınan öğretmenlerin “Belirli Gün ve Haftaların Amaçlarına İlişkin Görüşlerinin Dağılımı”

BGH öğrencilerin dersi yaşayarak öğrenmesine yardımcı oluyor mu?(madde6) Sorusuna öğretmenlerin 35’i (%16,5) “evet”,147’si (%67,4) “kısmen”, 36’sı (%16,1) “hayır” seçeneğini işaretlemiştir.

29 Ekim Cumhuriyet Bayramı, 23 Nisan Ulusal Egemenlik ve Çocuk Bayramı, TBMM'nin açılması, 19 Mayıs Atatürk'ü Anma Gençlik ve Spor Bayramı gibi gün ve haftalarımız milli bayramlarımızın, gelenek ve göreneklerimizimizin toplumsal yaşayışımızdaki önemini anlaşılmasını sağlıyor mu?(madde7) Sorusuna öğretmenlerin 104'ü (%48,4) "evet", 99'u (%46,0) "kısmen", 12'si (%5,6) "hayır" seçeneğini işaretlemiştir. Bu soruya 3 öğretmen yanıt vermemiştir.

Cumhuriyet Bayramı, Zafer Bayramı, Bulunulan şehrin Kurtuluş Günü gibi gün ve haftalar yurt ve ulus sevgisinin gelişmesinde etkili oluyor mu? (madde8) Sorusuna öğretmenlerin 88'i (%40,6) "evet", 122'si(%56,2) "kısmen", 7'si (%3,2) "hayır" seçeneğini işaretlemiştir.Bu soruya 1 öğretmen yanıt vermemiştir.

Dünya Çocuk Günü, Birleşmiş Milletler Günü, İnsan Hakları Haftası, NATO Günü, Dünya Kooperatifçilik Günü gibi gün ve haftalar öğrencilerin barış, insan hakları ve kardeşlik konularıyla bilinçlenmesinde etkili oluyor mu?(madde9) Sorusuna öğretmenlerin 27'si (%12,4) "evet", 105'i (%48,2) "kısmen", 86'sı (%39'4) "hayır" seçeneğini işaretlemiştir.

Kahramanlık Günleri, Türk Büyüklerini Anma Günü gibi günler öğrencilere geçmişimiz hakkında bilginin ve tarihi değerlerin kazandırılmasında etkili oluyor mu?(madde10) Sorusuna öğretmenlerin 90'ı (%41,3) "evet", 101'i (%46'3) "kısmen", 25'i (%11,5) "hayır" seçeneğini işaretlemiştir.

Dünya Çocuk Günü, Birleşmiş Milletler Günü, İnsan Hakları Haftası, Nato Günü, Avrupa Günü gibi gün ve haftalar öğrencilerin uluslararası ilişki ve sözleşmelerdeki sorumluluklarımızı anlamasını sağlıyor mu?(madde11) Sorusuna öğretmenlerin 18'i (%8,3) "evet", 92'si (%42,2) "kısmen",107'si (%49,1) "hayır" seçeneğini işaretlemiştir.

Kütüphaneler Haftası öğrencilerin kütüphanelerin eğitimimizdeki yerini ve önemini benimsemelerinde etkili oluyor mu?(madde12) Sorusuna öğretmenlerin 42'si (%19,3) "evet",125'i (%57,3) "kısmen", 50'si(%22,9) "hayır" seçeneğini işaretlemiştir.

Tutum Yatırım ve Türk Malları Haftası, Dünya Kooperatifçilik Günü, Enerji Tasarrufu Haftası gibi gün ve haftalar öğrencilerin ulusal ekonomiyi ve tutumlu olma alışkanlığını yaşamlarıyla ilişkilendirerek anlamalarını sağlıyor mu?(madde13) Sorusuna öğretmenlerin 31'i (%14,2) "evet",86'sı (%39,4) "kısmen",101'i(%46,3) "hayır" seçeneğini işaretlemiştir.

Türk Büyüklerini Anma Günü, Anneler Günü, Dünya Çocuk Günü, Kızılay Haftası, Yeşilay Haftası öğrencilerde, büyüklerine küçüklerine ve tüm insanlığa sevgi ve

saygı duyabilme alışkanlığının kazanılmasında etkili oluyor mu?(madde14) Sorusuna öğretmenlerin 36'sı (%16,5) "evet", 145'i (%66,5)"kısmen", 37'si (%17,5) "hayır" seçeneğini işaretlemiştir.

Trafik Haftası, Çevre Koruma Haftası, Kütüphaneler haftası, Müzeler Haftası öğrencilerde, trafik kurallarına uyma, çevreyi koruma kütüphane ve müzelerdeki kurallara uyma davranışlarının gelişmesinde etkili oluyor mu?(madde15) Sorusuna öğretmenlerin 28'i (%12,8) "evet",109'u(%50) "kısmen",80'i(%36) "hayır" seçeneğini işaretlemiştir.

Hayvanları Koruma Günü, Orman Haftası, Sakatlar Haftası gibi gün ve haftalar öğrencilerin hayvanları ve ormanları koruma, sakat ve düşünlere yardım etme duygularını geliştirebiliyor mu?(madde 16) Sorusuna öğretmenlerin 34'ü (%15,6) "evet",117'si(%53,7) "kısmen",64'ü(%29,4) "hayır" seçeneğini işaretlemiştir.

4.2. Öğretmenlerin Belirli Gün ve Haftaların İçeriğine İlişkin Görüşleri

Örnekleme alınan öğretmenlerin belirli gün ve haftaların içeriğine ilişkin görüşleri tablo 10'da gösterilmiştir.

Tablo-10.Öğretmenlerin Belirli Gün ve Haftaların İçeriğine İlişkin Görüşlerinin Dağılımı

		Evet		Kısmen		Hayır	
		f	%	f	%	f	%
17	İlköğretim programında belirtilmiş olan Belirli Günler ve Haftalar, okul ve öğrenci yaşayışı ile ilgili etkinlikleri içeriyor mu?	81	38,6	92	43,8	37	17,6
18	Belirli Gün ve Haftalar Türkçe dersinin konularıyla yakından ilgili mi / Sosyal Bilgiler dersinin konularıyla yakından ilgili mi ?	136	62,4	71	32,6	11	5,0
19	Belirli Gün ve Haftalar, ders konularının işlenişinde öğrencileri aktif kılacak etkinlik içeriyor mu?	77	35,6	100	46,3	39	18,1
20	Belirli Gün ve Haftalar, öğrencilerin ilgi, ihtiyaç, davranış ve çalışma yöntemlerini etkileyecek bir içeriğe sahip mi?	63	28,9	97	44,5	58	26,6
21	Belirli Gün ve Haftalar, yazılı kaynak, araç ve gereç kullanmayı gerektiriyor mu?	166	76,5	42	19,4	9	4,1
22	Belirli Gün ve Haftalar Öğrencilerin yetişmelerine, sosyal yönden gelişmelerine ve öğrenmelerine katkıda bulunacak faaliyetler içeriyor mu?	102	47,0	89	41,0	26	12,0
23	Belirli Gün ve Haftaların amaçları ile Türkçe dersinin amaçları / Sosyal Bilgiler dersinin amaçları ile örtüşüyor mu?	128	61,0	82	39,0	-	-
25	Belirli Gün ve Haftalar yıl boyuca Türkçe dersi içerisinde /Sosyal Bilgiler dersi içerisinde sağlıklı yürütülebiliyor mu?	31	14,4	114	53,0	70	32,6

İlköğretim programında belirtilmiş olan BGH'nin, okul ve öğrenci yaşayışı ile ilgili etkinlikleri içeriyor mu? (madde 17) Sorusuna öğretmenlerin 81'i (%37,2) "evet", 92'si (%42,2) "kısmen", 37'si (%17) "hayır" seçeneğini işaretlemiştir.

BGH Türkçe dersinin konularıyla yakından ilgili mi / Sosyal Bilgiler dersinin konularıyla yakından ilgili mi ? (madde18) Sorusuna öğretmenlerin 136'sı (%62,4) "evet", 71'i (%32,6) "kısmen", 11'i(%5) "hayır" seçeneğini işaretlemiştir.

BGH, ders konularının işlenişinde öğrencileri aktif kılacak etkinlik içeriyor mu?(madde 19) Sorusuna öğretmenlerin 77'si (%35,3) "evet",100'ü(%45,9) "kısmen", 39'u(17,9) "hayır" seçeneğini işaretlemiştir.

BGH'ler, öğrencilerin ilgi, ihtiyaç, davranış ve çalışma yöntemlerini etkileyecek bir içeriğe sahip mi?(madde20) Sorusuna öğretmenlerin 63'ü(%28,9) "evet", 97'si(%44,5) "kısmen", 58'i(%26,6) "hayır" seçeneğini işaretlemiştir.

BGH'ler, yazılı kaynak, araç ve gereç kullanmayı gerektiriyor mu? (madde 21) Sorusuna öğretmenlerin 166'sı (%76,1) "evet" , 42'si (%19,3) "kısmen", 9'u (%4,1) "hayır" seçeneğini işaretlemiştir.

BGH'ler Öğrencilerin yetişmelerine, sosyal yönden gelişmelerine ve öğrenmelerine katkıda bulunacak faaliyetler içeriyor mu?(madde 22) Sorusuna öğretmenlerin 102'si (%46,8) "evet", 89'u (%40,8) "kısmen", 26'sı (%11,9) "hayır" seçeneğini işaretlemiştir.

BGH'lerin amaçları ile Türkçe dersinin amaçları / Sosyal Bilgiler dersinin amaçları ile örtüşüyor mu?(madde23) Sorusuna öğretmenlerin 128'i(%58,7) "evet", 82'si (%37,6) "kısmen", 7'si (%3,2) "hayır" seçeneğini işaretlemiştir.

BGH'ler yıl boyuca Türkçe dersi içerisinde /Sosyal Bilgiler dersi içerisinde sağlıklı yürütülebiliyor mu?(madde25) Sorusuna öğretmenlerin 31'i (%14,2) "evet", 114'ü(%52,3) "kısmen", 70'i (%32,4) "hayır" seçeneğini işaretlemiştir.

Örnekleme alınan sosyal bilgiler öğretmenlerinin “Belirli Gün ve Haftaları amaçları bakımından hangi derse uygun bulduklarının dağılımı tablo 11’de gösterilmiştir.

Tablo–11. Sosyal Bilgiler Öğretmenlerinin Belirli Gün ve Haftaları Amaçları Bakımından Hangi Derse Uygun Bulduklarının Dağılımı

Sosyal Bilgiler Öğretmenleri	f	%
Türkçe Dersi	150	57,5
Fen Bilgisi	10	3,8
Matematik	1	0,4
Din K.Ahlak Bil.	24	9,2
Müzik	30	11,5
Resim – iş	25	9,6
Beden Eğitimi	21	8

Tablo 11’de görüldüğü gibi; 152 sosyal bilgiler öğretmeni 261 görüş bildirmiştir. Öğretmenlerden 150’si (%57,5) Türkçe dersi, öğretmenlerden 10’u (%3,8) fen bilgisi, öğretmenlerden 1 tanesi (%0,4) matematik, öğretmenlerden 24’ü (%9,2) din k. Ahlak bilgisi, öğretmenlerden 30’u (%11,5) müzik, öğretmenlerden 25’i (%9,6) resim-iş, öğretmenlerden 21’i (%8) beden eğitimi şeklinde görüş bildirmiştir.

Örnekleme alınan Türkçe öğretmenlerinin belirli gün ve haftaları amaçları bakımından hangi derse uygun buldukları tablo 12’de gösterilmiştir.

Tablo–12. Türkçe Öğretmenlerinin BGH’ler Amaçları Bakımından Hangi Derse Uygun Bulduklarının Dağılımı

Türkçe Öğretmenleri	f	%
Sosyal Bilgiler	64	52
Fen Bilgisi	3	2,4
Matematik	1	0,8
Din K.Ahlak Bil.	8	6,5
Müzik	18	14,7
Resim – iş	16	13
Beden Eğitimi	13	10,6

Tablo 12’de görüldüğü gibi; 66 türkçe öğretmeninden 64’ü 123 görüş bildirmiştir. Öğretmenlerden 64’ü (%52) Sosyal Bilgiler, öğretmenlerden 3’ü (%2,4) Fen Bilgisi, öğretmenlerden 1 tanesi (%0,8) Matematik, öğretmenlerden 8’i (%6,5) Din K.Ahlak Bilgisi, öğretmenlerden 18’i (%14,7) Müzik, öğretmenlerden 16’sı (%13) Resim-iş, öğretmenlerden 13’ü (%10,6) Beden Eğitimi şeklinde görüş bildirmiştir.

4.3. Öğretmenlerin Belirli Gün ve Haftaların Öğretim Süreçlerine İlişkin Görüşleri

Örnekleme alınan öğretmenlerin BGH’de yapılacak olan etkinlikleri nasıl planladıkları Tablo -13’te gösterilmektedir.

Tablo–13.Öğretmenlerin BGH’de Yapılacak Olan Etkinlikleri Nasıl Planladıklarının Dağılımı

Sosyal Bilgiler Öğrt. / Türkçe Öğrt.	f	%
Okuldaki tüm branş öğretmenleriyle bir araya gelerek	26	11,9
Okul idaresinin görevlendirdiği öğretmenler tarafından planlanır.	163	74,8
Öğrencilerin yapmak istedikleri etkinliğe göre planlanır	12	5,5
Yıl içerisinde Türkçe öğretmeni tarafından yapılacak olan etkinlikler planlanarak yapılır	5	2,3
Sosyal Bilgiler ders yönetmeliği doğrultusunda	3	1,4
Okul idaresinin görevlendirdiği öğretmenler tarafından öğrencilerin yapmak istediği etkinliklere göre planlanır	1	5

Tablo 13’te görüldüğü gibi, Öğretmenlerin 163 ‘ü (%74,8) Belirli Gün ve Haftalarda yapılacak olan etkinliklerin Okul idaresinin görevlendirdiği öğretmenler tarafından planlandığını belirtirken, Öğretmenlerin 26’sı (%11,9) Okuldaki tüm branş öğretmenleriyle bir araya gelerek, Öğretmenlerin 12’si (%5,5) Öğrencilerin yapmak istedikleri etkinliğe göre planlanır, Öğretmenlerin 5’i (%2,3) ise Yıl içerisinde Türkçe öğretmeni tarafından yapılacak olan etkinlikler planlanarak yapılır, Öğretmenlerin 3’ü (%1,4) ise Sosyal Bilgiler ders yönetmeliği doğrultusunda, Öğretmenlerin 1’i (% ,5) Okul idaresinin görevlendirdiği öğretmenler tarafından öğrencilerin yapmak istediği etkinliklere göre planlandığını belirtmektedir.

Örnekleme alınan öğretmenlerin belirli gün ve haftaların öğretim süreçlerine ilişkin görüşleri tablo-14'te gösterilmektedir.

Tablo-14.Öğretmenlerin Belirli Gün ve Haftaların Öğretim Süreçlerine İlişkin Görüşlerinin Dağılımı

		Evet		Kısmen		Hayır	
		f	%	f	%	f	%
27	Zümre toplantılarında Belirli Gün ve Haftalara değiniyor musunuz?	120	55	59	27,1	36	16,5
28	Belirli Gün ve Haftalara yıllık planda yer veriyor musunuz?	142	65,1	58	26,6	16	7,3
29	Türkçe ve Sosyal Bilgiler dersinde içerisinde bulunduğunuz Gün ve Haftalarla ilgili bir etkinlik gerçekleştirmek istediğinizde bu etkinliği günlük planda belirtiyor musunuz?	102	46,8	73	33,5	40	18,3
30	Türkçe ve Sosyal Bilgiler dersinde yıllık plan hazırlarken Belirli Gün ve Haftalarda işlenen konular ve düzenlenen etkinlikler için diğer branş öğretmenleri ile (Sosyal Bilgiler, Fen Bilgisi, Matematik vb.) işbirliği yapıyor musunuz?	111	50,9	60	27,5	42	19,3
32	Yıllık planlar hazırlanırken tüm öğretmenlerden Belirli Gün ve Haftaların kutlanması ve derslerinde konu olarak işlenmesi için işbirliği talebi gelmekte midir?	25	11,5	65	29,8	127	58,3
34	Okullarda Türkçe derslerinin işlenişi sırasında Belirli Gün ve Haftalardan yeterince yararlanılmakta mıdır?	46	21,1	100	45,9	69	31,7
35	Belirli Gün ve Haftaları Türkçe dersi içerisinde kullanırken okulunuzu yazılı kaynaklar ve araç gereçler bakımından yeterli buluyor musunuz?	34	15,6	74	33,9	108	49,5
42	Belirli Gün ve Haftalarda okul yönetimi öğretmenlere yeterince rehberlik ediyor mu?	45	20,6	95	43,6	77	35,3
43	Belirli Gün ve Haftalarda gerçekleştirilen etkinliklerde okul ve aile işbirliğinin sağlandığına inanıyor musunuz?	24	11	97	44,5	95	43,6
44	Eğitiminiz sırasında Türkçe dersinde Belirli Gün ve Haftalardan nasıl yararlanabileceğiniz hakkında herhangi bir ders aldınız mı? Aldıysanız dersin adını belirtiniz	9	4,1	-	-	209	95,4
46	(44.soruya) cevabınız "hayır" ise böyle bir kurs ve seminere ihtiyaç duyuyor musunuz?	138	63,3	-	-	61	28
47	Belirli Gün ve Haftalar öğrencilerinizi çeşitli yönleriyle tanımanıza yardımcı oluyor mu?	183	83,9	-	-	33	15,1
48	Okulunuzun fiziki olanakları (yazılı kaynaklar, araç ve gereçleri, oda, sınıf, salon, uygulama bahçesi vb.) Belirli Gün ve Haftalara yönelik faaliyetlerin yürütülmesi için yeterli mi?	41	18,8	79	36,2	96	44

Zümre toplantılarında Belirli Gün ve Haftalara değiniyor musunuz?(madde27) Sorusuna öğretmenlerin 120'si (%55) "evet", 59'u (%27,1) "kısmen", 36'sı (%16,5) "hayır" seçeneğini işaretlemiştir

Belirli Gün ve Haftalara yıllık planda yer veriyor musunuz?(madde28) Sorusuna öğretmenlerin 142'si (%65,1) "evet", 58'i (%26,6) "kısmen", 16'sı (%7,3) "hayır" seçeneğini işaretlemiştir.

Türkçe dersinde içerisinde bulunduğunuz Gün ve Haftalarla ilgili bir etkinlik gerçekleştirmek istediğinizde bu etkinliği günlük planda belirtiyor musunuz?(madde29) Sorusuna öğretmenlerin 102'si(%46,8) "evet", 73'ü (%33,5) "kısmen", 40'ı (%18,3) "hayır" seçeneğini işaretlemiştir.

Türkçe dersinde yıllık plan hazırlarken Belirli Gün ve Haftalarda işlenen konular ve düzenlenen etkinlikler için diğer branş öğretmenleri ile (Sosyal Bilgiler, Fen Bilgisi, Matematik vb.) işbirliği yapıyor musunuz ?(madde30) Sorusuna öğretmenlerin 111'i(%50,9) "evet", 60'ı (%27,5) "kısmen", 42'si (%19,3) "hayır" seçeneğini işaretlemiştir.

Yıllık planlar hazırlanırken tüm öğretmenlerden Belirli Gün ve Haftaların kutlanması ve derslerinde konu olarak işlenmesi için işbirliği talebi gelmekte midir ?(madde32) Sorusuna öğretmenlerin 25'i (%11,5) "evet", 65'i (%29,8) "kısmen", 127'si (%58,3) "hayır" seçeneğini işaretlemiştir.

Okullarda Türkçe derslerinin işlenişi sırasında Belirli Gün ve Haftalardan yeterince yararlanılmakta mıdır ?(madde32) Sorusuna öğretmenlerin 46'sı (%21,1) "evet", 100 (%45,9) "kısmen", 69'u (%31,7)"hayır" seçeneğini işaretlemiştir.

Belirli Gün ve Haftaları Türkçe dersi içerisinde kullanırken okulunuzu yazılı kaynaklar ve araç gereçler bakımından yeterli buluyor musunuz?(madde35) Sorusuna öğretmenlerin 34'ü(%15,6) "evet", 74'ü (%33,9) "kısmen", 108'i (%49,5) "hayır" seçeneğini işaretlemiştir.

Belirli Gün ve Haftalarda okul yönetimi öğretmenlere yeterince rehberlik ediyor mu?(madde42) Sorusuna öğretmenlerin 45'i(%20,6) "evet", 95'i (%43,6) "kısmen", 77'si (%35,3) "hayır" seçeneğini işaretlemiştir.

Belirli Gün ve Haftalarda gerçekleştirilen etkinliklerde okul ve aile işbirliğinin sağlandığına inanıyor musunuz ?(madde43) Sorusuna öğretmenlerin 24'ü(%11)"evet", 97'si (%44,5) "kısmen", 95'i (%43,6) "hayır" seçeneğini işaretlemiştir.

Eğitiminiz sırasında Türkçe dersinde Belirli Gün ve Haftalardan nasıl yararlanabileceğiniz hakkında herhangi bir ders aldınız mı? Aldıysanız dersin adını belirtiniz.(madde44) Sorusuna öğretmenlerin 9'u(%4,1) "evet", 209'u(%95,4) "hayır" seçeneğini işaretlemiştir.

(44.soruya) cevabınız “hayır” ise böyle bir kurs ve seminere ihtiyaç duyuyor musunuz?(madde46)Sorusuna öğretmenlerin 138’i (%63,3) “evet”, 61’i (%28) “hayır” seçeneğini işaretlemiştir.

Belirli Gün ve Haftalar öğrencilerinizi çeşitli yönleriyle tanımanıza yardımcı oluyor mu?(madde47) Sorusuna öğretmenlerin 183’ü (%83,9) “evet”, 33’ü (%15,1) “hayır” seçeneğini işaretlemiştir.

Okulunuzun fiziki olanakları (yazılı kaynaklar, araç ve gereçleri, oda, sınıf, salon, uygulama bahçesi vb.) Belirli Gün ve Haftalara yönelik faaliyetlerin yürütülmesi için yeterli mi?(madde48) Sorusuna öğretmenlerin 41’i (%18,8) “evet”, 79’u (%36,2) “kısmen”, 96’sı (%44) “hayır” seçeneğini işaretlemiştir.

Öğrencilerin dönem sonunda ya da yıl sonunda notlarını belirlerken öğrencilerin yıl içerisinde Belirli Gün ve Haftalarda gerçekleştirdikleri çalışmalar göz önünde bulundurulmalı mı?(madde51) Sorusuna öğretmenlerin 116’sı (%53,2) “evet”, öğretmenlerin 67’si (%30,7) “kısmen”, öğretmenlerin 26’sı (%11,9) “hayır” seçeneğini işaretlemiştir

Örnekleme alınan öğretmenlerin belirli gün ve haftalarda yapılacak olan etkinliklerde ne tür işbirliği yaptıkları Tablo-15’te gösterilmektedir.

Tablo-15. “Öğretmenlerin Belirli Gün ve Haftalar Kutlanırken Ne Tür İşbirliği Yapılıyor?”Sorusuna İlişkin Görüşlerinin Dağılımı

Görüşler	f	%
Ünite planından, içerisinde bulunulan hafta belirlenip, o haftanın hangi bilim dalıyla ilgili olduğu tespit ediliyor daha sonra ilgili öğretmenden haftanın önemiyle ilgili bilgisinin alınması,	55	25,2
Konu ya da ünitenin hangi öğretim yöntemleri kullanılarak anlatılabileceği konusunda ilgili öğretmenlerden yardım alınması,	31	14,2
Konuyu daha ilgi çekici hale getirmek için ne gibi etkinliklerde bulunulabileceği konusunda ilgili öğretmenlerden yardım istenmesi,	51	23,4
Konunun diğer bilim dallarıyla nasıl ilişkilendirileceği konusunda ilgili öğretmenlerden yardım istenmesi,	29	13,3
Hepsi	6	2,8
Toplam	172	78,9

Tablo 15’te görüldüğü gibi, “Öğretmenlerin Belirli Gün ve Haftalar Kutlanırken ne tür işbirliği yapılıyor?” sorusuna Öğretmenlerin 55’i (%25,2) Ünite palanından, içerisinde bulunulan hafta belirlenip, o haftanın hangi bilim dalıyla ilgili olduğu tespit ediliyor daha sonra ilgili öğretmenden haftanın önemiyle ilgili bilgi alınıyor, Öğretmenlerin 31’i (%14,2) Konu ya da ünitenin hangi öğretim yöntemleri kullanılarak anlatılabileceği konusunda ilgili öğretmenden yardım isterim, Öğretmenlerin 51’i (%23,4) Konuyu daha ilgi çekici hale getirmek için ne gibi etkinliklerde bulunulabileceği konusunda ilgili öğretmenlerden yardım isterim, Öğretmenlerin 6’sı (%2,8) Hepsini yanıtlanmasını vermektedirler.

Örnekleme alınan öğretmenlerin İlköğretim Programında bulunan belirli gün ve haftaları (29 Ekim Cumhuriyet Bayramı, 23 Nisan Ulusal Egemenlik ve Çocuk Bayramı, 19 Mayıs Atatürk’ü Anma Gençlik ve Spor Bayramı, TBMM’nin açılması) ders içerisinde nasıl işliyorsunuz sorusuna verdikleri yanıtların dağılımı Tablo-16’da gösterilmektedir.

Tablo-16. İlköğretim Programında Bulunan Belirli Gün ve Haftaları (29 Ekim Cumhuriyet Bayramı, 23 Nisan Ulusal Egemenlik ve Çocuk Bayramı, 19 Mayıs Atatürk’ü Anma Gençlik ve Spor Bayramı, TBMM’nin açılması) ders içerisinde nasıl işliyorsunuz? Sorusuna Verilen Cevapların Dağılımı

Cevaplar	f	%
Öğrenciler yazmış oldukları şiir veya düzyazıları öncelikle sınıf içerisinde sergiler daha sonra bu şiir ya da düzyazılar tüm okul genelinde sergilenir	60	27.5
Belirli Gün ve Haftaların önemi açıklanır soru – cevap yöntemi kullanılır	60	27.5
Daha fazla görsel araç ve gereçle ders işlerim	12	5.5
23 Nisan, 19 Mayıs, M.Kemal’in Samsuna çıkışı Kurtuluş savaşının başlaması 29 Ekim gibi günleri egemenliğin millete geçişini anlatmak milletin demokratikleşmesi olarak anlatıyorum	13	6
Dersin işlendiği haftada hangi gün veya hafta kutlanıyor ise dersin müfredatı içerisindeyse değinirim	7	3.3
Bir ders saatini ayırarak kutlarım	1	,5
Geçmiş yıllarda hazırlanan etkinlik programlarını aynen uyguluyorum	3	1.5
TOPLAM	156	71.5

Tablo-16’da görüldüğü gibi, “ İlköğretim Programında Bulunan Belirli Gün ve Haftaları (29 Ekim Cumhuriyet Bayramı, 23 Nisan Ulusal Egemenlik ve Çocuk Bayramı, 19 Mayıs Atatürk’ü Anma Gençlik ve Spor Bayramı, TBMM’nin açılması) ders içerisinde nasıl işliyorsunuz?” Sorusuna Öğretmenlerin 60’ı (%27,5) “Öğrenciler yazmış oldukları şiir veya düzyazıları öncelikle sınıf içerisinde sergiler daha sonra bu şiir ya da düzyazılar tüm okul genelinde sergilenir”, Öğretmenlerin 60’ı (%27,5) “Belirli Gün ve Haftaların önemi açıklanır soru – cevap yöntemi kullanılır”, Öğretmenlerin 12’si (%5,5) “Daha fazla görsel araç ve

gereçle ders işlerim”, Öğretmenlerin 13’ü (%6) “ 23 Nisan, 19 Mayıs, M.Kemal’in Samsuna çıkışı Kurtuluş savaşının başlaması 29 Ekim gibi günleri egemenliğin millete geçişini anlatmak milletin demokratikleşmesi olarak anlatıyorum”, Öğretmenlerin 7’si (%3,3) “Dersin işlendiği haftada hangi gün veya hafta kutlanıyor ise dersin müfredatı içerisindeyse değinirim”, Öğretmenlerin 1’i (%5) “Bir ders saatini ayırarak kutlarım”, Öğretmenlerin 3’ü (%1,4) “Geçmiş yıllarda hazırlanan etkinlik programlarını aynen uyguladım, yanıtlarını vermektedirler”

Örnekleme alınan öğretmenlerin İlköğretim Programında bulunan Belirli Gün ve Haftaları (29 Ekim Cumhuriyet Bayramı, 23 Nisan Ulusal Egemenlik ve Çocuk Bayramı, 19 Mayıs Atatürk’ü Anma Gençlik ve Spor Bayramı, TBMM’nin açılması) derste işlerken hangi öğretim teknikleriyle ne derece ilişkilendiriyor sunuz? Sorusuna öğretmenlerin verdiği yanıtlar Tablo-17’de gösterilmektedir.

Tablo-17. Öğretmenlerin “İlköğretim Programında Bulunan Belirli Gün ve Haftaları (29 Ekim Cumhuriyet Bayramı, 23 Nisan Ulusal Egemenlik ve Çocuk Bayramı, 19 Mayıs Atatürk’ü Anma Gençlik ve Spor Bayramı, TBMM’nin açılması) Derste İşlerken Hangi Öğretim Teknikleriyle Ne Derece İlişkilendiriyor sunuz?” Sorusuna İlişkin Görüşlerinin Dağılımı

	HER ZAMAN		GENELLİKLE		ARA SIRA		HİÇ	
	f	%	f	%	f	%	F	%
Soru cevap	141	64.7	55	25.2	11	5.0	-	-
Beyin Fırtınası	23	10.6	79	36.2	81	37.2	5	2.3
Drama tekniği	23	10.6	51	23.4	88	40.4	14	6.4
Tartışma Tekniği	42	19.3	93	42.7	68	31.2	1	,5
Grup Çalışmaları	42	19.3	38	17.4	88	40.4	11	5.0
Münazara	6	2.8	38	17.4	67	30.7	39	17.9
Müzakere	5	2.3	21	9.6	84	38.5	28	12.8
Metafor ve Analoji Kullanımı	3	1.4	3	1.4	20	9.2	63	28.9
Gezi gözlem	1	,5	1	,5	2	,9	4	1.8

Tablo 17’incelendiğinde şu bulgular göze çarpmaktadır;

1.Soru cevap yöntemini; öğretmenlerin 141’i (%64.7) “**her zaman**”, öğretmenlerin 55’i (%25.2) “**genellikle**”, öğretmenlerin 11’i (%5.0) “**ara sıra**” kullanıldığını belirtirken “**hiç**” şikkına cevap verilmemiştir.

2.Beyin Fırtınası yöntemini; öğretmenlerin 23'ü (%10.6) **“her zaman”**, öğretmenlerin 79'u (%36.2) **“genellikle”**, öğretmenlerin 81'i (%37.2) **“ara sıra”** kullanıldığını belirtirken, öğretmenlerin 5'i (%2.3) **“hiç”** kullanılmadığını belirtmiştir. Öğretmenlerin %13,7'si ise görüş belirtmemiştir.

3.Drama tekniği; öğretmenlerin 23'ü (%10.6) **“her zaman”**, öğretmenlerin 51'i (%23,4) **“genellikle”**, öğretmenlerin 88'i (%40.4) **“ara sıra”** kullanıldığını belirtirken, öğretmenlerin 14'ü (%6,4) **“hiç”** kullanılmadığını belirtmiştir. Öğretmenlerin %19,2'si ise görüş belirtmemiştir.

4. Tartışma yöntemi; öğretmenlerin 42'si (%19,3) **“her zaman”**, öğretmenlerin 93'ü (%42,7) **“genellikle”**, öğretmenlerin 68'i (%31,2) **“ara sıra”** kullanıldığını belirtirken, öğretmenlerin 1'i (%0,5) **“hiç”** kullanılmadığını belirtmiştir. Öğretmenlerin %6,3'ü ise bu soruyla ilgili görüş belirtmemiştir.

5.Grup çalışmaları; öğretmenlerin 42'si (%19,3) **“her zaman”**, öğretmenlerin 38'i (%17,4) **“genellikle”**, öğretmenlerin 88'i(%40,4) **“ara sıra”** kullanıldığını belirtirken, öğretmenlerin 11'i (%5,0) **“hiç”** kullanılmadığını belirtmiştir. Öğretmenlerin %17,9'u ise bu soruyla ilgili görüş belirtmemiştir..

6.Münazara; öğretmenlerin 6'sı(%2,8) **“her zaman”**, öğretmenlerin 38'i (%17,4) **“genellikle”**, öğretmenlerin 67'si (%30,7) **“ara sıra”** kullanıldığını belirtirken, öğretmenlerin 39'u (%17,9) **“hiç”** kullanılmadığını belirtmiştir. Öğretmenlerin %31,2'si bu soruyla ilgili görüş belirtmemiştir.

7.Müzakere; öğretmenlerin 5'i (%2,3) **“her zaman”**, öğretmenlerin 21'i (%9,6) **“genellikle”**, öğretmenlerin 84'ü (%38,5) **“ara sıra”** kullanıldığını belirtirken, öğretmenlerin 28'i (%12,8) **“hiç”** kullanılmadığını belirtmiştir. Öğretmenlerin %36,8'i bu soruyla ilgili görüş belirtmemiştir.

8.Metafor ve Analoji kullanımı; öğretmenlerin 3'ü (%1,4) **“her zaman”**, öğretmenlerin 3'ü (%1,4) **“genellikle”**, öğretmenlerin 20'si (%9,2) **“ara sıra”** kullanıldığını belirtirken, öğretmenlerin 63'ü **“hiç”** (%28,9) kullanılmadığını belirtmiştir. Öğretmenlerin %59,1'i ise bu soruyla ilgili görüş belirtmemiştir.

9.Gezi gözlem; öğretmenlerin 1'i (%0,5) **“her zaman”**, öğretmenlerin 1'i (%0,5) **“genellikle”**, öğretmenlerin 2'si (%0,9) **“hiç”** kullanılmadığını belirtmiştir. Öğretmenlerin %98,1'i ise bu soruyla ilgili görüş belirtmemiştir.

Örnekleme alınan öğretmenlerin “İlköğretim programında belirtilmiş olan gün ve haftaları (Yangından Korunma Haftası, Hayvanları Koruma Günü, Dünya Çocuk Günü,

Dünya Gıda Günü vs.) ders içerisinde ne sıklıkla değiniyorsunuz ?” Sorusuna ilişkin görüşlerinin dağılımı Tablo-18’de gösterilmektedir.

Tablo-18. Öğretmenlerin “İlköğretim programında belirtilmiş olan gün ve haftaları (Yangından Korunma Haftası, Hayvanları Koruma Günü, Dünya Çocuk Günü, Dünya Gıda Günü vs.) ders içerisinde ne sıklıkla değiniyorsunuz ?” Sorusuna ilişkin görüşlerinin dağılımı

	f	%
Her zaman	10	4.6
Genellikle	47	21.6
Ara sıra	152	69.7
Hiç	9	4.1
Toplam	218	100

Tablo18’de görüldüğü gibi; “İlköğretim programında belirtilmiş olan gün ve haftaları (Yangından Korunma Haftası, Hayvanları Koruma Günü, Dünya Çocuk Günü, Dünya Gıda Günü vs.) ders içerisinde ne sıklıkla değiniyorsunuz ?” sorusuna öğretmenlerin 10’u(%4,6) “**her zaman**”, öğretmenlerin 47’si (%21,6) “**genellikle**”, öğretmenlerin 152’si (%69,7) “**ara sıra**” değindiğini belirtirken, öğretmenlerin 9’u (%4,1) “**hiç**” değinmediğini belirtmiştir.

Örnekleme alınan Türkçe ve Sosyal Bilgiler Öğretmenlerinin “ Belirli Gün ve Haftalardan en çok hangilerini daha etkin şekilde işliyorsunuz ? (En fazla etkinlik düzenlediğiniz üç tanesini sırayla yazınız).” Sorusuna ilişkin görüşlerinin dağılımı Tablo-19’da gösterilmektedir.

Tablo-19. Türkçe ve Sosyal Bilgiler Öğretmenlerinin “ Belirli Gün ve Haftalardan en çok hangilerini daha etkin şekilde işliyorsunuz? (En fazla etkinlik düzenlediğiniz üç tanesini sırayla yazınız).” Sorusuna ilişkin görüşlerinin dağılımı

Belirli Gün ve Haftalar	f
29 Ekim	107
23Nisan	105
19Mayıs	68

Tablo.19’da görüldüğü gibi; Türkçe ve Sosyal Bilgiler Öğretmenlerinin “ Belirli Gün ve Haftalardan en çok hangilerini daha etkin şekilde işliyorsunuz? (En fazla etkinlik

düzenlediğiniz üç tanesini sırayla yazınız).”sorusuna öğretmenlerin 107’si 29 Ekim, öğretmenlerin 105’i 23 Nisan, öğretmenlerin 68’i ise 19 Mayıs şeklinde görüş belirtmiştir.

4.4 Belirli Gün ve Haftalarda Düzenlenen Etkinlikler

Örnekleme alınan öğretmenlerin “Belirli Gün ve Haftalar için okulunuzda nasıl etkinlikler yapılıyor?” sorusuna ilişkin görüşlerinin dağılımı Tablo 20’de gösterilmektedir.

Tablo-20. Sosyal Bilgiler ve Türkçe Öğretmenlerinin “Belirli Gün ve Haftalar için okulunuzda nasıl etkinlikler yapılıyor?” sorusuna ilişkin görüşlerinin dağılımı

	f	%
Görevlendirilen öğrencilerin bir program hazırlayarak okul genelinde programın sunulması,	102	46.8
Öğretmenler kurulunda görevlendirilen öğretmenlerin bir program düzenleyip okul genelinde programın sunulması,	73	33.5
Okul yönetimince hazırlanan programa göre etkinlik hazırlanması,	2	,9
Rehber öğretmenin hazırladığı programa göre etkinlik hazırlanması	9	4.1
Öğrencilerin yetenek ve isteklerine uygun olması	1	,5
Görevlendirilen öğrencilerin bir program hazırlayarak okul genelinde programı sunulması, / Öğretmenler kurulunda görevlendirilen öğretmenlerin bir program düzenleyip okul genelinde programın sunulması	21	9.6
Görevlendirilen öğrencilerin bir program hazırlayarak okul genelinde programın sunulması./ Okul yönetimince hazırlanan programa göre etkinlik hazırlanması	2	,9
Görevlendirilen öğrencilerin bir program hazırlayarak okul genelinde programın sunulması./ Rehber öğretmenin hazırladığı programa göre etkinlik hazırlanması	2	,9
Görevlendirilen öğrencilerin bir program hazırlayarak okul genelinde programın sunulması / Öğretmenler kurulunda görevlendirilen öğretmenlerin bir program düzenleyip okul genelinde programın sunulması, / Okul yönetimince hazırlanan programa göre etkinlik hazırlanması,	4	1.8
HEPSİ	2	,9
TOPLAM	218	100

Tablo-20’de görüldüğü gibi; Sosyal Bilgiler ve Türkçe Öğretmenlerinin “Belirli Gün ve Haftalar için okulunuzda nasıl etkinlikler yapılıyor?” sorusuna öğretmenlerin 102’si (%46) “Görevlendirilen öğrencilerin bir program hazırlayarak okul genelinde programın sunulması, öğretmenlerin 73’ü (%33,5) öğretmenler kurulunda görevlendirilen öğretmenlerin bir program düzenleyip okul genelinde programın sunulması,” öğretmenlerin 2’si (%9) “Okul yönetimince hazırlanan programa göre etkinlik hazırlanması”, öğretmenlerin 9’u (%4,1) “Rehber öğretmenin hazırladığı programa göre etkinlik hazırlanması”, öğretmenlerin 1’i

(%,5) “Öğrencilerin yetenek ve isteklerine uygun olması”, öğretmenlerin 21’i (%9,6) “Görevlendirilen öğrencilerin bir program hazırlayarak okul genelinde programı sunulması, / Öğretmenler kurulunda görevlendirilen öğretmenlerin bir program düzenleyip okul genelinde programın sunulması,” öğretmenlerin 2’si (%,9) “Görevlendirilen öğrencilerin bir program hazırlayarak okul genelinde programın sunulması./ Okul yönetimince hazırlanan programa göre etkinlik hazırlanması,” öğretmenlerin 2’si (%,9) “Görevlendirilen öğrencilerin bir program hazırlayarak okul genelinde programın sunulması./ Rehber öğretmenin hazırladığı programa göre etkinlik hazırlanması, öğretmenlerin 4’ü (%1,8) “Görevlendirilen öğrencilerin bir program hazırlayarak okul genelinde programın sunulması / Öğretmenler kurulunda görevlendirilen öğretmenlerin bir program düzenleyip okul genelinde programın sunulması, / Okul yönetimince hazırlanan programa göre etkinlik hazırlanması”, öğretmenlerin 2’si (%,9) “Hepsi” şeklinde görüş belirtmiştir.

Örnekleme alınan öğretmenlerin Belirli Gün ve Haftalarda görevlendireceğiniz öğrencileri nasıl belirliyorsunuz? Sorusuna ilişkin görüşleri Tablo -21’de gösterilmektedir.

Tablo-21. Belirli Gün ve Haftalarda Görevlendireceğiniz Öğrencileri Nasıl Belirliyorsunuz? Sorusuna İlişkin Öğretmen Görüşlerinin Dağılımı

	F	%
Öğrencilerin yeteneklerine göre	176	80,7
Öğrencilerin isteklerine göre	40	18,3
Sınıf listesinden rast gele	2	1
Toplam	218	100

Tablo -21’de görüldüğü gibi; Belirli Gün ve Haftalarda görevlendireceğiniz öğrencileri nasıl belirliyorsunuz? Sorusuna öğretmenlerin 176’sı (%80,7) “Öğrencilerin yeteneklerine göre”, öğretmenlerin 40’ı (%18,3)“Öğrencilerin isteklerine göre”, öğretmenlerin 2’i (%1) “sınıf listesinden rast gele” şeklinde görüş belirtmiştir.

4.5. Öğretmenlerin Belirli Gün ve Haftaların Değerlendirilmesine İlişkin Görüşleri

Örnekleme alınan öğretmenlerin belirli gün ve haftaların değerlendirilmesine ilişkin görüşleri Tablo-22’de gösterilmektedir.

Tablo- 22. “Belirli Gün ve Haftalar Yıl Sonunda Nasıl Değerlendiriliyor?” Sorusuna İlişkin Öğretmen Görüşlerinin Dağılımı

	f	%
İlköğretim müfettişleri tarafından,	69	31,7
İlgili öğretmenler tarafından,	36	16,5
Rehber öğretmenler kurulu tarafından,	6	2,8
Eğitici kol organları(yönetim, denetim ve genel kurulu) tarafından.	45	20,6
Okul idaresi tarafından	15	6,9
Öğretmenler kurulu tarafından	4	1,8
İlköğretim müfettişleri tarafından / İlgili öğretmenler tarafından,	4	1,8
İlköğretim müfettişleri tarafından / Eğitici kol organları tarafından(yönetim, denetim ve genel kurulu) tarafından.	3	1,4
İlköğretim müfettişleri tarafından / Okul idaresi tarafından	2	,9
İlgili öğretmenler tarafından/ Rehber öğretmenler kurulu tarafından,	2	,9
İlgili öğretmenler tarafından/ Eğitici kol organları tarafından(yönetim, denetim ve genel kurulu) tarafından.	1	,5
Rehber öğretmenler kurulu tarafından/ Eğitici kol organları tarafından(yönetim, denetim ve genel kurulu) tarafından.	3	1,4
Okul idaresi tarafından/ Öğretmenler kurulu tarafından	1	,5
İlköğretim müfettişleri tarafından / İlgili öğretmenler tarafından / Rehber öğretmenler kurulu tarafından/ Eğitici kol organları(yönetim, denetim ve genel kurulu) tarafından.	6	2,8
İlköğretim müfettişleri tarafından / Rehber öğretmenler kurulu tarafından/ Eğitici kol organları(yönetim, denetim ve genel kurulu) tarafından / Okul idaresi tarafından	1	,5

Tablo 22’de görüldüğü gibi; “Belirli Gün ve Haftalar Yıl Sonunda Nasıl Değerlendiriliyor” sorusuna öğretmenlerin 69’u (%31,7) İlköğretim müfettişleri tarafından, öğretmenlerin 36’sı (%16,5) İlgili öğretmenler tarafından, öğretmenlerin 6’sı (%2,8) Rehber öğretmenler kurulu tarafından, öğretmenlerin 45’i (%20,6) Eğitici kol organları (yönetim, denetim ve genel kurulu) tarafından, öğretmenlerin 15’i (%6,9) Okul idaresi tarafından, öğretmenlerin 4’ü (%1,8) Öğretmenler kurulu tarafından, öğretmenlerin 4’ü (%1,8) İlköğretim müfettişleri tarafından / İlgili öğretmenler tarafından, öğretmenlerin 3’ü (%1,4) İlköğretim müfettişleri tarafından / Eğitici kol organları tarafından (yönetim, denetim ve genel kurulu) tarafından, öğretmenlerin 2’si (%9) İlköğretim müfettişleri tarafından / Okul idaresi tarafından, öğretmenlerin 2’si (%9) İlgili öğretmenler tarafından/ Rehber öğretmenler kurulu tarafından, öğretmenlerin 1’i (%5) İlgili öğretmenler tarafından/ Eğitici kol organları tarafından (yönetim, denetim ve genel kurulu) tarafından, Öğretmenlerin 3’ü (%1,4) Rehber öğretmenler kurulu tarafından/ Eğitici kol organları tarafından (yönetim, denetim ve genel kurulu) tarafından, öğretmenlerin 1’i (%5) Okul idaresi tarafından/ Öğretmenler kurulu tarafından, öğretmenlerin 6’sı (%2,8) İlköğretim müfettişleri tarafından / İlgili öğretmenler tarafından/ Rehber öğretmenler kurulu tarafından/ Eğitici kol organları tarafından (yönetim, denetim ve genel kurulu) tarafından, öğretmenlerin 1’i (%5) İlköğretim müfettişleri tarafından / Rehber öğretmenler kurulu tarafından/ Eğitici kol organları (yönetim, denetim ve genel kurulu) tarafından/ Okul idaresi tarafından şeklinde görüş belirtmiştir.

Örnekleme alınan öğretmenlerin öğrencilerinin belirli gün ve haftalarda gerçekleştirdikleri etkinlikleri nasıl değerlendirdiklerine ilişkin görüşleri tablo 23'te gösterilmektedir.

Tablo-23 Öğretmenlerin “Öğrencilerinizin Belirli Gün ve Haftalarda gerçekleştirdikleri etkinlikleri nasıl değerlendiriyorsunuz?” Sorusuna İlişkin Görüşlerinin Dağılımı

	f	%
Her yıl yapılan kutlamalar aynı olması	29	13,3
Yapılan etkinlikler çocuğun ailesi ile okul arasında bir ilişki kurulmasını, çocuğun sadece yazılı notlarına bakılarak değerlendirilmemesini sağlar,	15	6,9
Çocukların toplum içerisine katılması sağlanarak topluma yararlı bir birey olmasını sağlaması	38	17,4
Öğretmenlerin araştırmacı duyarlı ve bilinçli olmasını sağlaması	1	,5
Yetersiz görüyorum amacına ulaşmıyor	73	33,5
Çocuklar aileleri yeterince eğitilmiş olmadığı için bu gün ve haftalarda yapılan kutlamaları dinlememesi	4	1,8
Öğrencilerin duyarlı ve bilinçli olmasını sağlaması	22	10,1
Milli kültür ve toplumsal duyarlılık için etkinliklerin yararlı olması	1	,5

Tablo-23'te görüldüğü gibi; Öğretmenlerin “Öğrencilerinizin Belirli Gün ve Haftalarda gerçekleştirdikleri etkinlikleri nasıl değerlendiriyorsunuz?” Sorusuna öğretmenlerin 29'u (%13,3) “Her yıl yapılan kutlamalar aynıdır”, öğretmenlerin 15'i (%6,9) “Yapılan etkinlikler çocuğun aile içerisinde tanınmasını sağlar”, çocuğun sadece yazılı notlarına bakılarak değerlendirilmemesini sağlar”, öğretmenlerin 38'i (%17,4) “Çocukların toplum içerisine katılması sağlanarak topluma yararlı bir birey olmasını sağlar”, öğretmenlerin 1'i (%0,5) “Öğretmenlerin araştırmacı duyarlı ve bilinçli olmasını sağlar”, öğretmenlerin 73'ü (%33,5) **“Yetersiz görüyorum amacına ulaşmıyor”**, öğretmenlerin 4'ü (%1,8) “Çocuklar aileleri yeterince eğitilmiş olmadığı için bu gün ve haftalarda yapılan kutlamaları dinlemiyor”, öğretmenlerin 22'si (%10,1) “Öğrencilerin duyarlı ve bilinçli olmasını sağlar”, öğretmenlerin 1'i (%0,5) “Milli kültür ve toplumsal duyarlılık için etkinlikler yararlı sağlamaktadır” şeklinde görüş belirtmiştir.

4.6 Belirli Gün ve Haftaların Daha Etkili Bir Şekilde Kutlanması İçin Öneriler

Örnekleme alınan öğretmenlerin Belirli Gün ve Haftaların daha etkili bir şekilde işlenmesine yönelik görüşleri nelerdir? Sorusuna ilişkin görüşleri Tablo-24'te gösterilmektedir.

Tablo -24 Öğretmenlerin Belirli Gün ve Haftaların Daha Etkili Bir Şekilde İşlenmesine Yönelik Görüşlerinin Dağılımı

		EVET		KISMEN		HAYIR	
		f	%	f	%	F	%
52	Belirli Gün ve Haftalarda gerçekleştirilecek etkinlikler için ders saati dışında ayrı bir zaman ayrılmalı mı?	176	80,7	25	11,5	13	6
53	Belirli Gün ve Haftalarda okul yönetiminin, diğer branş öğretmenlerinin ve velilerin ilgisi, yardımı ve rehberliği Belirli Gün ve Haftalarda verimi artırır mı?	195	89,4	16	7,3	4	1,8
54	Belirli Gün ve Haftalarda gerçekleştirilecek etkinlikler için okulda belirli bir oda, sınıf ya da sınıfın ayrılmış olması öğretmenlerin Belirli Gün ve Haftalara olan ilgisini artırır mı?	174	79,8	29	13,3	7	3,2

Tablo-24 incelendiğinde şu bulgular göze çarpmaktadır;

Belirli Gün ve Haftalarda gerçekleştirilecek etkinlikler için ders saati dışında ayrı bir zaman ayrılmalı mı?(madde52) Sorusuna öğretmenlerin 176'sı (%80,7) "evet", 25'i (%11,5) "kısmen", 13'ü (%6) "hayır" seçeneğini işaretlemiştir

Belirli Gün ve Haftalarda okul yönetiminin, diğer branş öğretmenlerinin ve velilerin ilgisi, yardımı ve rehberliği Belirli Gün ve Haftalarda verimi artırır mı?(madde53) Sorusuna öğretmenlerin 195'i (%89,4) "evet", 16'sı (%7,3) "kısmen", 4'ü (%1,8) "hayır" seçeneğini işaretlemiştir

Belirli Gün ve Haftalarda gerçekleştirilecek etkinlikler için okulda belirli bir oda, sınıf ya da sınıfın ayrılmış olması öğretmenlerin Belirli Gün ve Haftalara olan ilgisini artırır mı?(madde54) Sorusuna öğretmenlerin 174'ü (%79,8) "evet", 29'u (%13,3) "kısmen", 7'si (%3,2) "hayır" seçeneğini işaretlemiştir

Örnekleme alınan öğretmenlerin Belirli Gün ve Haftalara sizin eklemek istediğiniz gün ve haftalar var mı? Sorusuna ilişkin görüşleri Tablo-25'te gösterilmektedir.

Tablo-25.Öğretmenlerin Belirli Gün ve Haftalara Sizin Eklemek İsteddiğiniz Gün ve Haftalar Var Mı ? Sorusuna İlişkin Görüşlerinin Dağılımı

	F	%
Şehit Öğretmenler Haftası	80	38,3
Dünya AIDS Günü	37	17,0
İstanbul'un Fethi Günü Kutlanmalı	4	1,8
Çanakkale Savaşı Haftası	3	1,4
Yeterince var / sayısı azaltılmalı	59	28,3
Şair ve Yazarları Anma Haftası	2	,9
Türkçe Haftası	16	7,9
Türk Dünyası Haftası	2	,9
Çevre Günü ve Haftası	1	,5
Sevgi Günü ve Haftası	1	,5
Bilim Günü ve Haftası	1	,5
Kadın Günü ve Haftası	1	,5

Tablo-25'te görüldüğü gibi; Öğretmenlerin Belirli Gün ve Haftalara Sizin Eklemek İsteddiğiniz Gün ve Haftalar Var Mı ? sorusuna öğretmenlerin 80'i (%38,3) “Şehit Öğretmenler Haftası”, öğretmenlerin 37'si (%17,0) “Dünya AIDS Günü”, öğretmenlerin 4'ü (%1,8) “İstanbul'un Fethi Günü Kutlanmalı”, öğretmenlerin 3'ü (%1,4) “Çanakkale Savaşı Haftası”, öğretmenlerin 59'u (%28,3) “Yeterince var /sayısı azaltılmalı”, öğretmenlerin 2'si (% ,9) “Şair ve Yazarları Anma Haftası”, öğretmenlerin 2'si (% ,9) “Türkçe Haftası”, öğretmenlerin 16'sı (%7,9) “Türkçe Haftası”, öğretmenlerin “Türk Dünyası Haftası”, öğretmenlerin 1'i (% ,5)“Çevre Günü ve Haftası”, öğretmenlerin 1'i Sevgi Günü ve Haftası”, öğretmenlerin 1'i (% ,5)“Bilim Günü ve Haftası”, öğretmenlerin 1'i (% ,5)“ Kadın Günü ve Haftası” şeklinde görüş belirtmiştir.

Örnekleme alınan öğretmenlerin İlköğretim programında bulunan Belirli Gün ve Haftalardan çıkarılmasını istediğiniz gün ve haftalar var mı? sorusuna ilişkin görüşlerin dağılımı Tablo-26’da gösterilmektedir.

Tablo-26. İlköğretim Programında Bulunan Belirli Gün ve Haftalardan Çıkarılmasını İsteddiğiniz Gün ve Haftalar var mı? Sorusuna İlişkin Görüşlerin Dağılımı

	f	%
Dünya Kooperatifçilik Günü	31	10,3
Avrupa Günü	57	19
Nato Günü	63	21
Vakıf Haftası	53	17,7
Hava Şehitlerini Anma Günü	44	15
Terörle Mücadele Haftası	1	,3
Avrupa Diller Haftası	9	3
Türk Standartları Haftası	5	1,7
Nevruz Bayramı	1	,3
Dünya Meteoroloji Günü	2	,6
İnsan Hakları Haftası	2	,6
Hayır her günün kendine özgü yönlerinin olduğuna inanıyorum	1	,3
Dünya Çocuk Günü	5	1,7
Sakatlar Haftası	3	1
Kabotaj Bayramı	1	,3
Müzeler Haftası	2	,6
Trafik Haftası	2	,6
Birleşmiş Milletler Günü	7	2,3
Tutum Yatırım Haftası	7	2,3
Yangından Korunma Günü	1	,3
Milli Bayramlar ve Atatürk Haftası(10 Kasım) dışındaki tüm gün ve haftalar çıkarılmalıdır	2	,6

Tablo 26’da görüldüğü gibi; İlköğretim Programında Bulunan Belirli Gün ve Haftalardan çıkarılmasını istediğiniz Gün ve Haftalar var mı? Sorusuna öğretmenlerin 31’i (%10,3) “Dünya Kooperatifçilik Günü”, öğretmenlerin 57’si (%19) “Avrupa Günü”, öğretmenlerin 63’ü (%21) “Nato Günü”, öğretmenlerin 53’ü (%17,7) “Vakıf Haftası”, öğretmenlerin 44’ü (%15) “Hava Şehitlerini Anma Günü”, öğretmenlerin 1’i (%),3) “Terörle Mücadele Haftası”, öğretmenlerin 9’u (%3) “Avrupa Diller Haftası”, öğretmenlerin 5’i (%1,7) “Türk Standartları Haftası”, öğretmenlerin 1’i(%),3) “Hayır her günün kendine özgü yönlerinin olduğuna inanıyorum”, öğretmenlerin 5’i (%1,7) “Dünya Çocuk Günü”, öğretmenlerin 3’ü (%1) “Sakatlar Haftası”, öğretmenlerin 1’i (%),3) “Kabotaj Bayramı”, öğretmenlerin 2’si (%),7) “Müzeler Haftası”, öğretmenlerin 2’si (%),6) “Trafik Haftası”, öğretmenlerin 7’si (%2,3) “Birleşmiş Milletler Günü”, öğretmenlerin 7’si (%2,3) “Tutum Yatırım Haftası”, öğretmenlerin 1’i (%),3) “Yangından Korunma Günü”, öğretmenlerin 2’si

(%,6) “Milli Bayramlar ve Atatürk Haftası(10 Kasım) dışındaki tüm gün ve haftalar çıkarılmalıdır” şeklinde görüş belirtmiştir.

Örnekleme alınan öğretmenlerin Belirli Gün ve Haftaların daha verimli kullanılabilmesi için sizin düşündüğünüz başka öneriler var mı? Sorusuna ilişkin görüşlerinin dağılımı Tablo-27’de gösterilmektedir.

Tablo–27.Öğretmenlerin Belirli Gün ve Haftaların Daha Verimli Kullanılabilmesi İçin Sizin Düşündüğünüz Başka Öneriler var mı? Sorusuna İlişkin Öğretmen Görüşlerinin Dağılımı

	f	%
Sıradan kutlamalar yapılmaması, Kutlamalarda teknolojinin daha kullanılarak öğrencilerin dikkat odaklanmasının sağlanması	51	23,4
Öğrencilerin yapmış olduğu projelerin sergilenmesi	37	17
Yapılan etkinliklerin açık alanlarda okul bahçesi yerine kapalı yerlerde gerçekleştirilmesi	6	2,8
Belirli Gün ve Haftaların ilgili derslerin içerisine dağıtılarak hem uygulayan öğretmenler hem de diğer öğretmenlerin daha zevk alarak etkinlikler düzenlenmesi	43	19,7
Hazırlanan etkinlikler için okul idaresi tarafından verilen sürenin kısa olması çocukların bu gün ve haftalarda yeterince rahat davranmaması	2	0,9
Milli Eğitim Bakanlığı tarafından belirlenmesi	4	1,8
Belirli Gün ve Haftaların gerekliliğinin kavratılması	14	6,4
Veli- Öğrenci –Öğretmen dayanışmasının artırılması	4	1,8
Öğretmenlerin yaptıkları çalışmalar için ödüllendirilmesi	7	3,2
Yapılan çalışmalar kağıt üzerindedir gösteriye yönelik etkinlikler yerine topluca yapılan çalışmaların artırılması	10	4,6
Öğretmenlerin Belirli Gün ve Haftalarla ilgili olarak eğitim düzeyleri yükseltilmesi	5	2,3
Öğrenci etkinliklerinin artırılması için MEB ve diğer kuruluşların yayınlar yapması	6	2,8
MEB Belirli Gün ve Haftalarda öğretmen etkinlikleriyle ilgili yayınlar yapması	2	0,9
Bir ay içerisinde çok fazla gün ve hafta kutlanmakta bu gün ve haftaların sayısı azaltılması	2	0,9
Etkinliklerin akşam yapılması	11	5
Kutlama programları yapılan Belirli Gün ve Haftalar toplumun tüm kesimlerince benimsenen hayatın içinde bir anlam ve önem taşıyan gün ve haftalar olmalıdır yoksa sadece dile getirilmekten öteye gitmeyecek ve hiç kimseye hiçbir konuda bir anlam ifade etmeyecek gün ve haftalar olmaktan öteye gidemeyecektir.	7	3,2
Toplantı salonlarında o gün ile ilgili konularda uzman kişilerin çağırılıp öğrencilere bilgi vermesi veya haftalarla ilgili gezilerin yapılması	3	1,4

Tablo 27’de görüldüğü gibi; Öğretmenlerin Belirli Gün ve Haftaların Daha Verimli Kullanılabilmesi İçin Sizin Düşündüğünüz Başka Öneriler var mı? Sorusuna 214 görüş bildirilmiştir. Tablo 27’de bildirilen görüşlerin yüzde ve frekans dağılımlarını inceleyecek

olursak, öğretmenlerin 51'i (%23,4), "Sıradan kutlamalar yapılmaması, kutlamalarda teknolojinin daha fazla kullanılarak öğrencilerin dikkat odaklanmasının sağlanması", öğretmenlerin 37'si (%17), "Öğrencilerin yapmış olduğu projelerin sergilenmesi", öğretmenlerin 6'sı (%2,8), "Yapılan etkinliklerin açık alanlarda okul bahçesi yerine kapalı yerlerde gerçekleştirilmesi", öğretmenlerin 43'ü (%19,7), "Belirli Gün ve Haftaların ilgili derslerin içerisine dağıtılarak hem uygulayan öğretmenlerin hem de diğer öğretmenlerin daha zevk alarak etkinlikler düzenlenmesi", öğretmenlerin 2'si (%0,9), "Hazırlanan etkinlikler için okul idaresi tarafından verilen sürenin kısa olması çocukların bu gün ve haftalarda yeterince rahat davranmaması", öğretmenlerin 4'ü (%1,8), "Milli Eğitim Bakanlığının belirlemesi", öğretmenlerin 14'ü (%6,4), "Belirli Gün ve Haftaların gerekliliğinin kavratılması", öğretmenlerin 4'ü (%1,8), "Veli- Öğrenci –Öğretmen dayanışmasının artırılması, öğretmenlerin 7'si (%3,2), "Öğretmenlerin yaptıkları çalışmalar için ödüllendirilmesi, öğretmenlerin 10'u (%4,6), "Yapılan çalışmalar kâğıt üzerindedir gösteriye yöneliktir. Okullarımızda topluca yapılan çalışmaların yararlı olduğunu düşünüyorum, öğretmenlerin 5'i (%2,3), "Öğretmenlerin Belirli Gün ve Haftalarla ilgili olarak eğitim düzeylerinin yükseltilmesi", öğretmenlerin 6'sı (%2,8), "Öğrenci etkinliklerinin artırılması için MEB ve diğer kuruluşlar yayınlar yapması", öğretmenlerin 2'si (%0,9), "MEB Belirli Gün ve Haftalarda öğretmen etkinlikleriyle ilgili yayınlar yapması", öğretmenlerin 2'si (%0,9), "Bir ay içerisinde çok fazla gün ve hafta kutlanmakta bu gün ve haftaların sayısının azaltılması", öğretmenlerin 11'i (%5), "Etkinliklerin akşam yapılması", öğretmenlerin 7'si (%3,2), "Kutlama programları yapılan Belirli Gün ve Haftalar toplumun tüm kesimlerince benimsenen hayatın içinde bir anlam ve önem taşıyan gün ve haftalar olmalıdır yoksa sadece dile getirilmekten öteye gitmeyecek ve hiç kimseye hiçbir konuda bir anlam ifade etmeyecek gün ve haftalar olmaktan öteye gidemeyecektir", öğretmenlerin 3'ü (%1,4), "Toplantı salonlarında o gün ile ilgili konularda uzman kişilerin çağırılıp öğrencilere bilgi vermesi veya haftalarla ilgili gezilerin yapılması " şeklinde görüş belirtmiştir.

BÖLÜM V

TARTIŞMA VE YORUM

Bu bölümde araştırma sonucunda elde edilen bulgular kısaca özetlenmiştir. Ayrıca bulgulara ilişkin tartışma ve yorumlara yer verilmiştir. Tartışma ve yorumlar bulgular bölümündeki sıraya uygun olarak yapılmıştır.

5.1. Belirli Gün ve Haftaların Amaçları

“BGH’nin öğrencilerin dersi yaşayarak öğrenmesine yardımcı olmasına” ilişkin öğretmen görüşlerine bakıldığında Bu amacın gerçekleşmesi konusunda, öğretmenlerin çok büyük bir kısmı (%67)’si “kısmen” gerçekleştiği yönünde bir görüş belirtirken. Öğretmenlerin BGH’ye yıllık ve günlük planlarında yer vermesine rağmen bu şekilde bir görüş belirtmesinin en önemli nedenin okulların fiziki olanaklar bakımından yoksun olması bu nedenle öğretmenlerin işbirliğini öne çıkarmak yerine yetenekli öğrencileri etkinliklerde kullanarak zaman yetersizliğini ortadan kaldırmak istemeleri olabilir. Ayrıca öğretmenlerin BGH’nin nasıl kutlanacağına dair bir hizmet içi kurs almamaları bu nedenle bu gün ve haftaların önemini kavrayamamaları da neden olarak gösterilebilir.

“29 Ekim Cumhuriyet Bayramı, 23 Nisan Ulusal Egemenlik ve Çocuk Bayramı, TBMM’nin açılması, 19 Mayıs Atatürk’ü Anma Gençlik ve Spor Bayramı gibi gün ve haftalarımız milli bayramlarımızın, gelenek ve göreneklerimizimizin toplumsal yaşayışımızdaki önemini anlaşılmasına” ilişkin öğretmen görüşlerinin çok büyük bir bölümü “gerçekleştiği”, öğretmenlerin yarıya yakını ise “kısmen” gerçekleştiği yönünde görüş belirtmektedir. Sosyal Bilgiler ve Türkçe öğretmenleri tarafından milli bayramlar okullarımızda en fazla kutlanılan gün ve haftalar olarak belirtilmektedir. Bu durum “Tablo-19”da da belirtilmiştir. Ulus bilincini kuvvetlendirmeyi amaçlayan Sosyal Bilgiler ve Türkçe dersleri içerisinde bu günlerin en önemli günler olarak görülüp işlenmesi, öğretmenlerin BGH’yi derslerinin amacına uygun bir şekilde kullandıklarını göstermektedir.

Bu durum BGH’ nin hedefleri arasında yer alan Dinî ve Millî bayramlarımızın, gelenek ve göreneklerimizimizin toplumsal yaşayışımızdaki önemini kavrayabilme hedefinin okullarımızda gerçekleştiğini de göstermektedir.

“Cumhuriyet Bayramı, Zafer Bayramı, Bulunulan şehrin Kurtuluş Günü gibi gün ve haftaların yurt ve ulus sevgisinin gelişmesine” ilişkin öğretmen görüşlerine bakıldığında ağırlıklı olarak “kısmen” ve “evet” şeklinde görüş belirtildiği saptanmıştır. Öğretmenlerin bu şekilde bir görüşe sahip olmasını tarihsel süreçle BGH arasında bir ilişki kurarak açıklayacak olursak ilk örneği tarih sahnesinden vermemiz gerekir Criss “Savaş sadece meydanlarda kazanılmaz” derken kurtuluş savaşının sadece askerler tarafından kazanılmadığını mücadelenin halkın her katmanından insanlar tarafından verilerek kazanıldığını vurgulamaktadır (Akt. Çukurova,1994,13). İlköğretim aşamasında da öğrenciyi kazandırılması düşünülen ulus sevgisi de sadece tek bir dersle kazandırılmaz verilen eğitim eğer kurtuluş savaşı gibi çok yönlü olarak gerçekleştirilirse yurt ve ulus sevgisi amacına ulaşmak kolaylaşır. Bu süreçte Türkçe dersi içerisindeki okuma parçaları Sosyal Bilgiler dersinde ise doğru tarih aktarımı yurt ve ulus sevgisinin kazanılmasında çocuğa yardımcı olacaktır. BGH kutlamalarıyla da iki dersin amaçları arasında bulunan yurt ve ulus sevgisinin kazanılması ilkesi daha da kolaylaşacaktır çünkü düzenlenen kutlamalar esnasında çocuk yaşanan duygunun sadece kendisi tarafından değil okulun genelinde yaşandığını görecektir ve kendisinde eğer bu etkinlikte yer almışsa bu coşku içerisinde belirlenen amaca ulaşmış olacaktır.

“Dünya Çocuk Günü, Birleşmiş Milletler Günü, İnsan Hakları Haftası, NATO Günü, Dünya Kooperatifçilik Günü gibi gün ve haftalar öğrencilerin barış, insan hakları ve kardeşlik konularıyla bilinçlenmesine etkisi”ne ilişkin öğretmen görüşleri incelendiğinde görüşlerin çok büyük bir bölümü “kısmen” üzerinde yoğunlaşırken “hayır” oranının yüksek olması da düşündürücüdür.

Bu durum BGH'nin temel amaçlarından biri olan, BGH' de önemle üzerinde durulması gereken, Sosyal Bilgiler ve Türkçe dersinin amaçları arasında da bulunan, yurttaşlık eğitiminin temeli olarak söylenen, barış, insan hakları, kardeşlik; gibi yüzyılımızın öğrencilerine aktarılması zorunlu olan kavramların kazandırılmasında her iki öğretmenin de BGH yi yeterince kullanmadığı bu nedenle de bu amacın gerçekleşmesinin de yaşanan bir problemin var olduğunu bize göstermektedir. Öğrencilerin kafalarında net olarak tanımlayamadıkları BM veya NATO gibi güçlere şiirler yazması, konuyla ilgili kompozisyonlar yazması, salt bilgi toplaması, bu günlerin amacına ulaşmamasına neden olarak gösterilebilir.

1998 ilköğretim programında Nato Günü'nün (4 Nisan) okullarda kutlanmasının gerekmediği belirtilmiş olmasına rağmen öğretmenlerin bu günler içerisinde yapılan

kutlamalara ısrarla devam etmesi, BGH içerisinde yapılan etkinlikleri düzenlemek ve denetlemekle görevli olan okul idaresinin konuyla ilgili olarak öğretmenlere yeterince rehberlik yapmadığını göstermektedir. Bu durum “Tablo14”te 42. madde ye verilen yanıtlarla da doğrulanmaktadır. Buna göre öğretmenlerin %21’i okul idaresinden gerekli rehberliği aldığını belirtirken, %44’ü kısmen aldığını, %35’i almadığını belirtmiştir.

“Kahramanlık Günleri, Türk Büyüklerini Anma Günü gibi günlerin, öğrencilere geçmişimiz hakkında bilgi ve tarihi değerlerin kazandırılmasında etkisi”ne ilişkin öğretmen görüşleri incelendiğinde öğretmenlerin çok büyük bir bölümü gerçekleşme düzeyini “kısmen” ve “evet” şeklinde belirtmektedir.

Öğretmenler dersleri içerisinde geçen ve toplumumuzun devamlılığını sağlayacak olan önemli tarihlerin öğrenciye aktarılmasında, ders kitapları içerisinde bu günlere ait çok fazla okuma parçası bulunması nedeniyle zorlanmamaktadır. Diğer BGH’lerden farklı olarak, düzenlenen etkinlikler sonrasında çocukların ders içerisinde bu konuyla sık sık karşı karşıya gelmesi, öğretmenlerin “Tablo-9”da belirtilen 7,8 ve 10 numaralı sorulara vermiş olduğu yanıtlarda 29Ekim, 19Mayıs, 23 Nisan, 30Ağustos, Yerel Kurtuluş Günleri gibi gün ve haftaların amacına ulaştığını belirtmelerine de neden olarak gösterilebilir. Aynı zamanda öğretmenlerin BGH kutlamaları esnasında en fazla ders süresinin kısa olmasından şikâyetçi olması ve bu durumu öneriler kısmında “Tablo-24”te 52. madde belirtmesi de öğretmenlerin BGH kutlamaları esnasında yeterli zamana sahip olamadıkları için sorunlar yaşandığını doğrulamaktadır.

“Dünya Çocuk Günü, Birleşmiş Milletler Günü, İnsan Hakları Haftası, Nato Günü, Avrupa Günü gibi gün ve haftaların öğrencilerin uluslararası ilişki ve sözleşmelerdeki sorumluluklarımızı anlamasına etkisi”ne ilişkin öğretmen görüşleri incelendiğinde öğretmenlerin %49’nun “hayır” %42’sinin “kısmen” yanıtını vermesi dikkat çekicidir.

Öğretmenlerin BGH içerisinde çıkarılması için öneride buldukları, araştırmanın öneriler kısmında üzerinde duracağımız, Birleşmiş Milletler Günü, Nato Günü, Avrupa Günü gibi gün ve haftalar öğretmenler tarafından okul genelinde kutlanmadığı gibi bu konuda öğretmenlerin en büyük eleştirisi bu gün ve haftaların gereksiz olduğudur. Bu nedenle bu gün ve haftaların amacına ulaşmadığı belirtilmiş olabilir. Ülkemizin Avrupa Birliğine girebilmek için çok uzun zamandır girişimlerde bulunması ve siyasetçilerimiz açısından bu durumun ülke tarihinde bir dönüm noktası olarak görülmesine rağmen öğretmenlerin bu gün ve

haftaların çıkarılması için öneride bulunmaları düşündürücüdür. Bu durum “Tablo-26”da gösterilmektedir.

“Kütüphaneler Haftasının öğrencilerin kütüphanelerin eğitimimizdeki yerini ve önemini benimsemelerine etkisi”ne ilişkin öğretmen görüşleri incelendiğinde öğretmenlerin %57’si bu amacın gerçekleşmesi konusunda “kısmen”, %23’ü ise “hayır” şeklinde görüş belirtmişlerdir. “hayır” oranının “evet” yanıtından yüksek olması örnekleme alınan Türkçe öğretmenleri açısından son derece önemlidir. Çünkü Türkçe öğretiminin en temel sorumluluklarından biri de öğrencilere okuma beceri ve alışkanlığı kazandırmaktır. Yazılı kültürle etkili bir iletişime girebilen, duygu ve düşüncelerini doğru ve eksiksiz aktarabilen, sorunlarını iletişim becerilerini kullanarak çözmeyi yeğleyen bireylerin yetiştirilmesi ile bireylere okuma beceri ve alışkanlığı kazandırılması arasında güçlü bir ilişki vardır. Bireylerin, yazılı kültürden etkili bir biçimde kendi özgün düşünsel yapılarını oluşturmalarında Türkçe öğretimine önemli görevler düşmektedir. İlköğretimin ilk sınıflarından başlayarak öğrencilere diğer dilsel becerilerle birlikte okuma alışkanlığı da kazandırabilmek için ders içi ve ders dışı çalışmalar gerek vardır. Bu durumu Sever (2004,21) “Yöredeki kütüphanelere sınıfça gitme ve kütüphaneden yararlanma çalışmaları” okuma becerisinin gelişmesine katkıda bulunacaktır şeklinde ifade etmektedir.

Ayrıca okuma sadece Türkçe dersi için önemli bir etkinlik değildir. “Eğitimde Ülkelerarası Başarının Değerlendirilmesi” amacıyla gerçekleştirilen bir araştırmada, on beş ülkeden ortaokul ve lise düzeyindeki öğrenci örneğine, öğrencilerin anadillerinde “Okuduğunu Anlama”, “Dil-Edebiyat”, “Fen Bilimleri” ve “Matematik” derslerinde başarı testleri uygulanmış; öğrencilerin okuduğunu anlama gücü ile söz konusu diğer üç alandaki başarı arasında oldukça anlamlı bir ilişki bulunmuştur (Bloom, 1979, 48). Bu nedenle okuma becerisinin çocuğa aktarılabilmesi için Kütüphaneler Haftasında yapılacak olan etkinliklere öğretmenler tarafından daha fazla ağırlık verilmesi gerekmektedir.

“Tutum Yatırım ve Türk Malları Haftası, Dünya Kooperatifçilik Günü, Enerji Tasarrufu Haftası gibi gün ve haftaların öğrencilerin ulusal ekonomiyi ve tutumlu olma alışkanlığını yaşamlarıyla ilişkilendirerek anlamalarına etkisi”ne ilişkin öğretmen görüşleri incelendiğinde Bu amacın gerçekleşmesi konusunda, öğretmenlerin çok büyük bir kısmı “hayır” gerçekleşmediği yönünde görüş belirtmektedir. Öğretmenlerin bu amacı gerçekleşmediğini belirtmiş olmaları özellikle Sosyal Bilgilerin amaçları arasında yer alan ekonomik yaşama fikrini ve yeteneklerini geliştirmek yönünden belirlenen amaçlara

ulaşılamadığını göstermektedir. Öğretmenlerin %10'nun öneriler kısmında "Tablo-26"da Dünya Kooperatifçilik günün çıkarılması için görüş belirtmektedirler. Dünya Kooperatifçilik Günü (21 Mart) 1998 Sosyal Bilgiler Programından çıkarılmış olmasına rağmen öğretmenlerin bu yönde öneride bulunmalarının nedeni BGH' lerle ilgili hizmetiçi kursların açılmaması olabilir.

"Türk Büyüklerini Anma Günü, Anneler Günü, Dünya Çocuk Günü, Kızılay Haftası, Yeşilay Haftası gibi gün ve haftaların öğrencilerde, büyüklerine küçüklerine ve tüm insanlığa sevgi ve saygı duyabilme alışkanlığının kazanılmasına etkisi"ne ilişkin öğretmen görüşleri incelendiğinde öğretmenlerin çoğunluğu %66'sı tarafından "kısmen" şeklinde ifade edilmektedir.

Dünya çocuk günü ilk kez 20 Ekim 1953 tarihinde Birleşmiş Milletler Genel Kurulu tarihinde yayınlanarak kabul edilmiştir. Zamanla, Birleşmiş Milletlerin önderliğinde bu konuda çeşitli çalışmalar yürütülmüş, toplantılar yapılmış, kararlar alınmıştır.

1979 yılı Dünya Çocuk Yılı olarak ilan edilmiş, o yıl tüm uluslar çocuklara yönelik çalışmalar yürütmüşlerdir.

İlk kez 29 Eylül 1990 tarihinde Amerika'da Dünya Çocuk Zirvesi toplanmış bu toplantıya Birleşmiş Milletler üyesi devletlerin birçoğu devlet başkanları düzeyinde katılarak, çocukların hak ihtiyaç ve durumlarını görüşmüşlerdir.

Fakat bugün ABD' de kutlanılan günlere bakıldığında böyle bir günün olmaması son derece ilginçtir.

Ulu önderimizin tüm dünya çocuklarına ilan ettiği 23 Nisan 1920 tarihli Ulusal Egemenlik ve Çocuk bayramı varken bizim okullarımızda halen böyle bir günün kutlanmasının nedeni, bu alanda yeterli düzeyde araştırma yapılmaması olabilir.

ABD'de kutlanılan gün ve haftalar

- 1.New Year's Day (Yeni Yıl)
- 2.Martin Luther King, Jr. Day
- 3.Presidents' Day (Cumhurbaşkanları Günü)
- 4.Women's History Month (Kadın Tarihi Ayı)
- 5.Arbor Day (Earth Day) (Ağaç dikme günü)
- 6.Memorial Day (Veterans' Day) (Askerleri Anma Günü)
- 7.Flag Day (Citizenship Day)(Vatandaşlık Günü)
- 8.Independence Day(Bağımsızlık Günü)
- 9.Native American Day

- 10.Thanksgiving Day (Şükran Günü)
  - 11.Labor Day (İşçi Günü)
  - 12.National Children’s Book Week (Uluslar arası Çocuk Kitapları Haftası)
  - 13.Election Day (Seçim Günü)
  - 14.Olympics/Special olympics (Olimpiyatlar)
  - 15.Groundhog Day (Dağ Sıçanı Günü)
  - 16.Daylight Saving Time (Güneş tutulması günü)
- (Teacher’s Guide, 2001,1)

Görüldüğü gibi ABD’de yapılan kutlamalarda sadece kendi tarihlerini ve yaşamlarını ilgilendiren konulara ağırlık verilmiştir. Ülkemizde ise kendi tarihimiz dışında farklı konularla ilgili gün ve haftalara olan eğilim BGH’ye karşı olan ilgilinin azalmasına neden olmaktadır. Bu nedenle Türk Büyüklerini Anma Günü, Anneler Günü, Kızılay Haftası, Yeşilay Haftası gibi günlerin tam anlamıyla amacına ulaşmadığı belirtilmiş olabilir

“Trafik Haftası, Çevre Koruma Haftası, Kütüphaneler haftası, Müzeler Haftası öğrencilerde, trafik kurallarına uyma, çevreyi koruma kütüphane ve müzelerdeki kurallara uyma davranışlarının gelişmesinde etkisi”ne ilişkin öğretmen görüşleri incelendiğinde, bu amacın gerçekleşmesi konusunda, öğretmenlerin %50’si “kısmen”, %36’sı “hayır” şeklinde görüş belirtmiştir.

Ülkemizde yolcu taşımacılığının yaklaşık %95’i, yük taşımacılığının ise %87’si kara yolu ulaşımı ile yapıldığından, trafik kazalarının en çok yaşandığı yerler karayollarıdır. Kazalardan kaynaklanan hasar ve işgücü kaybının tutarı Devlet Planlama Teşkilatının 1998 verilerine göre, 2 katrilyon 833 trilyon liradır. Bu tutar milli gelirimizin yüzde 2,2’sine eşittir (Trafik ve İlk Yardım Eğitimi 8,2001, 64).

Trafik kazalarına neden olan en önemli unsur insandır. Ülkemizde birçok Avrupa ülkesinden fazla olarak yaşanan trafik kazalarını azaltmak için eğitim konusuna önem vermek gerekirken, “Trafik Haftası” gibi bir haftanın amacına ulaşmadığının belirtilmesi son derece düşündürücüdür.

Ayrıca bilgiye dayalı bir dönüşüm sürecinin hakim olduğu, sürekli eğitimin ön plana çıktığı, bilgi teknolojilerinin günlük yaşamın parçası haline geldiği bilgi toplumunda, ekonomik imkanları sınırlı öğrencilerin bu yeni dünya düzenine adapte edilebilmeleri ve onun bir parçası haline gelebilmeleri için kendilerine bir takım olanaklar sunulmalıdır. Bilgi toplumunda demokratik düzenin sağlıklı biçimde sürdürülebilmesi bir zorunluluktur.

25 Haziran 1998’de Gençlik ve Medya Komitesi’nin Avrupa Parlamentosu’na sunduğu “Modern Dünyada Kütüphanelerin Rolü” başlıklı raporun eklerinden birinde ifade edildiği gibi “kütüphanelere yatırım yapmak, demokrasiye ve eşitliğe yatırım yapmaktır.”(Aslan, 2000: 213-214).

Ülkemizde kütüphanelere yatırım yapmak sadece maddi olanakları iyileştirmek olarak düşünülmemelidir, kütüphanelerin gelişip kalkındırılmasında insan faktörü de çok önemlidir. Bu noktada öğrencilere kütüphane sevgisinin aktarılması ve bu yönde çeşitli alışkanlıkların kazandırılmasını sağlayacak etkinliklerin önemi çok büyük olmasına rağmen, öğretmenlerin %50’sinin “kısmen” %36’sının “hayır” %13’nün “evet” şeklinde görüş belirtmesi düşündürücüdür.

“Hayvanları Koruma Günü, Orman Haftası, Sakatlar Haftası gibi gün ve haftalar öğrencilerin hayvanları ve ormanları koruma, sakat ve düşkünlere yardım etme duygularını geliştirmesine etkisi”ne ilişkin öğretmen görüşleri incelendiğinde bu amacın gerçekleşmesi konusunda öğretmenlerin %54’ü “kısmen” gerçekleştiği %29’u gerçekleşmediği yönünde görüş belirtmektedir.

Genel olarak eldeki bulguları kısaca yorumlayacak olursak Belirli Gün ve Haftaların amaçlarına ilişkin öğretmen görüşleri incelendiğinde öğretmenlerin büyük çoğunluğu anketin 6.8.9.10.12.14.15 ve16.maddelerinde belirtilen amaçlara “kısmen”, 2 ve 7. maddelerde belirtilen amaçlara “evet”,11 ve 13. maddelerde belirtilen amaçlara ise “hayır” şeklinde yanıt vererek görüş belirtmektedirler. Öğretmenler BGH’ nin amaçlarına yeterli ve istenen düzeyde ulaşamadığını belirtmişlerdir. Bu durumun nedeni olarak okullarda BGH’nin amaçlarına ulaşabilmesi için yeterince zaman ayrılmaması, BGH’ yi denetlemek ve düzenlemekle görevli okul yönetiminin öğretmenlere yeterince rehberlik etmemesi, BGH kutlamalarında okulların fiziki olanaklar bakımından yetersiz olması, BGH içerisinde kendi tarih ve yaşamımızdan uzak gün ve haftaların bulunması etkili olmuş olabilir.

5.2. Belirli Gün ve Haftaların İçeriği

İlköğretim programında belirtilmiş olan Belirli Gün ve Haftalar, okul ve öğrenci yaşayışı ile ilgili etkinlikleri içeriyor mu? Bu soruya öğretmenlerin %42’si “Kısmen” şeklinde %37’si “evet” şeklinde görüş belirtmektedir. “Kısmen” de olsa BGH’nin okul ve öğrenci yaşayışı ile ilgili etkinlikler içermesi dersi sıkıcı olmaktan çıkarıp öğrencinin derse karşı olan ilgisini canlı tutmaktadır.

Belirli Gün ve Haftalar Türkçe dersinin konularıyla yakından ilgili mi / Sosyal Bilgiler dersinin konularıyla yakından ilgili mi? Bu soruya öğretmenlerin yarısından fazlası iki ders arasındaki konusal bütünlüğü “evet” diyerek yanıtlamaktadır.

Aybek ise iki ders arasındaki konusal bütünlüğü şu şekilde ifade etmektedir: “Türkçe ders kitabındaki birçok konunun (özellikle tarihe yönelik okuma parçalarının) Sosyal Bilgiler dersiyle “her zaman” ilişkilendirilmesi mümkündür (2000, 113).”

Araştırma sonucunda elde edilen bulgular da Aybek’in araştırmasında ortaya çıkan bulguyu doğrulamaktadır.

Belirli Gün ve Haftalar, ders konularının işlenişinde öğrencileri aktif kılacak etkinlik içeriyor mu? Bu soruya öğretmenlerin büyük bir kısmı “kısmen” yanıtını vermiştir. Alınan cevaplarda “evet” seçeneğinin “hayır” seçeneğine göre yüksek olması BGH’ nin öğrencilerin ders içerisinde daha etkin olması amacını gerçekleştirdiğini göstermektedir.

Ellis tarafından 2001 yılında yapılan bir araştırmada (America’s special days) Amerika da özel günler kutlanırken tüm kutlama süresince öğretmenlerin sadece rehber konumunda olması gerektiği, Asla öğrenci etkinliklerine karışılmaması gerektiği belirtilmiştir.

Araştırma sonucunda elde edilen bulgularda bunu doğrular niteliktedir

Belirli Gün ve Haftalar, öğrencilerin ilgi, ihtiyaç, davranış ve çalışma yöntemlerini etkileyecek bir içeriğe sahip mi? Bu soruya öğretmenlerin büyük bir kısmı “kısmen” şeklinde yanıt vermektedir. Bu soruya verilen yanıtlarda “evet” ve “hayır” yanıtı birbirine yakın olmasına rağmen “hayır” yanıtının biraz daha yüksek olması BGH kapsamındaki günlerin yeniden düzenlenmesi gerektiği düşüncesinin bir sonucu olabilir.

Belirli Gün ve Haftalar, yazılı kaynak, araç ve gereç kullanmayı gerektiriyor mu? Bu soruya öğretmenlerin büyük bir kısmı “evet” şeklinde yanıt vermektedir. Öğretmenlerin büyük bir kısmı bu soruya “evet” yanıtı vermesine karşın uygulamada karşılaşılan en büyük sorun okulların fiziki olanaklar bakımından yetersiz kalmasıdır. Bu nedenle öğretmenler okullarda BGH’ler kutlanırken yeterince araç gereç kullanamadıklarını “Tablo-14”te 35.maddeye vermiş oldukları yanıtlarda da belirtmektedir.

Belirli Gün ve Haftalar Öğrencilerin yetişmelerine, sosyal yönden gelişmelerine ve öğrenmelerine katkıda bulunacak faaliyetler içeriyor mu? Bu soruya öğretmenlerin büyük bir kısmı “evet” yanıtını vermektedir. Öğretmenlerin vermiş olduğu bu yanıt BGH’nin amaçları arasında yer alan kişisel ve toplumsal sağlığımızı, çevremizi korumanın önemini benimseyebilme amacının Sosyal Bilgiler ve Türkçe dersinde öğretmenler tarafından BGH kutlamaları esnasında içeriğe yansıtılarak kullanıldığını göstermektedir.

Belirli Gün ve Haftaların amaçları ile Türkçe dersinin amaçları / Sosyal Bilgiler dersinin amaçları ile örtüşüyor mu? Bu soruya Sosyal Bilgiler ve Türkçe öğretmenlerinin büyük bir kısmı “evet” yanıtını vermiştir. Eğitici Çalışmalar yönetmeliğinde BGH ile Sosyal Bilgiler ve Türkçe dersi arasındaki ilişki, “İşlenen belirli gün ve haftalar, birinci devrede Hayat Bilgisi ikinci devrede de Sosyal Bilgiler ve Türkçe derslerinde ilgili derslerle bağlantılı olarak sürekli gündemde tutulmalı, yeri geldikçe ifade ve beceri derslerinde de yer verilmelidir (Hatoğlu,1995,11).” şeklinde belirtilmiştir. Öğretmenlerin vermiş olduğu yanıtlar da bu bilgiyi destekler niteliktedir.

Ayrıca Sosyal Bilgiler dersi ve BGH'nin içerisinde yer aldığı ders dışı etkinliklerde amaçları bakımından benzerlik göstermektedir.

Doğanay' a göre Sosyal Bilgilerin en önemli amacı: “Etkili vatandaşlık bir ülkede eğitim sisteminin genel amacı olmakla birlikte, okul programı içerisinde bu görev daha çok Sosyal Bilgiler dersine düşer. Demokratik bir ülkede, sosyal bilgilerin temel amacı demokratik süreci gerçekleştirecek etkili vatandaşlar yetiştirmektir (2003, 17).”

Binbaşıoğluna göre ders dışı etkinliklerin en önemli amacı: “Öğrenciyi demokratik yaşama alıştırmak (2000,10).”

Türkçe dersi ise önemi gereği yukarıdaki amaçlara ulaşılması bakımından çok önemli bir derstir. Unutulmamalıdır ki öğrencilerin “etkili vatandaşlık” ve “demokratik yaşam” eğitimleri için öncelikle ulus bilinci taşıyan ve ulusal kültürünü çok iyi tanıyan bireyler olarak yetiştirilmesi gerekmektedir.

Türkçe dersi Ünalın'a göre : “Öğrencilerin ulusal kültürümüzün değerli eserleri ile karşılaşmalarını sağlayarak ulusal bilincini ve ulusal coşkusunu gerçekleştirmektedir (2001,265).”

Yukarıdaki açıklamalar doğrultusunda, Sosyal Bilgiler dersi ve BGH “etkili vatandaşlık” ve “demokratik yaşam” eğitimini amaçları arasında net bir şekilde belirtiyor olsa da amaca ulaşmada en önemli aracın Türkçe dersi olması araştırmaya katılan öğretmenlerin amaç bütünlüğünü belirtmesine en büyük neden olarak gösterilebilir.

Belirli Gün ve Haftalar yıl boyuca Türkçe dersi içerisinde /Sosyal Bilgiler dersi içerisinde sağlıklı yürütülebiliyor mu? Bu soruya öğretmenlerin büyük bir kısmı “kısmen” şeklinde yanıt vermektedir. Sosyal Bilgiler ve Türkçe dersi öğretmenlerinin bir önceki bulgu yorumunda BGH'nin Sosyal Bilgiler dersi ve Türkçe dersi ile amaçları bakımından benzerlik gösterdiğini belirtmelerine rağmen bu soru da “evet” yerine “kısmen” şeklinde görüş

belirtmeleri, uygulamada öğretmenlerin birtakım sorunlarla karşılaştıklarını düşündürmektedir.

5.3. Belirli Gün ve Haftaların Öğretim Süreci

Belirli Gün ve Haftalarda yapılacak olan etkinlikler nasıl planlanmaktadır? Bu soruya öğretmenlerin yarısından fazlası % 74,8 yapılacak olan etkinlikleri okul idaresinin belirlediği öğretmenlerin gerçekleştirdiğini belirtmiştir. BGH' nin de içerisinde yer aldığı ders dışı etkinliklerin (Sosyal Kulüpler, Törenler, özel ilgi ve meraklar yönünden çalışmalar, okullar ve diğer kurumlar arası ilişkileri geliştirici çalışmalar, beden eğitimi çalışmaları, okullarda çıkarılacak dergi, gazete ve yıllıklar, okullarda gösterilecek filmler ve çeşitli gösteriler) düzenlenmesi, kontrol ve yönetimi de gerekli yönetmeliklerle okul yöneticisine bırakılmıştır.

Binbaşoğluna göre; “Ders dışı etkinliklerin amacından sapmaması için önce okul yöneticisi tarafından denetlemeye gerek vardır (2000,53).”

Schorlin ve Wingo (Akt. Hesapçoğlu, 1998, 356) “Ders dışı çalışmaların sıkı bir suretle okulun idaresi ve kontrolü altında bulundurulması gerektiğini belirtmektedir.”

Öğretmenlerin vermiş olduğu yanıtlarında yukarıdaki açıklamaları destekler nitelikte olduğu görülmektedir.

Okul idaresine bu konuda gerekli düzenlemeyi yapma yetkisinin verilmiş olmasının nedeni Binbaşoğluna göre; “yönetici ve onun yardımcılarının bu konuyu ne kadar benimser, bu konuda ne kadar anlayışlı olurlarsa, düzenlenen etkinliklerdeki başarı oranının o kadar yüksek olacağıdır (2000,52).”

Okul idaresinin BGH'nin dağılımını yapmasının nedeni BGH'nin amacına uygun olarak planlı bir şekilde düzenlenmesini sağlamak olabilir. Ayrıca öğretmenler arasındaki dayanışmanın daha rahat sağlanması, yapılan çalışmalar esnasında tartışmaların yaşanmaması ve görev dağılımında adil davranıldığı için, öğretmenlere hissettirilmesi amacıyla da bu görev okul idaresine bırakılmış olabilir.

Zümre toplantılarında Belirli Gün ve Haftalara değiniyor musunuz? Bu soruya öğretmenlerin yarısından fazlası “evet” şeklinde görüş belirtmektedir. İlköğretim okullarında Sosyal Bilgiler ve Türkçe dersi amaçları bakımından benzerlik gösterdiğinden iki dersin öğretmenleri zümre toplantılarında bir araya gelmektedir. Yapılan zümre toplantılarında BGH' nin iki dersin arasındaki işbirliğinin kuvvetlenmesine yönelik konular içermesinin

yanı sıra ayrı ayrı iki dersinde amacına hizmet ediyor olması zümre toplantılarında BGH'ye yer vermelerinin nedeni olabilir.

Belirli Gün ve Haftalara yıllık planda yer veriyor musunuz? Bu soruya öğretmenlerin büyük bir kısmı “evet” şeklinde görüş belirtmektedir. Öğretmenlerin yıllık planlarda BGH'lere yer vermesindeki en büyük nedenlerden bir tanesi müfettişlerin yıl içerisinde yapmış oldukları teftişler esnasında dersdışı faaliyetlerin çocuğun gelişimi açısından çok önemli olduğunu belirterek, bu tür etkinlikleri yıllık planlarda görmek istediklerini öğretmenlere belirtmeleri olabilir.

Ayrıca okulda gerçekleştirilen tüm çalışmalarda olduğu gibi, öğrencilerin BGH'nin amaçlarına uygun bir şekilde yetiştirilebilmesi için de yıllık planlarda BGH'ye yer verilmesi gerekmektedir. Eğitim sürecinde yapılacak faaliyetlerin yıl içerisinde aksamadan gerçekleştirilmesi ders içerisinde konularla bütünlüğün sağlanması amacıyla da BGH'ye yıllık planlarda yer verilmiş olabilir. Bunun yanında öğretmenlerin yıllık planlarında BGH'ye değinmelerindeki bir başka neden, bazı özel günlerde yapılacak olan tatilleri belirleyerek çalışma sürelerini hesaplamak istemeleri de olabilir.

Türkçe ve Sosyal Bilgiler dersinde içerisinde bulunduğunuz Gün ve Haftalarla ilgili bir etkinlik gerçekleştirmek istediğinizde bu etkinliği günlük planda belirtiyor musunuz? Bu soruya öğretmenlerin büyük bir kısmı “evet” şeklinde görüş belirtmektedir. Bilindiği gibi günlük planlar dersle konular arasındaki ilişkileri gösteren araçlardır. Bu durumda her iki öğretmen grubunun BGH'nin kapsamı çok geniş olduğu için kendi ders konularıyla kolayca ilişkilendirdikleri söylenebilir.

Türkçe ve Sosyal Bilgiler dersinde yıllık plan hazırlarken Belirli Gün ve Haftalarda işlenen konular ve düzenlenen etkinlikler için diğer branş öğretmenleri ile (Sosyal Bilgiler, Türkçe, Fen Bilgisi, Matematik vb.) işbirliği yapıyor musunuz? Bu soruya öğretmenlerin büyük bir kısmı “evet” şeklinde görüş belirtmektedir. Sosyal Bilgiler dersi ve Türkçe dersinin ilköğretim ikinci kademedede mihver dersler olması ve BGH'nin çok geniş kapsamlı olmasının bu soruya “evet” yanıtının fazlaca verilmesine neden olduğu söylenebilir.

Yıllık planlar hazırlanırken tüm öğretmenlerden Belirli Gün ve Haftaların kutlanması ve derslerinde konu olarak işlenmesi için işbirliği talebi gelmekte midir? Bu soruya öğretmenlerin büyük bir kısmı “hayır” şeklinde görüş belirtmektedir. BGH de yapılacak etkinlikler ilköğretimin birinci kademesinde Hayat Bilgisi, ikinci kademedede Sosyal Bilgiler ve Türkçe dersi içerisinde işlenmesi gerektiği şeklinde yönetmeliklerde belirtilmiş olmasına

rağmen kutlanılan BGH'ler içerisinde tüm dersle uyum sağlayacak gün ve haftalar bulunmaktadır. Bu durumu Binbaşıoğluna göre;

- BGH, Türkçe dersi içerisinde bir konuşma yapmak, temsil hazırlamak, piyes hazırlamak
- BGH, Fen Bilgisi dersinde konuyla ilgili olarak bitki, maden, araçlar üzerinde gözlemlerde bulunmak
- BGH, Resim iş dersinde öğrenilenleri bu çalışmalarda da devam ettirmek
- BGH, Müzik ve Beden eğitimi derslerinde gün ve haftaya uygun çeşitli müzik parçalarını canlandırmak gibi faaliyetlerle tüm dersler içerisindeki yerini korur(2000,26).

BGH tüm dersler içerisinde yer bulabilecek bir içeriğe sahip olmasına rağmen diğer öğretmenlerin Sosyal Bilgiler ve Türkçe öğretmenlerinden bu yönde böyle bir talepte bulunmamalarının en önemli nedeni öğretmenlerin eğitim süreleri boyunca böyle bir eğitim almamaları, mesleğe başladıktan sonrada konuyla ilgili bir hizmet içi kurs almamaları olabilir.

Okullarda Türkçe ve Sosyal Bilgiler derslerinin işleniş sırasında Belirli Gün ve Haftalardan yeterince yararlanılmakta mıdır? Bu soruya öğretmenlerin %21'i yararlanıldığı %45'i ise "Kısmen" yararlanıldığı şeklinde görüş belirtmektedir %31 ile hayır cevabının evet cevabından yüksek olması, ilköğretim programının ezbere ve soyut kavramlardan oluşan bilgilere dayalı olması öğretmenlerin geleneksel yöntemler kullanıyor olmasından kaynaklanıyor olabilir. Nitekim Yeşilkayalı(1997)'nin ilköğretim 4. sınıf Sosyal Bilgiler dersinde problem çözme yönteminin öğrencilerin duyuşsal özellikleri üzerindeki etkisini saptamaya yönelik yaptığı deneysel çalışmanın bulguları bu görüşü destekler niteliktedir.

Belirli Gün ve Haftaları Türkçe ve Sosyal Bilgiler dersi içerisinde kullanırken okulunuzu yazılı kaynaklar ve araç gereçler bakımından yeterli buluyor musunuz? Bu soruya öğretmenlerin büyük bir kısmı "hayır" şeklinde görüş belirtmektedir. BGH'lerin kutlanmasında okulların fiziki olanaklarının yetersizliği, bir sorun olarak görülmektedir.

Belirli Gün ve Haftalarda okul yönetimi öğretmenlere yeterince rehberlik ediyor mu? Bu soruya öğretmenlerin büyük bir kısmı "kısmen" şeklinde görüş belirtmektedir. Verilen cevaplarda %21 "evet" %35 "hayır" yanıtının alınması yöneticilerin BGH kutlamaları esnasında üzerlerine düşen düzenleme ve denetleme görevlerini yerine getirmediklerini göstermektedir. Bu duruma neden olarak öğretmenlerin uygulamada olan gün ve haftalardan haberdar edilmemesi, bu konuyla ilgili düzenlemelerin yapılıp okul panolarına asılmaması,

uygulama yapan öğretmenlerin okul idaresi tarafından hiçbir şekilde desteklenmemesi gösterilebilir.

Belirli Gün ve Haftalarda gerçekleştirilen etkinliklerde okul ve aile işbirliğinin sağlandığına inanıyor musunuz? Bu soruya öğretmenlerin %44,5'u "kısmen" sağlandığı %43,6'sı "hayır" sağlanmadığı şeklinde görüş belirtmektedir. "kısmen" yanıtının "hayır" yanıtına yakın olması BGH' kutlamaların da veli okul işbirliğinin tam olarak gerçekleşmediğinin söylenmemesine neden olabilir. Arslantaş'ın yapmış olduğu bir araştırmada da ders dışı etkinlikler içerisinde yer alan eğitici kol çalışmaları gerçekleştirilirken velilerden yeterince yardım görülmediği belirtilmiştir. Çevreyle olan ilişkilerin ders dışı faaliyetler gerçekleştirilirken yeterli düzeyde olmadığı söylenmiştir.

Eğitiminiz sırasında Türkçe ve Sosyal Bilgiler dersinde Belirli Gün ve Haftalardan nasıl yararlanabileceğiniz hakkında herhangi bir ders aldınız mı? Aldıysanız dersin adını belirtiniz. Bu soruya öğretmenlerin büyük bir kısmı "hayır" şeklinde yanıt vermiştir. İlk kez 1968 yılında eğitim programımıza dâhil edilerek Sosyal Bilgiler dersi içerisine yerleştirilen BGH'ler çok eski bir tarihe sahip olmasına rağmen eğitim politikaları içerisinde kendisine yeterince yer bulamadığı için; açılan hizmetiçi kurslarda ve öğretmen yetiştiren okullarda bu konu hakkında bilgilendirici çalışmalar yapılmamıştır. Bu çalışmalar günümüzde de yapılmadığından öğretmenler bu soruya böyle bir cevap vermiş olabilir.

(44.soruya) cevabınız "hayır" ise böyle bir kurs ve seminere ihtiyaç duyuyor musunuz? Bu soruya öğretmenlerin büyük bir kısmı "evet" şeklinde yanıt vermiştir. Öğretmenlerin eğitimleri esnasında böyle bir ders almamaları hizmet içi kurslarda bu konuya değinilmemesi, BGH'yi düzenlemek ve denetlemekle sorumlu olan okul idaresinin yeterli rehberliği gerçekleştirilmemesi bu konuyla ilgili kurs ve seminerlere duyulan isteğin artmasına neden olmuş olabilir.

Belirli Gün ve Haftalar öğrencilerinizi çeşitli yönleriyle tanımanıza yardımcı oluyor mu? Bu soruya öğretmenlerin büyük bir kısmı "evet" şeklinde görüş belirtmektedir. Ders dışı etkinlikler içerisinde yer alan BGH'ler Öğrencilerde var olan ilgi ve yeteneklerin gelişmesine ve onlara yardım edecek bir özellik göstermektedir. Bu nedenle öğretmenlerin büyük bir kısmı böyle bir görüş belirtmiş olabilir.

Okulunuzun fiziki olanakları (yazılı kaynaklar, araç ve gereçleri, oda, sınıf, salon, uygulama bahçesi vb.) Belirli Gün ve Haftalara yönelik faaliyetlerin yürütülmesi için yeterli mi? Bu soruya öğretmenlerin büyük bir kısmı "hayır" şeklinde görüş belirtmektedir. BGH'lerin de içerisinde bulunduğu ders dışı etkinlikler kutlanılırken amaç öğretmenlerin rehber

görevini üstlenmesi anlatıcı konumdan uzak durarak öğrencinin bilgiye kendisinin ulaşmasının sağlanmasıdır. Kısaca BGH etkinlik gerektiren bir süreçtir etkinlik düzeyi ise öğrencilerin bu çalışmaların her aşamasına katılımı ile olanaklıdır. Ancak, öğrenci katılımının sağlanmasında, öğretmenlerin kullandıkları araç, gereç, yöntem ve teknikler büyük önem taşımaktadır. Öğretmenlerin vermiş olduğu yanıtlarda okulların fiziki olanaklarının yetersizliği BGH kutlamalarında bir sorun olarak görülmektedir.

Belirli Gün ve Haftalar Kutlanırken ne tür işbirliği yapılıyor? Bu soruya öğretmenlerin büyük bir kısmı 55'i (%25,2) Ünite planından, içerisinde bulunan hafta belirlenip, o haftanın hangi bilim dalıyla ilgili olduğu tespit ediliyor daha sonra ilgili öğretmenden haftanın önemiyle ilgili bilgi alınıyor şeklinde görüş belirtmiştir. Öğretmenlerin 31'i (%14,2) konu ya da ünitenin hangi öğretim yöntemleri kullanılarak anlatılabileceği konusunda ilgili öğretmenlerden yardım alındığı, öğretmenlerin 51'i (%23,4) konuyu daha ilgi çekici hale getirmek için ne gibi etkinliklerde bulunulabileceği konusunda ilgili öğretmenlerden yardım istenmesi, öğretmenlerin 29'u (%13,3) konunun diğer bilim dallarıyla nasıl ilişkilendirileceği konusunda ilgili öğretmenlerden yardım istenmesi, öğretmenlerin 6'sı (%2,8) hepsi şeklinde görüş belirtmişlerdir. Elde edilen bu bulgulara göre BGH kutlamaları esnasında öğretmenler farklı şekillerde işbirliği gerçekleştirdiklerini belirtmişlerdir.

İlköğretim Programında Bulunan Belirli Gün ve Haftaları (29 Ekim Cumhuriyet Bayramı, 23 Nisan Ulusal Egemenlik ve Çocuk Bayramı, 19 Mayıs Atatürk'ü Anma Gençlik ve Spor Bayramı, TBMM'nin açılması) ders içerisinde nasıl işliyorsunuz? Bu soruya ait bulgular incelendiğinde öğretmenlerin 60'ı (%27,5) öğrenciler yazmış oldukları şiir veya düzyazıları öncelikle sınıf içerisinde sergiler daha sonra bu şiir ya da düzyazılar tüm okul genelinde sergilenir, öğretmenlerin 60'ı ise(%27,5) Belirli Gün ve Haftaların önemi açıklanır soru – cevap yöntemi kullanılır şeklinde görüş belirtmektedir. Elde edilen bulgularda öğrenci etkinliklerine yer verilmesi BGH içerisinde gerçekleştirilmesi düşünülen öğrencinin etkin hale getirilmesi düşüncesini doğrular niteliktedir.

Öğretmenlerin 12'si (%5,5) daha fazla görsel araç ve gereçle ders işlerim şeklinde görüş belirtmiştir. BGH' kutlamaları esnasında öğrencinin ders'e etkin katılımını sağlayacak bir başka faktörde kullanılan görsel araç ve gereçlerdir bu nedenle öğretmenlerin vermiş olduğu bu yanıt dikkat çekicidir.

Öğretmenlerin 13'ü (%6) 23 Nisan, 19 Mayıs, M.Kemal'in Samsuna çıkışı Kurtuluş savaşının başlaması 29 Ekim gibi günleri egemenliğin millete geçişini anlatmak milletin

demokratikleşmesi olarak anlatıyorum şeklinde görüş belirtmektedir. Kutlanılan bu günlerin iki dersin amacına da uygun olması öğretmenlerin bu şekilde bir görüş belirtmelerine neden olmuş olabilir.

Öğretmenlerin 7'si (%3,3) dersin işlendiği haftada hangi gün veya hafta kutlanıyor ise dersin müfredatı içerisindeyse değinirim. Öğretmenlerin bu şekilde bir görüş belirtmelerinin nedeni BGH'yi sadece müfredatın aksamaması için kullanılan bir araç olarak görmeleri olabilir.

Öğretmenlerin sadece 1'i (% 0,5) ayrı bir ders saati ayırırım şeklinde görüş belirtmektedir. Bu durumun nedeni öğretmenin ders süresinin kısa olmasından dolayı yeterince BGH' ye değinilmediğini düşünüyor olası olabilir.

Öğretmenlerin 3'ü (%1,5) geçmiş yıllarda hazırlanan etkinlik programlarını aynen uygulamam şeklinde görüş belirtmektedir bu şekilde bir yanıt verilmesinin nedeni BGH için ayrılan zamanın gereksiz olarak görülmesi olabilir.

İlköğretim Programında Bulunan Belirli Gün ve Haftaları (29 Ekim Cumhuriyet Bayramı, 23 Nisan Ulusal Egemenlik ve Çocuk Bayramı, 19 Mayıs Atatürk'ü Anma Gençlik ve Spor Bayramı, TBMM'nin açılması) Derste işlerken hangi öğretim teknikleriyle ne derece ilişkilendiriyor sunuz? Sorusuna öğretmenlerin 141'i (%64,7) "soru cevap" yöntemini "her zaman" kullandığını, öğretmenlerin 81'i (%37,2) "beyin fırtınası" yöntemini "ara sıra", öğretmenlerin 88'i (%40,4) "drama tekniği", öğretmenlerin 93'ü (%42,7) "tartışma tekniği", öğretmenlerin 88'i (%40,4) "grup çalışmaları", öğretmenlerin 67'si (%30,7) "münazara", öğretmenlerin 84'ü (%38,5) "müzakere", öğretmenlerin 63'ü (%28,9) "metafor ve analogi kullanımı", öğretmenlerin 4'ü (1,8) "gezi gözlem" şeklinde görüş belirtmişlerdir. Elde edilen bulgular incelendiğinde öğretmenlerin büyük bir kısmının soru cevap yöntemini aktif bir şekilde kullandıkları saptanmıştır.

Soru Cevap Yöntemi: Önceden hazırlanmış bir dizi sorunun sınıfta öğrenciler tarafından cevaplanması, açıklanması ve tartışılması esasına dayanır. Bu yönteme tartışma yöntemi de denir. Toplum kurallarına uygun dinleme, konuşma ve tartışma becerilerini geliştirir. Öğrencilerin bir konuya ilgilerini çekmek onları bir konu üzerinde düşündürmek ve bir yazının ana fikrini bulmasına yardımcı olmak için bu yöntem kullanılabilir. İyi planlanmış sorular, öğrencilerin yaratıcılıklarını ortaya çıkarmak için gereklidir. Soruları doğru bilenler değil, yanıfta olsa sorulara cevap verenler takdir edilmelidir. Sorulara belli kişilerin cevap vermesi yerine, farklı kişilerin cevap vermesi sağlanmalıdır(Ünalın,2001,69).

Öğretmenlerin okulun fiziki olanaklarını yetersiz bulması, yazılı ve görsel araç gereç teminini gerçekleştirememesi, soru cevap tekniğinin Sosyal Bilgiler ve Türkçe dersinin konularına uygun olması, BGH'nin ise diğer ders dışı etkinlikler gibi amaçları arasında öğrenci etkinliklerini öne çıkaracak etkinliklere ağırlık verilmesi gerektiğini belirtmesi, öğretim sürecinde soru cevap yönteminin “her zaman” kullanılmasının nedeni olabilir

İlköğretim programında belirtilmiş olan gün ve haftaları (Yangından Korunma Haftası, Hayvanları Koruma Günü, Dünya Çocuk Günü, Dünya Gıda Günü vs.) ders içerisinde ne sıklıkla değiniyorsunuz? Sorusuna öğretmenlerin 10'u (%4,6) “her zaman”, öğretmenlerin 47'si (%21,6) “genellikle”, öğretmenlerin 152'si (%69,7) “ara sıra”, öğretmenlerin 9'u (%4,1) “hiç “ şeklinde görüş belirtmektedir. Amaçlara yönelik bulguların değerlendirildiği bölümde öğretmenlerin BGH'nin amaçlarına ulaşma düzeyiyle ilgili olarak 6.8.9.10.12.14.15 ve16.soruda belirtilen amaçlara “Kısmen”, 11,13 numaralı sorulara ise “Hayır” şekli görüş belirttikleri görülmektedir. Bu durumun nedeni öğretmenlerin yukarıda belirtilen gün ve haftalara dersleri içerisinde “ara sıra” değinmeleri olabilir.

Belirli Gün ve Haftalardan en çok hangilerini daha etkin şekilde işliyorsunuz? Sorusuna öğretmenlerin 107'si 29 Ekim, 105'i 23 Nisan, 68'i 19 Mayıs şeklinde görüş belirtmektedir. Bulgular incelendiğinde Sosyal Bilgiler ve Türkçe öğretmenleri arasında anlamlı bir farklılık bulunmadığı belirtilmesi istenen üç önemli günün aynı olduğu görülmektedir. Bu durumun nedeni belirtilen üç günün Sosyal Bilgiler ve Türkçe dersinin amaçlarına uygun olması olabilir.

5.4. Belirli Gün ve Haftalarda Düzenlenen Etkinlikler

Belirli Gün ve Haftalar için okulunuzda nasıl etkinlikler yapılıyor? Sorusuna öğretmenlerin 102'si (%46,8) Görevlendirilen öğrencilerin bir program hazırlayarak okul genelinde programın sunulması, öğretmenlerin 73'ü (%33,5) öğretmenler kurulunda görevlendirilen öğretmenlerin bir program düzenleyip okul genelinde programın sunulması, öğretmenlerin 2'si (%0,9) okul yönetimince hazırlanan programa göre etkinlik hazırlanması, öğretmenlerin 9'u (%4,1) rehber öğretmenin hazırladığı programa göre etkinlik hazırlanması, öğretmenlerin 1'i (%0,5) öğrencilerin yetenek ve isteklerine uygun olması, öğretmenlerin 21'i (%9,6) görevlendirilen öğrencilerin bir program hazırlayarak okul genelinde programı sunulması, / Öğretmenler kurulunda görevlendirilen öğretmenlerin bir program düzenleyip okul genelinde programın sunulması, öğretmenlerin 2'si (%0,9) görevlendirilen öğrencilerin

bir program hazırlayarak okul genelinde programın sunulması./ Okul yönetimince hazırlanan programa göre etkinlik hazırlanması, öğretmenlerin 2'si (%0,9) görevlendirilen öğrencilerin bir program hazırlayarak okul genelinde programın sunulması./ Rehber öğretmenin hazırladığı programa göre etkinlik hazırlanması, öğretmenlerin 4'ü (%1,8) görevlendirilen öğrencilerin bir program hazırlayarak okul genelinde programın sunulması / Öğretmenler kurulunda görevlendirilen öğretmenlerin bir program düzenleyip okul genelinde programın sunulması, / Okul yönetimince hazırlanan programa göre etkinlik hazırlanması, öğretmenlerin 2'si (%0,9) hepsi şeklinde görüş belirtmektedir. Bulgular incelendiğinde etkinliklerin büyük bir kısmı görevlendirilen öğrencilerin bir program hazırlayarak okul genelinde programı sunulmaları şeklinde gerçekleşmektedir.

Elde edilen bulgulara göre BGH için okullarda yapılan kutlamalara bakıldığında kutlamaların genellikle öğrenciler tarafından hazırlanıp sunulan programlar olduğu görülmektedir. Bu durum BGH'lerin içerisinde yer aldığı ders dışı etkinliklerin kontrol ve denetimiyle çelişmektedir. Hesapçuoğluna göre; öğretmenin mutlaka işbirliğine dayanan bir rehberlik ve liderlik ile yapılan etkinliklerde öğrenciyle birlikte hareket etmesi gerekmektedir(1998,357).Bu nedenle gerçekleştirilen etkinliklerde öğrencilerin öğretmenlerinden yeterince rehberlik desteği almadığı söylenebilir.

Belirli Gün ve Haftalarda görevlendireceğiniz öğrencileri nasıl belirliyorsunuz? Sorusuna öğretmenlerin 176'sı (%80,7) öğrencilerin yeteneklerine göre, öğretmenlerin 40'ı (%18,3) Öğrencilerin isteklerine göre, öğretmenlerin 2'si (%1) Sınıf listesinden rast gele şeklinde görüş belirtmektedir. Bu bulgular incelendiğinde öğretmenlerin büyük bir kısmının BGH kutlamalarında görev alacak öğrencileri yeteneklerine göre belirlediği görülmektedir. Aytunaya göre BGH' ler başlıbaşına öğrencilerin ilgi ihtiyaç ve yönelişlerine uygundur. Bu nedenle öğrenci yeteneklerine uygun olarak, öğrencilerin yaparak ve yaşayarak deneyim kazanmalarına, kültür ve karakter bakımından olgunlaşmalarına, özel yeteneklerin gelişmesine, liderlik özelliklerinin belirlenmesine de geniş ölçüde yardım etmektedirler (Aytuna,1963,156–157). Bu nedenle öğretmenler BGH' kutlamalarında yetenekli öğrencileri görevlendirmiş olabilir. Fakat bu durum yetenek düzeyi daha az gelişmiş diğer öğrencileri olumsuz yönde etkileyebilir. Bu nedenle mümkün olduğu kadar fazla sayıda öğrencilerin ihtiyaçlarını karşılayacak şekilde çeşitli faaliyetler gerçekleştirilirse yetenek düzeyi daha alt seviyede olan öğrencilerinde hem düzeyleri yükseltilir hem de kutlamalara katılım daha fazla sağlanabilir.

5.5. Belirli Gün ve Haftaların Değerlendirilmesi

Belirli Gün ve Haftalar Yıl Sonunda Nasıl Değerlendiriliyor? Sorusuna öğretmenlerin 69'u (%31,7)si ilköğretim müfettişleri tarafından, öğretmenlerin 36'sı (%16,5) ilgili öğretmenler tarafından, öğretmenlerin 6'sı (%2,8) rehber öğretmenler kurulu tarafından, öğretmenlerin 45'i (%20,6) eğitici kol organları(yönetim, denetim ve genel kurulu) tarafından, öğretmenlerin 15'i (%6,9) okul idaresi tarafından, öğretmenlerin 4'ü (1,8) öğretmenler kurulu tarafından, öğretmenlerin 4'ü (1,8) ilköğretim müfettişleri tarafından / İlgili öğretmenler tarafından, öğretmenlerin 3'ü (%1,4) İlköğretim müfettişleri tarafından / Eğitici kol organları (yönetim, denetim ve genel kurulu) tarafından, öğretmenlerin 2'si (%0,9) İlköğretim müfettişleri tarafından / Okul idaresi tarafından, öğretmenlerin 2'si (%0,9) ilgili öğretmenler tarafından/ Rehber öğretmenler kurulu tarafından, öğretmenlerin 1'i (%0,5) ilgili öğretmenler tarafından/ Eğitici kol organları (yönetim, denetim ve genel kurulu) tarafından, öğretmenlerin 3'ü (%1,4) rehber öğretmenler kurulu tarafından/ Eğitici kol organları(yönetim, denetim ve genel kurulu) tarafından, öğretmenlerin 1'i (%0,5) okul idaresi tarafından/ Öğretmenler kurulu tarafından, öğretmenlerin 6'sı (%2,8) İlköğretim müfettişleri tarafından / İlgili öğretmenler tarafından / Rehber öğretmenler kurulu tarafından/ Eğitici kol organları(yönetim, denetim ve genel kurulu) tarafından, öğretmenlerin 1'i (%0,5) İlköğretim müfettişleri tarafından / Rehber öğretmenler kurulu tarafından/ Eğitici kol organları(yönetim, denetim ve genel kurulu) tarafından / Okul idaresi tarafından şeklinde görüş belirtmektedir.

Elde edilen bulgulara göre BGH içerisinde gerçekleştirilen etkinlikler ilköğretim müfettişleri tarafından denetlenmektedir. İlköğretim müfettişlerinin yapmış oldukları denetimler esnasında öğretmenlerin yıllık planlarında BGH'yi görmek istemeleri 28. madde de belirtilen soruya evet cevabının verilmiş olmasının da nedeni olabilir.

Öğrencilerin dönem sonunda ya da yılsonunda notlarını belirlerken öğrencilerin yıl içerisinde Belirli Gün ve Haftalarda gerçekleştirdikleri çalışmalarını göz önünde bulunduruyor musunuz? Sorusuna öğretmenlerin büyük bir kısmı %53'ü "evet" şeklinde görüş belirtmiştir. Eğitim sistemi içerisinde ölçmenin önemi büyüktür. Öğretmenlerin sadece sınavlara bakarak öğrencilerini değerlendirmeleri öğrencilerin tam olarak değerlendirilememesinin en önemli nedenidir. Titiz'e göre; "Herkes -en az bir alanda- zekidir(2001,208)." Bu nedenle insan ve eğitim gibi her ikisi de çok boyutlu iki karmaşık ve çok boyutlu olguyu tek sayıya veya harfe indirgeyerek yapılan ölçme en azından doğru bir ölçme değildir. 3 boyutlu bir cismin ölçüleri nasıl ki tek sayı ile ifade edilemezse, bir insanında tek parametre ile ifadesi de mümkün

değildir. BGH'ler öğrencilerin farklı becerilerini ortaya çıkaran kutlamaları içerisinde barındırdığı için öğretmenler böyle bir yanıt vermiş olabilirler.

5.6. Belirli Gün ve Haftaların Daha Etkili Kutlanması İçin Öneriler

Belirli Gün ve Haftalarda gerçekleştirilecek etkinlikler için ders saati dışında ayrı bir zaman ayrılmalı mı? Bu soruya öğretmenlerin %80'i "evet" şeklinde görüş belirtmiştir. Bu durumda haftalık ders programı içerisinde BGH'lerin yürütülmesi için ayrıca bir zamanın ayrılması ihtiyacı ortaya çıkmaktadır.

Belirli Gün ve Haftalarda okul yönetiminin, diğer branş öğretmenlerinin ve velilerin ilgisi, yardımı ve rehberliği Belirli Gün ve Haftalarda verimi artırır mı? Bu soruya öğretmenlerin %89'u verimi arttıracığı %11'i "kısmen" arttıracığı; öğretmenlerin %6'sı arttırmayacağı şeklinde görüş belirtmiştir.

Rehberlik ve yardıma ihtiyaç duyulması bu konuda bir eksikliğin varlığını ortaya çıkarmaktadır.

Belirli Gün ve Haftalarda gerçekleştirilecek etkinlikler için okulda belirli bir oda, ya da sınıfın ayrılmış olması öğretmenlerin Belirli Gün ve Haftalara olan ilgisini artırır mı? Bu soruya öğretmenlerin %79'u ilgiyi arttıracığını; %13'ü kısmen arttıracığı, %3'ü arttırmayacağını belirtmektedir. BGH kutlamaları esnasında araç ve gereçlerin yetersiz olduğu okulun fiziki olanaklarının yetersizliği "Tablo 14"te 35 ve 48.maddelerde belirtilmiştir. Bu sıkıntıların giderilmesi BGH kutlama ve törenlerinin daha düzenli yapılmasını sağlayabilir.

Belirli Gün ve Haftalara sizin eklemek istediğiniz gün ve haftalar var mı?"Bu soruya öğretmenlerin %38'i Şehit Öğretmenler Haftası, Öğretmenlerin %28'i Yeterince var / sayısı azaltılmalı şeklinde görüş belirtmiştir.

Öğretmenlerin Şehit Öğretmenler Haftası şeklinde görüş belirtmesinin nedeni ülkemizin yaşadığı terör sorunu nedeniyle geçmiş yıllarda katledilen öğretmenlere toplumun yeterince değer vermemesi olabilir.

Öğretmenlerin İlköğretim programında bulunan Belirli Gün ve Haftalardan çıkarılmasını istediğiniz gün ve haftalar var mı? Bu soruya öğretmenlerin %21'i Nato Günü, %19'u Avrupa Günü, %10'u Dünya Kooperatifçilik Günü şeklinde görüş belirtmiştir.

1998 ilköğretim programında bu günler kutlanması zorunlu olmayan günler olarak belirtilmiştir. Buna rağmen öğretmenlerin halen bu günleri çıkarılması istenen günler olarak

belirtmelerinin nedeni “Tablo 14”te belirtilen 44 ve 46.maddelere verilen yanıtlar neden olarak gösterilebilir.

Öğretmenlerin Belirli Gün ve Haftaların daha verimli kullanılabilmesi için sizin düşündüğünüz başka öneriler var mı? Bu soruya öğretmenlerin %23’ü Sıradan kutlamalar yapılmaması, kutlamalarda teknolojinin daha fazla kullanılarak öğrencilerin dikkat odaklanmasının sağlanması, %19’u Belirli Gün ve Haftaların ilgili derslerin içerisine dağıtılarak hem uygulayan öğretmenler hem de diğer öğretmenlerin daha fazla zevk alacağı etkinlikler düzenlenmesi,%17’si Öğrencilerin yapmış olduğu projelerin sergilenmesi,%6’sı BGH’nin önemini kavratılması,%5’i BGH etkinliklerinin akşam yapılması şeklinde görüş belirtmiştir. Elde edilen bulgular incelendiğinde öğretmenlerin BGH kutlamaları için yapılan etkinlikleri teknoloji kullanımından uzak buldukları görülmektedir. Demirel’e göre; “Eğitimde görsel ve işitsel araçlar öğrenmenin kalıcı izli olmasını sağlama açısından çok önemli görülmektedir (1998,79)”.Bir öğretme etkinliği ne kadar çok duyu organına hitap ederse öğrenme olayı da o kadar iyi ve kalıcı izli olmakta, unutmada o kadar geç olmaktadır. Bu nedenle öğretmenlerin derslerinde BGH’ ye değinirken derse yapılabilecek eklemelerin başında görsel işitsel araçlardan yararlanma gelmektedir. Fakat öğretmenlerin okul içerisinde kutlamalar esnasında yeterince teknoloji kullanmamalarının nedeni “Tablo-14”te belirtilen 35,44,46,48.maddeler de belirtilen sorulara öğretmenlerin “hayır” cevabını vermesi olabilir.

Öğretmenlerin BGH’ lerin ilgili dersler içerisine dağıtılması şeklinde bir öneride bulunmasının nedeni bu şekilde ders içerisinde BGH’ lere daha fazla zaman ayırabileceklerini düşünmeleri olabilir. Ayrıca bu durum öğretmenlerin “Tablo-24”te 52. maddedeki soruda BGH kutlamaları için ayrı bir zaman ayrılması şeklindeki isteklerinin ortadan kalkmasına da neden olabilir.

Öğretmenlerin öğrencilerin yapmış oldukları projelerin sergilenmesi şeklinde görüş belirtmelerinin nedeni okul içerisinde yapılan etkinliklerde “Tablo-20”de belirtildiği gibi genellikle görevlendirilen öğrencilerin bir program hazırlayarak okul genelinde programın sunulması fakat sunulan proje ve çalışmalara okul idaresinin gerekli önemi vermediğinin düşünülmesi olabilir.

Öğretmenlerin kutlamaların akşam yapılması şeklinde görüş belirtmesinin nedeni ise kutlamaların genellikle öğretmenler tarafından okul bahçesinde yaz mevsiminde aşırı sıcak altında gerçekleştirilmesidir. Bu nedenle öğretmenler kutlamaların akşam gerçekleştirilmesini istiyor olabilir.

BÖLÜM VI

SONUÇ VE ÖNERİLER

Bu bölümde araştırmada ulaşılan sonuçlar ve bu sonuçlar doğrultusunda geliştirilen öneriler yer almaktadır.

6.1.Sonuçlar

Bu araştırmada, Sosyal Bilgiler ve Türkçe öğretmenlerinin ilköğretim 6. ve 7. sınıfta Belirli Gün ve Haftalara ilişkin görüşlerinin belirlenmesi amaçlanmıştır. Araştırma bulgularından elde edilen sonuçlar aşağıda sırasıyla verilmiştir.

1. **“BGH’nin öğrencilerin dersi yaşayarak öğrenmesine yardımcı olmasına”** ilişkin öğretmen görüşlerine bakıldığında bu amacın gerçekleşmesi konusunda, öğretmenlerin büyük bir kısmını oluşturan %67’si “kısmen” gerçekleştiğini belirtirken, %36’sı “hayır” yanıtını vermiştir. Elde edilen bulgular sonucunda öğretmenlerin, BGH’nin öğrencilerin dersi yaşayarak öğrenmesine yardımcı olmadığını ifade ettikleri görülmektedir.

“29 Ekim Cumhuriyet Bayramı, 23 Nisan Ulusal Egemenlik ve Çocuk Bayramı, TBMM’nin açılması, 19 Mayıs Atatürk’ü Anma Gençlik ve Spor Bayramı gibi gün ve haftalarımız ile milli bayramlarımızın, gelenek ve göreneklerimizimizin toplumsal yaşayışımızdaki önemini anlaşılmasına” ilişkin öğretmen görüşlerinin çok büyük bir bölümü %48’i “gerçekleştiği”, öğretmenlerin %46’sı ise “kısmen” gerçekleştiği yönünde görüş belirtmiştir. Elde edilen bulgular sonucunda, öğretmenlerin, 29 Ekim Cumhuriyet Bayramı, 23 Nisan Ulusal Egemenlik ve Çocuk Bayramı, TBMM’nin açılması, 19 Mayıs Atatürk’ü Anma Gençlik ve Spor Bayramı gibi gün ve haftalarımız ile milli bayramlarımızın, gelenek ve göreneklerimizimizin toplumsal yaşayışımızdaki önemini anlaşılmasına yardımcı olduğunu ifade ettikleri görülmektedir..

“Cumhuriyet Bayramı, Zafer Bayramı, Bulunulan şehrin Kurtuluş Günü gibi gün ve haftaların yurt ve ulus sevgisinin gelişmesine” ilişkin öğretmen görüşlerine bakıldığında ağırlıklı olarak %56’sı “kısmen” %40’ı “evet” şeklinde görüş belirtildiği saptanmıştır. Elde edilen bulgular sonucunda, öğretmenlerin, Cumhuriyet Bayramı, Zafer Bayramı, Bulunulan şehrin Kurtuluş Günü gibi gün ve haftaların yurt ve ulus sevgisinin gelişmesine yardımcı olduğunu ifade ettikleri görülmektedir.

“Dünya Çocuk Günü, Birleşmiş Milletler Günü, İnsan Hakları Haftası, NATO Günü, Dünya Kooperatifçilik Günü gibi gün ve haftalar öğrencilerin barış, insan hakları ve kardeşlik konularıyla bilinçlenmesine etkisi”ne ilişkin öğretmen görüşleri incelendiğinde görüşlerin çok büyük bir bölümü %48’i “kısmen” üzerinde yoğunlaşırken %39’nun “hayır” şeklinde olduğu saptanmıştır. Elde edilen bulgular sonucunda, öğretmenlerin Dünya Çocuk Günü, Birleşmiş Milletler Günü, İnsan Hakları Haftası, NATO Günü, Dünya Kooperatifçilik Günü gibi gün ve haftaların öğrencilerin barış, insan hakları ve kardeşlik konularıyla bilinçlenmesine yardımcı olmadığını ifade ettikleri görülmektedir.

“Kahramanlık Günleri, Türk Büyüklerini Anma Günü gibi günlerin, öğrencilere geçmişimiz hakkında bilgi ve tarihi değerlerin kazandırılmasında etkisi”ne ilişkin öğretmen görüşleri incelendiğinde öğretmenlerin çok büyük bir bölümünün %46’sının “kısmen” %41’inin “evet” şeklinde yanıt verdiği saptanmıştır. Elde edilen bulgular sonucunda, öğretmenlerin, Kahramanlık Günleri, Türk Büyüklerini Anma Günü gibi günlerin, öğrencilere geçmişimiz hakkında bilgi ve tarihi değerlerin kazandırılmasında yardımcı olduğunu ifade ettikleri görülmektedir.

“Dünya Çocuk Günü, Birleşmiş Milletler Günü, İnsan Hakları Haftası, Nato Günü, Avrupa Günü gibi gün ve haftaların öğrencilerin uluslararası ilişki ve sözleşmelerdeki sorumluluklarımızı anlamasına etkisi” ne ilişkin öğretmen görüşleri incelendiğinde öğretmenlerin %49’nun “hayır” %42’sinin “kısmen” yanıtını verdiği saptanmıştır. Elde edilen bulgular sonucunda, öğretmenlerin, Dünya Çocuk Günü, Birleşmiş Milletler Günü, İnsan Hakları Haftası, Nato Günü, Avrupa Günü gibi gün ve haftaların öğrencilerin uluslararası ilişki ve

sözleşmelerdeki sorumluluklarımızı anlamasına yardımcı olmadığını ifade ettikleri görülmektedir.

“Kütüphaneler Haftasının öğrencilerin kütüphanelerin eğitimimizdeki yerini ve önemini benimsemelerine etkisi”ne ilişkin öğretmen görüşleri incelendiğinde öğretmenlerin %57’si bu amacın gerçekleşmesi konusunda “kısmen”, %23’ü ise “hayır” şeklinde görüş belirttikleri saptanmıştır. Elde edilen bulgular sonucunda, öğretmenlerin, Kütüphaneler Haftasının öğrencilerin kütüphanelerin eğitimimizdeki yerini ve önemini benimsemelerine yardımcı olmadığını ifade ettikleri görülmektedir.

“Tutum Yatırım ve Türk Malları Haftası, Dünya Kooperatifçilik Günü, Enerji Tasarrufu Haftası gibi gün ve haftaların öğrencilerin ulusal ekonomiyi ve tutumlu olma alışkanlığını yaşamlarıyla ilişkilendirerek anlamalarına etkisi”ne ilişkin öğretmen görüşleri incelendiğinde Bu amacın gerçekleşmesi konusunda, öğretmenlerin %46’sı “hayır” %39’u “kısmen” şeklinde görüş belirttikleri saptanmıştır. Elde edilen bulgular sonucunda, öğretmenlerin, Tutum Yatırım ve Türk Malları Haftası, Dünya Kooperatifçilik Günü, Enerji Tasarrufu Haftası gibi gün ve haftaların öğrencilerin ulusal ekonomiyi ve tutumlu olma alışkanlığını yaşamlarıyla ilişkilendirerek anlamalarına yardımcı olmadığını ifade ettikleri görülmektedir.

“Türk Büyüklerini Anma Günü, Anneler Günü, Dünya Çocuk Günü, Kızılay Haftası, Yeşilay Haftası gibi gün ve haftaların öğrencilerde, büyüklerine küçüklerine ve tüm insanlığa sevgi ve saygı duyabilme alışkanlığının kazanılmasına etkisi”ne ilişkin öğretmen görüşleri incelendiğinde öğretmenlerin %66’sının “kısmen” %17’sinin “hayır” yanıtını vermiş olduğu saptanmıştır. Elde edilen bulgular sonucunda, öğretmenlerin, Türk Büyüklerini Anma Günü, Anneler Günü, Dünya Çocuk Günü, Kızılay Haftası, Yeşilay Haftası gibi gün ve haftaların öğrencilerde, büyüklerine küçüklerine ve tüm insanlığa sevgi ve saygı duyabilme alışkanlığının kazanılmasına yardımcı olmadığını ifade ettikleri görülmektedir.

“Trafik Haftası, Çevre Koruma Haftası, Kütüphaneler haftası, Müzeler Haftası öğrencilerde, trafik kurallarına uyma, çevreyi koruma kütüphane ve müzelerdeki kurallara uyma davranışlarının gelişmesinde etkisi”ne ilişkin öğretmen görüşleri incelendiğinde, bu amacın gerçekleşmesi konusunda, öğretmenlerin %50’sinin “kısmen”, %36’sının “hayır” şeklinde yanıt verdiği saptanmıştır. Elde edilen bulgular sonucunda, öğretmenler, Trafik Haftası, Çevre Koruma Haftası, Kütüphaneler haftası, Müzeler Haftası gibi haftaların öğrencilerde, trafik kurallarına uyma, çevreyi koruma kütüphane ve müzelerdeki kurallara uyma davranışlarının gelişmesinde yardımcı olmadığını ifade etmektedir.

“Hayvanları Koruma Günü, Orman Haftası, Sakatlar Haftası gibi gün ve haftalar öğrencilerin hayvanları ve ormanları koruma, sakat ve düşkünlere yardım etme duygularını geliştirmesine etkisi”ne ilişkin öğretmen görüşleri incelendiğinde öğretmenlerin %54’ü “kısmen” %29’u “hayır” şeklinde görüş belirtmektedir. Elde edilen bulgular sonucunda, öğretmenlerin, Hayvanları Koruma Günü, Orman Haftası, Sakatlar Haftası gibi gün ve haftaların öğrencilerin hayvanları ve ormanları koruma, sakat ve düşkünlere yardım etme duygularının gelişmesinde yardımcı olmadığını ifade ettikleri görülmektedir.

2. **“İlköğretim programında belirtilmiş olan Belirli Gün ve Haftalar, okul ve öğrenci yaşayışı ile ilgili etkinlikleri içeriyor mu?”** Bu soruya öğretmenlerin %42’si “Kısmen” şeklinde %37’si “evet” şeklinde görüş belirtmiştir. Elde edilen bulgular sonucunda öğretmenlerin, İlköğretim programında belirtilmiş olan BGH ‘nin okul ve öğrenci yaşayışı ile ilgili etkinlikleri içerdiğini ifade ettikleri görülmektedir.

“Belirli Gün ve Haftalar Türkçe dersinin konularıyla yakından ilgili mi / Sosyal Bilgiler dersinin konularıyla yakından ilgili mi?” Sorusuna öğretmenlerin %62,4 “evet”, %32,6 “kısmen”, %5 “hayır” şeklinde görüş belirtmiştir. Elde edilen bulgular sonucunda, öğretmenlerin, Belirli Gün ve Haftaların Türkçe dersinin ve Sosyal Bilgiler dersinin konularıyla yakından ilgili olduğunu ifade ettikleri görülmektedir.

“Belirli Gün ve Haftalar, ders konularının işlenişinde öğrencileri aktif kılacak etkinlik içeriyor mu?”Bu soruya öğretmenlerin %45’i “kısmen” %35’i “evet” şeklinde görüş belirtmiştir. Elde edilen bulgular sonucunda, öğretmenlerin, BGH’nin, ders konularının işlenişinde öğrencileri aktif kılacak etkinlikler içerdiğini ifade ettikleri görülmektedir.

“Belirli Gün ve Haftalar, öğrencilerin ilgi, ihtiyaç, davranış ve çalışma yöntemlerini etkileyecek bir içeriğe sahip mi?” Bu soruya öğretmenlerin %28’i “evet”, %44’ü “kısmen”, %26’sı “hayır” hayır şeklinde görüş belirtmiştir. Elde edilen bulgular sonucunda, öğretmenlerin, BGH’nin, öğrencilerin ilgi, ihtiyaç, davranış ve çalışma yöntemlerini etkileyecek bir içeriğe sahip olduğunu ifade ettikleri görülmektedir.

“Belirli Gün ve Haftalar, yazılı kaynak, araç ve gereç kullanmayı gerektiriyor mu?”Bu soruya öğretmenlerin %76’sı “evet” %19’u “kısmen” şeklinde görüş belirtmiştir. Elde edilen bulgular sonucunda, öğretmenlerin, BGH’nin, yazılı kaynak, araç ve gereç kullanmayı gerektirdiğini ifade ettikleri görülmektedir.

“Belirli Gün ve Haftalar Öğrencilerin yetişmelerine, sosyal yönden gelişmelerine ve öğrenmelerine katkıda bulunacak faaliyetler içeriyor mu?”Bu soruya öğretmenlerin %46’sı “evet” %40’ı “kısmen” şeklinde görüş belirtmiştir. Elde edilen bulgular sonucunda, öğretmenlerin, BGH’nin, öğrencilerin yetişmelerine, sosyal yönden gelişmelerine ve öğrenmelerine katkıda bulunduğunu ifade ettikleri görülmektedir.

“Belirli Gün ve Haftaların amaçları ile Türkçe dersinin amaçları / Sosyal Bilgiler dersinin amaçları ile örtüşüyor mu?”Bu soruya öğretmenlerin %58’i “evet” %37’si “kısmen” şeklinde görüş belirtmiştir. Elde edilen bulgular sonucunda, öğretmenlerin, BGH’nin amaçları ile Türkçe dersinin ve Sosyal Bilgiler dersinin amaçlarının örtüştüğünü ifade ettikleri görülmektedir.

“Belirli Gün ve Haftalar yıl boyuca Türkçe dersi içerisinde /Sosyal Bilgiler dersi içerisinde sağlıklı yürütülebiliyor mu?”Bu soruya öğretmenlerin %52’si

“kısmen” %32’si “hayır” şeklinde görüş belirtmiştir. Elde edilen bulgular sonucunda, öğretmenlerin, BGH’nin yıl boyuca Türkçe dersi içerisinde ve Sosyal Bilgiler dersi içerisinde sağlıklı yürütülemediğini ifade ettikleri görülmektedir.

3. **“Belirli Gün ve Haftalarda yapılacak olan etkinlikler nasıl planlanmaktadır?”**

Bu soruya öğretmenlerin yarısından fazlası % 74,8’i yapılacak olan etkinlikleri okul idaresinin belirlediği öğretmenler gerçekleştirir şeklinde görüş belirtmiştir. Elde edilen bulgular sonucunda, öğretmenlerin, BGH’de yapılacak olan etkinlikleri okul idaresinin belirlediği öğretmenlerin gerçekleştirdiğini ifade ettikleri görülmektedir.

“Zümre toplantılarında Belirli Gün ve Haftalara değiniyor musunuz?”Bu soruya öğretmenlerin %55’i “evet” %27’si “kısmen” şeklinde görüş belirtmiştir. Elde edilen bulgular sonucunda, öğretmenlerin, zümre toplantılarında BGH’ye değindiklerini ifade ettikleri görülmektedir.

“Belirli Gün ve Haftalara yıllık planda yer veriyor musunuz?”Bu soruya öğretmenlerin %65’i evet %26’sı “kısmen” şeklinde görüş belirtmiştir. Elde edilen bulgular sonucunda, öğretmenlerin, BGH’ye yıllık planda yer verdiklerini ifade ettikleri görülmektedir.

“Türkçe ve Sosyal Bilgiler dersinde içerisinde bulunduğunuz Gün ve Haftalarla ilgili bir etkinlik gerçekleştirmek istediğinizde bu etkinliği günlük planda belirtiyor musunuz? Bu soruya öğretmenlerin %46’sı evet %33’ü kısmen şeklinde şeklin de görüş belirtmiştir. Elde edilen bulgular sonucunda, öğretmenlerin Türkçe ve Sosyal Bilgiler dersinde içerisinde bulunan Gün ve Haftalarla ilgili bir etkinlik gerçekleştirmek istendiğinde bu etkinliğin günlük planda belirtildiğini ifade ettikleri görülmektedir.

“Türkçe ve Sosyal Bilgiler dersinde yıllık plan hazırlarken Belirli Gün ve Haftalarda işlenen konular ve düzenlenen etkinlikler için diğer branş öğretmenleri ile (Sosyal Bilgiler, Türkçe, Fen Bilgisi, Matematik vb.) işbirliği yapıyor musunuz?”Bu soruya öğretmenlerin %50’si “evet” %27’si “kısmen” şeklinde görüş belirtmiştir. Elde edilen bulgular sonucunda, öğretmenlerin, Türkçe

ve Sosyal Bilgiler dersinde yıllık plan hazırlarken BGH’de işlenen konular ve düzenlenen etkinlikler için diğer branş öğretmenleri ile (Sosyal Bilgiler, Türkçe, Fen Bilgisi, Matematik vb.) işbirliği yapıldığını ifade ettikleri görülmektedir.

“Yıllık planlar hazırlanırken tüm öğretmenlerden Belirli Gün ve Haftaların kutlanması ve derslerinde konu olarak işlenmesi için işbirliği talebi gelmekte midir?” Bu soruya öğretmenlerin, %58’i hayır %29’u kısmen şeklinde görüş belirtmiştir. Elde edilen bulgular sonucunda, öğretmenlerin, yıllık planlar hazırlanırken tüm öğretmenlerden BGH’nin kutlanması ve derslerinde konu olarak işlenmesi için işbirliği talebi gelmediğini ifade ettikleri görülmektedir.

“Okullarda Türkçe ve Sosyal Bilgiler derslerinin işlenişi sırasında Belirli Gün ve Haftalardan yeterince yararlanılmakta mıdır?” Bu soruya öğretmenlerin,%45’i “kısmen” %31’i “hayır” şeklinde görüş belirtmiştir. Elde edilen bulgular sonucunda, öğretmenlerin, okullarda Türkçe ve Sosyal Bilgiler derslerinin işlenişi sırasında BGH’ den yeterince yararlanılmadığını ifade ettikleri görülmektedir.

“Belirli Gün ve Haftaları Türkçe ve Sosyal Bilgiler dersi içerisinde kullanırken okulunuzu yazılı kaynaklar ve araç gereçler bakımından yeterli buluyor musunuz?” Bu soruya öğretmenlerin %49’u “hayır” %33’ü “kısmen” şeklinde görüş belirtmektedir. Elde edilen bulgular sonucunda, öğretmenlerin, BGH’yi Türkçe ve Sosyal Bilgiler dersi içerisinde kullanırken okulların yazılı kaynaklar ve araç gereçler bakımından yeterli olmadığını ifade ettikleri görülmektedir.

“Belirli Gün ve Haftalarda okul yönetimi öğretmenlere yeterince rehberlik ediyor mu?” Bu soruya öğretmenlerin büyük bir kısmı “kısmen” şeklinde görüş belirtmektedir. Verilen cevaplarda %21 “evet” %35 “hayır”,Elde edilen bulgulara sonucunda,öğretmenlerin, BGH’de okul yönetiminin öğretmenlere yeterince rehberlik etmediğini ifade ettikleri görülmektedir.

”Belirli Gün ve Haftalarda gerçekleştirilen etkinliklerde okul ve aile işbirliğinin sağlandığına inanıyor musunuz?”Bu soruya öğretmenlerin %44’ü kısmen %43’ü hayır şeklinde görüş belirtmiştir. Elde edilen bulgular sonucunda,

öğretmenlerin BGH'de gerçekleştirilen etkinliklerde okul ve aile işbirliğinin sağlanmadığını ifade ettikleri görülmektedir..

“Eğitiminiz sırasında Türkçe ve Sosyal Bilgiler dersinde Belirli Gün ve Haftalardan nasıl yararlanabileceğiniz hakkında herhangi bir ders aldınız mı?”

Bu soruya öğretmenlerin %95'i “hayır” %4'ü “evet” şeklinde görüş belirtmiştir. Elde edilen bulgular sonucunda, öğretmenlerin, eğitimleri sırasında Türkçe ve Sosyal Bilgiler dersinde BGH'den nasıl yararlanabilecekleri hakkında herhangi bir ders almadıklarını ifade ettikleri görülmektedir..

“(44.soruya) cevabınız “hayır” ise böyle bir kurs ve seminere ihtiyaç duyuyor musunuz?” Bu soruya öğretmenlerin %63'ü “evet” %61 “hayır” şeklinde görüş belirtmiştir. Elde edilen bulgular sonucunda, öğretmenlerin BGH ile ilgili kurs ve seminerlere ihtiyaç duyduklarını ifade ettikleri görülmektedir.

“Belirli Gün ve Haftalar öğrencilerinizi çeşitli yönleriyle tanımanıza yardımcı oluyor mu?” Bu soruya öğretmenlerin %83'ü “evet” %15'i “hayır” şeklinde görüş belirtmiştir. Elde edilen bulgular sonucunda, öğretmenlerin, BGH'nin öğrencileri çeşitli yönleriyle tanımaya yardımcı olduğunu ifade ettikleri görülmektedir.

“Okulunuzun fiziki olanakları (yazılı kaynaklar, araç ve gereçleri, oda, sınıf, salon, uygulama bahçesi vb.) Belirli Gün ve Haftalara yönelik faaliyetlerin yürütülmesi için yeterli mi?” Bu soruya öğretmenlerin %44'ü “hayır” %36'sı “kısmen” şeklinde görüş belirtmiştir. Elde edilen bulgular sonucunda, öğretmenlerin, Okulların fiziki olanaklarının (yazılı kaynaklar, araç ve gereçleri, oda, sınıf, salon, uygulama bahçesi vb.) Belirli Gün ve Haftalara yönelik faaliyetlerin yürütülmesi için yeterli olmadığını ifade ettikleri görülmektedir.

“Öğrencilerin dönem sonunda ya da yılsonunda notlarını belirlerken öğrencilerin yıl içerisinde Belirli Gün ve Haftalarda gerçekleştirdikleri çalışmalar göz önünde bulundurulmalı mıdır?” Bu soruya öğretmenlerin %53'ü “evet” %30'u “kısmen” şeklinde görüş belirtmiştir. Elde edilen bulgular sonucunda öğretmenlerin, öğrencilerin dönem sonunda ya da yılsonunda notlarını belirlerken

öğrencilerin yıl içerisinde Belirli Gün ve Haftalarda gerçekleştirdikleri çalışmalarını göz önünde bulundurduklarını ifade ettikleri görülmektedir.

“Belirli Gün ve Haftalar Kutlanırken ne tür işbirliği yapılıyor?” Bu soruya öğretmenlerin %55’i ünite planından, içerisinde bulunulan hafta belirlenip, o haftanın hangi bilim dalıyla ilgili olduğu tespit ediliyor daha sonra ilgili öğretmenden haftanın önemiyle ilgili bilgi alınıyor şeklinde görüş belirtmiştir. Elde edilen bulgular sonucunda, öğretmenlerin, ünite planından, içerisinde bulunulan haftayı belirleyip, o haftanın hangi bilim dalıyla ilgili olduğunu tespit edip daha sonra ilgili öğretmenden haftanın önemiyle ilgili bilgi aldıklarını ifade ettikleri görülmektedir.

“İlköğretim Programında Bulunan Belirli Gün ve Haftaları (29 Ekim Cumhuriyet Bayramı, 23 Nisan Ulusal Egemenlik ve Çocuk Bayramı, 19 Mayıs Atatürk’ü Anma Gençlik ve Spor Bayramı, TBMM’nin açılması) ders içerisinde nasıl işliyorsunuz?” Bu soruya yanıt olarak öğretmenlerin %27’sinin öğrencilerin yazmış oldukları şiir veya düzyazıların öncelikle sınıf içerisinde sergilendiği daha sonra bu şiir ya da düzyazıların tüm okul genelinde sergilendiği şekline, yine öğretmenlerin %27’si ise BGH’ nin öneminin açıklanıp soru – cevap yönteminin kullanıldığı şeklinde görüş belirtmektedir.

“İlköğretim Programında Bulunan Belirli Gün ve Haftaları (29 Ekim Cumhuriyet Bayramı, 23 Nisan Ulusal Egemenlik ve Çocuk Bayramı, 19 Mayıs Atatürk’ü Anma Gençlik ve Spor Bayramı, TBMM’nin açılması) derste işlerken hangi öğretim teknikleriyle ne derece ilişkilendiriyor sunuz?”Sorusuna yanıt olarak, öğretmenlerin %64’ünün soru- cevap yöntemini her zaman kullandığını ifade ettikleri görülmektedir.

“İlköğretim programında belirtilmiş olan gün ve haftaları (Yangından Korunma Haftası, Hayvanları Koruma Günü, Dünya Çocuk Günü, Dünya Gıda Günü vs.) ders içerisinde ne sıklıkla değiniyorsunuz?”Sorusuna öğretmenlerin %69’u ara sıra yanıtını vermektedir.

4. **“Belirli Gün ve Haftalar için okulunuzda ne tür etkinlikler yapılıyor?”**Bu soruya öğretmenlerin %46’sı Görevlendirilen öğrencilerin bir program hazırlayarak okul genelinde program sunulur şeklinde görüş belirtmiştir. Elde edilen bulgular sonucunda öğretmenlerin, BGH’de okullarında öğrencilere hazırlattıkları programları okul genelinde sunduklarını ifade ettikleri görülmektedir.

“Belirli Gün ve Haftalarda görevlendireceğiniz öğrencileri nasıl belirliyorsunuz?”Bu soruya öğretmenlerin %80’i öğrencilerin yeteneklerine göre şeklinde görüş belirtmiştir. Elde edilen bulgular sonucunda, öğretmenlerin, BGH kutlamalarında görev alacak öğrencilerin yetenekli öğrenciler olmasına öğretmenler tarafından dikkat edildiğini ifade ettikleri görülmektedir.

5. **“Belirli Gün ve Haftalar Yıl Sonunda Nasıl Değerlendiriliyor?”** Bu soruya öğretmenlerin %31’i ilköğretim müfettişleri tarafından şeklinde görüş belirtmiştir. Elde edilen bulgular sonucunda, öğretmenlerin, BGH kutlamalarında yıl sonunda değerlendirmenin ilköğretim müfettişleri tarafından yapıldığını ifade ettikleri görülmektedir.

“Öğrencilerin dönem sonunda ya da yılsonunda notlarını belirlerken öğrencilerin yıl içerisinde Belirli Gün ve Haftalarda gerçekleştirdikleri çalışmaları göz önünde bulunduruyor musunuz?” Bu soruya öğretmenlerin %53’ü “evet” şeklinde görüş belirtmiştir. Elde edilen bulgular sonucunda, öğretmenlerin, öğrencilerin dönem sonunda ya da yılsonunda notlarını belirlerken öğrencilerin yıl içerisinde BGH’de gerçekleştirdikleri çalışmaları göz önünde bulundurduklarını ifade ettikleri görülmektedir.

6. **“Belirli Gün ve Haftalarda gerçekleştirilecek etkinlikler için ders saati dışında ayrı bir zaman ayrılmalı mı?”** Bu soruya öğretmenlerin %80’i “evet” şeklinde görüş belirtmiştir. Elde edilen bulgular sonucunda öğretmenlerin, haftalık ders programı içerisinde BGH’nin kutlanmasına yönelik ayrı bir ders saati ayrılması gerektiğini önerdikleri görülmektedir.

“Belirli Gün ve Haftalarda okul yönetiminin, diğer branş öğretmenlerinin ve velilerin ilgisi, yardımı ve rehberliği Belirli Gün ve Haftalarda verimi artırır mı?” Bu soruya öğretmenlerin %89’u verimi arttıracığı şeklinde görüş belirtmiştir. Elde edilen bulgular sonucunda öğretmenlerin, BGH’de okul yönetiminin, diğer branş öğretmenlerinin ve velilerin ilgisinin, yardımının ve rehberliğinin BGH’de verimi arttıracığını ifade ettikleri görülmektedir.

“Belirli Gün ve Haftalarda gerçekleştirilecek etkinlikler için okulda belirli bir oda, ya da sınıfın ayrılmış olması öğretmenlerin Belirli Gün ve Haftalara olan ilgisini artırır mı?”Bu soruya öğretmenlerin %79’u arttıracığı şeklinde görüş belirtmiştir. Elde edilen bulgular sonucunda öğretmenlerin, BGH de gerçekleştirilecek etkinlikler için okulda belirli bir oda ya da sınıfın ayrılmış olmasının öğretmenlerin BGH’ye olan ilgisini arttıracığını ifade ettikleri görülmektedir.

“Belirli Gün ve Haftalara sizin eklemek istediğiniz gün ve haftalar var mı?”Bu soruya öğretmenlerin %38’i Şehit Öğretmenler Haftası, Öğretmenlerin %28’i Yeterince var / sayısı azaltılmalı şeklinde görüş belirtmiştir. Elde edilen bulgular sonucunda, öğretmenlerin, BGH içerisine yerleştirilmesi istenilen en önemli haftanın Şehit Öğretmenler Haftası olduğunu ifade ettikleri görülmektedir.

“Öğretmenlerin İlköğretim programında bulunan Belirli Gün ve Haftalardan çıkarılmasını istediğiniz gün ve haftalar var mı?” Bu soruya öğretmenlerin %21’i Nato Günü, %19’u Avrupa Günü, %10’u Dünya Kooperatifçilik Günü şeklinde görüş belirtmiştir. Elde edilen bulgular sonucunda, öğretmenlerin, BGH içerisinden çıkarılması istenilen en önemli günün Nato Günü olduğunu ifade ettikleri görülmektedir.

“Öğretmenlerin Belirli Gün ve Haftaların daha verimli kullanılabilmesi için sizin düşündüğünüz başka öneriler var mı?” Bu soruya öğretmenlerin %23’ü Sıradan kutlamalar yapılmaması, kutlamalarda teknolojinin daha fazla kullanılarak öğrencilerin dikkat odaklanmasının sağlanması şeklinde görüş belirtmiştir. Elde edilen bulgular sonucunda öğretmenlerin, BGH’ nin daha verimli kullanılabilmesi için sıradan kutlamalar yapılmaması, kutlamalarda

teknolojinin daha fazla kullanılarak öğrencilerin dikkat odaklanmasının sağlanması gerektiğini ifade ettikleri görülmektedir.

6.2.Öneriler

Araştırmada elde edilen bulgulara dayalı olarak aşağıda verilen önerilerin bir kısmı uygulamaya, bir kısmı da gelecekte yapılacak araştırmalarda uygulamaya yönelik önerilerdir.

6.2.1.Uygulamaya Yönelik Öneriler

1. Öncelikle öğretmen adaylarının bu konunun önemi ve gereği hakkında bilgilendirilmesi gerekir. Eğitim Fakültelerinde öğretmen adayları, kutlanan ve anılan belirli gün ve haftaların okullarda amacına uygun olarak en etkili ne şekilde yapılabileceği konusunda bilgilendirilmelidir.
2. Okullarda yıl boyunca hangi tarihlerde, hangi günlerin kutlanacağı bir panoya asılarak, öğrencilerin bu haftalardan önceden haberdar edilmesi sağlanmalıdır. Yapılacak etkinliklerde okuldaki öğrencilerin aktif olarak görev almasına olanak verilmelidir. Öğrencilerin bireysel ve toplu çalışmalarda bulunarak kendine güven ve paylaşım duyguları geliştirilmelidir.
3. Yapılan etkinliklere imkânlar ölçüsünde öğrenci velilerinin de katılması sağlanmalıdır. Velilerinde, öğrencilerin davranış kazanma ve geliştirmelerinde ders dışı etkinliklerin öneminin farkında olmaları ve öğrencilere bu konuda yardımcı olmaları sağlanmalıdır.
4. BGH kutlamalarında görev alan öğretmenler okul idaresi ve yıl içerisinde teftişe gelen müfettişler tarafından takdir edilirse, öğretmenlerin BGH'ye karşı olan ilgi ve istekleri arttırılabilir.
5. Okul yöneticileri tarafından BGH kutlamalarında sadece görevli öğretmenlerin değil tüm öğretmenlerin uyum içerisinde çalışmasını sağlayacak bir ortam sağlanmalıdır.
6. BGH kutlamaları kapalı devre televizyon sistemiyle tüm sınıflarda ya da kapalı alanlarda (Spor Salonu, Toplantı Salonu, Gösteri Salonu)gerçekleştirilerek, çocukların kışın soğuk altında, yazın ise aşırı sıcakta yaşadıkları olumsuzluklar ortadan kaldırılmalıdır.

7. İlköğretimdeki öğretmenlerin her yıl kendi okullarında katılmak zorunda oldukları seminerlerinde BGH' ile ilgili seminerler düzenlenmelidir.
8. İlkokul programının ilgili bölümleri gözden geçirilerek BGH için haftalık ders programında ayrıca ve yeterli zaman ayrılmalıdır.
9. BGH kutlamaları tüm okullarda gerçekleştirildiğinden birbirine yakın noktada bulunan okullarda ortak kutlamalar yapılabilir. Bu şekilde gerçekleştirilen kutlamalar farklı okullardaki Sosyal Bilgiler ve Türkçe öğretmenlerinin kaynaşmalarını ve kutlamaların daha coşkulu bir hal almasını sağlayabilir.

6.2.2.Yapılacak Araştırmalara Yönelik Öneriler

1. BGH' yi öğrenciler nasıl görmekte-dirler?
2. Öğrencilerin BGH' kutlamalarında teknoloji kullanımına ilişkin görüşleri nelerdir?
3. Aynı araştırmanın Adana ili dışındaki iller ve bölgelerde uygulaması yapılabilir.
4. BGH' de rehberlik nasıl olmalıdır?

KAYNAKÇA

- Aslan, S. (2000), *21. Yüzyıl Toplumunda Kütüphanelerin Rolü, Türk Kütüphaneciliği*. 14(2) :213-219.
- Arslantaş, Ö. (1989), "İlkokullarda Eğitici Kol Çalışmalarında Karşılaşılan Sorunlar." *Yüksek Lisans Tezi*. Adana: Çukurova Üniversitesi.
- Aybek, B. (2000), "İlköğretim 4. Sınıf Sosyal Bilgiler Dersi Öğretiminin Sosyal ve Diğer Bilimlerle İlişkinin Değerlendirilmesi." *Yüksek Lisans Tezi*. Adana: Çukurova Üniversitesi.
- Barth, J. L.; Demirtaş, A.(1997), *İlköğretim Sosyal Bilgiler Öğretiminde Yöntem, Etkinlik ve Stratejilerin Uygulanması. İlköğretim Sosyal Bilgiler Öğretimi: Kaynak Üniteler*, Ankara: Yök Yayınları.
- Başaran, İ.E. (1999), *Eğitime Giriş* (Gözden Geçirilmiş Basım). Ankara: Umut Yayımları.
- Bedir, B. (2005), "Kutlanılan Belirli Gün ve Haftaların Etkililik Düzeyinin Kıyası." <http://yayim.meb.gov.tr/dergiler/170/index3.icindekiler.htm>
- Binbaşıoğlu, C. (2000), *Okulda Ders Dışı Etkinlikler*. İstanbul: MEB Yayınları (3467).
- Binbaşıoğlu, C. (1986), *Ders Dışı Etkinliklerin Niteliği, Önemi ve Değeri*. Çağdaş Eğitim, S:108.
- Bloom, S. B. (1998), *İnsan Nitelikleri ve Okulda Öğrenme* (3. Basım). İstanbul: MEB Basımevi.
- Çilenti, K. (1988), *Eğitim Teknolojisi ve Öğretim* (3.Baskı). Ankara: Kadioğlu Matbaası.
- Çukurova, B. (1994), *Kurtuluş Savaşında Haber Alma ve Yer Altı Çalışmaları* (1.Basım). Ankara: Ardıç Yayınları.
- Demirel, Ö. (1998), *Genel Öğretim Yöntemleri*. Ankara: Kardeş Kitabevi.
- Deveci, H. (2003), *Sosyal Bilgiler Dersinde Probleme Dayalı Öğrenmenin Öğrencilerin Dersine İlişkin Tutumlarına, Akademik Başarılarına ve Hatırlama Düzeylerine Etkisi*. Eskişehir: Anadolu Üniversitesi Eğitim Fakültesi Yayınları, No: 87.
- Doğanay, A. (2003), *Sosyal bilgiler öğretimi. Hayat Bilgisi ve Sosyal Bilgiler Öğretimi* (Editör, Cemil Öztürk-Dursun Dilek) (3.Baskı,16). Ankara: PegemA Yayıncılık.
- Gürsoy,A. (1996), İlkokullarda Hayat Bilgisi ve Sosyal Bilgiler Öğretimi,(Ders Notu),Kırşehir,

- Erden, M. (1997), *Sosyal Bilgiler Öğretimi*. Ankara: Alkım Kitapçılık Yayıncılık.
- Erden, M. (1995), *Eğitimde Program Değerlendirme* (2.Basım). Ankara: Şafak Matbaacılık.
- Evans,I.R (1999), *İnsan ve Fikirleri* (2.Basım). Çev.Şebnem Çiftçioğlu, Ankara: Doruk Yayınları
- Guyton, E. M. (1982), “Critical Thinking and Political Participation: The Development and Assessment of a Causal Model. (Eric) ED228116.
- Güleryüz, H. (2001), *Eğitim Programlarının Dili ve Yaratıcı Öğrenme*. Ankara: Pegem A Yayıncılık.
- Hatoğlu, B. (1995), *Belirli Gün ve Haftalar*. İstanbul: MEB Yayınları.
- Hesapçioğlu, M. (1998), *Öğretim İlke ve Yöntemleri* (5.Baskı). İstanbul: Beta Basım Yayım Dağıtım AŞ.
- Jacobs, H. H. (1989), “The İnterdisciplinary Concept Model: A Step-By-Step Approach For Devolving İntegrated Units of Study.” *İnterdisciplinary Curruculum: Design and İmplementation*. Alexandria; VA: Ascd.
- Kaltsounis, T. (1987), *Teaching Social Studies İn The Elemenary School- The Basic For Citizenship* (Second Edition). Prentice-Hall, Inc. Englewood Cliffits.
- Karagözoğlu, G. (1996), *İlkokullarda Sosyal Bilgiler Öğretimi*. Ankara: Ayyıldız Matbaası A.Ş.
- Karasar, N. (2002), *Bilimsel Araştırma Yöntemi* (11.basım). Ankara: Nobel Yayın Dağıtım.
- Kepenekçi, Y. K. (2000). *İnsan Hakları Eğitimi*. Ankara: Anı Yayıncılık.
- Kocaoluk, M.;Kocaoluk, F. (2003), *Son Değişiklikleri İle İlköğretim Temel Mevzuat ve Yönetmelikler*. Adana: Kocaoluk Yayınevi.
- Koz, S. M.;Hancı, M. (1998), *İlk ve Orta Öğretimde Belirli Gün ve Haftalar*. İstanbul: Serhat Yayıncılık.
- Küçükahmet, L. (2000), *Öğretimde Planlama ve Değerlendirme* (11.Baskı). Ankara: Nobel Yayın Dağıtım.

- McLean, G; Ready, T. (Tarihsiz), "Culture, Human Rights And Peace". *Cultural Heritage And Contemporary Life Series v. Latin America*. Vol.2. [http: // www.crup.org/ book/ series05/v-2/ contents. htm](http://www.crup.org/book/series05/v-2/contents.htm). (21.09.2003).
- M. E.B. (1968), *İlkokul Programı*. İstanbul: Milli Eğitim Basımevi.
- M. E.B. (1995), *İlköğretim Okul Programı*. Ankara: M. E.B Yayınları.
- M. E.B. (1998), "İlköğretim Sosyal Bilgiler Dersi Öğretim Programı," *Tebliğler Dergisi*, S.2487.
- M. E.B. (1981), "Temel Eğitim Okulları Türkçe Eğitim Programı", *Tebliğler Dergisi*, S.3464.
- Oğuzkan, A. F. (1985), *Orta Dereceli Okullarda Öğretim* (Amaç, İlke, Yöntem ve Teknikler). Ankara: Emel Matbaacılık Sanayi.
- Öz, F. (2001), *Uygulamalı Türkçe Öğretimi*. Ankara: Anı Yayıncılık.
- Özoğlu, S.Ç. (1987), Ortaöğretim Kurumlarında Sosyal Bilgiler Öğretimine Genel Bir Bakış ve Ülkemizdeki Durum. *Ortaöğretim Kurumlarında Sosyal Bilgiler Öğretimi ve Sorunları 5. Öğretim Toplantısı* (Editör, O. Nuri Poyrazoğlu). Ankara: Türk Eğitim Derneği Yayınları.
- Paykoç, F. (1987), Ortaöğretim Kurumlarında Sosyal Bilgiler Öğretiminde Karşılaşılan Başlıca Sorunlar Nelerdir?. *Ortaöğretim Kurumlarında Sosyal Bilgiler Öğretimi ve Sorunları 5. Öğretim Toplantısı* (Editör, O. Nuri Poyrazoğlu). Ankara: Türk Eğitim Derneği Yayınları.
- Sanders, B. 1999, *Elektronik Çağda Yazılı Kültürün Çöküşü ve Şiddetin Yükselişi* (Çev: Ş. Tahir). (1.Basım). İstanbul:Ayrıntı Yayınları.
- Sever, S. (2004). *Türkçe Öğretimi ve Tam Öğrenme*. Ankara: Anı Yayıncılık.
- Sönmez, V. (1999), *Program Geliştirmede Öğretmen El Kitabı*. İstanbul: Milli Eğitim Basımevi
- Sözer, E. (1998), *Kuramdan Uygulamaya Sosyal Bilimlerin Öğretimi*. Eskişehir: Anadolu Üniversitesi Eğitim Fakültesi Yayınları
- Teacher's Guide "America's Special Days" gpn, p.o.-box 80669, Lincoln, Nebraska 68501-0669,2001.
- Titiz, T. (2001), *Ezbersiz Eğitim Yol Haritası* (2.Baskı). Ankara: Pegem A Yayıncılık.
- Türk Eğitim Derneği. (1995). *Sosyal Bilgiler Öğretimi ve Sorunları*. Ankara: Şafak Matbaacılık.
- Ünalın, Ş. (2001), *Türkçe Öğretimi* (2.Baskı). Ankara: Nobel Yayın Dağıtım.

Varış, F. (1994), *Proğram Geliştirme* (5.Baskı). Ankara: Alkım Kitapçılık Yayıncılık.

Varış, F. (1996), *Eğitimde Proğram Geliştirme “Teori ve Teknikler”* (6.Basım). Ankara: Alkım Kitapçılık Yayıncılık.

Yıldız, A.;Yeniçeri, E.;Yıldız, Ő. (2001), *İlköğretim 8 Trafik ve İlk Yardım Eğitimi*. Ankara: İlke Basım Yayım San. ve Tic. Ltd.Ő.

www.yok.gov.tr/ogretim/kitaplar/sosbilgi/kaynakunite/unit13.doc, 1-5-2004.

EK-1

**SOSYAL BİLGİLER VE TÜRKÇE ÖĞRETMENLERİNİN İLKÖĞRETİM 6.VE
7.SINIFTA BELİRLİ GÜN VE HAFTALARA İLİŞKİN GÖRÜŞLERİNİN
DEĞERLENDİRİLMESİ**

ACIKLAMA**ANKET FORMU**

Sayın öğretmenim,

İlköğretim Programında yer alan belirli gün ve haftaların ilköğretim 6. ve 7. sınıf Sosyal Bilgiler ve Türkçe dersinde kullanılmasına yönelik öğretmen görüşlerinin genel bir değerlendirmesini yapmak ve belirli gün ve haftaların okullarda nasıl uygulandığını uygulamada karşılaşılan sorunların neler olduğunu saptamak amacıyla bir araştırma yapmaktayım. Kuşkusuz böyle bir amacın gerçekleştirilmesinde belirli gün ve haftaları derslerinde kullanan Sosyal Bilgiler ve Türkçe dersi öğretmenlerinin deneyim ve gözlemleri büyük önem taşımaktadır. Bu anket, sizlerin bu konudaki değerlendirmeniz doğrultusunda görüşlerinizi almak üzere hazırlanmıştır.

Anket sorularına vereceğiniz cevaplar ve belirteceğiniz görüşler, yalnızca bu araştırma için kullanılacaktır. Sizin teftiş, terfi, sicil vb. özlük haklarınızla kesinlikle ilgisi yoktur. Kişi ve okul adı hiç bir makam ya da kişiye açıklanmayacaktır.

Anket sorularını dikkatle inceledikten sonra size göre belirli gün ve haftalarda gerçek durumu yansıtan seçeneğin önüne (x) işareti koyunuz, gereken yerlerde noktalı yerleri de yazarak doldurunuz.

Bu araştırmanın yapılmasında yapacağınız katkılardan dolayı şimdiden teşekkür ederim.

Nuri ŞİRİNGEL
Ç.Ü. Sosyal Bilimler Enstitüsü
Yüksek Lisans öğrencisi

I.BÖLÜM

KİŞİSEL BİLGİLERE İLİŞKİN SORULAR

Bu bölümde kişisel bilgilere ilişkin sorular bulunmaktadır.Lütfen size uygun seçeneğin önündeki parantez içine (X) işareti koyunuz ve hiçbir soruyu boş bırakmamaya özen gösteriniz.

Okulun Adı :

Sınıfı ve şubesi :

1. Cinsiyetiniz

( ) 1. Kadın

( ) 2. Erkek

2. En son mezun olduğunuz okul ?

( ) 1. Eğitim Enstitüsü

( ) 2. Eğitim Fakültesi

( ) 3. Fen- Edebiyat Fakültesi

( ) 4. Lisans Tamamlama

( ) 5. Başka (belirtiniz).....

3. Mezun olduğunuz bölüm?

.....

4. Lisansüstü eğitim durumunuz nedir ?

( ) 1. Yapmadım

( ) 2. Yüksek lisans yapıyorum

( ) 3. Yüksek lisans tamamladım

( ) 4. Doktora yapıyorum

( ) 5. Doktora yaptım

5. Mesleki kıdeminiz :

( ) 1. 0-5 yıl arası

( ) 2. 6-10 yıl arası

( ) 3. 11-15 yıl arası

( ) 4. 16-20 yıl arası

( ) 5. 21 ve üzeri

Belirli Gün ve Haftaların Amaçlarına İlişkin Sorular

- 6-) Belirli Gün ve Haftalar, öğrencilerin dersi yaşayarak öğrenmesine yardımcı oluyor mu?
 Evet Kısmen Hayır
- 7-) 29 Ekim Cumhuriyet bayramı, 23 Nisan Ulusal Egemenlik ve Çocuk Bayramı, TBMM'nin açılması, 19 Mayıs Atatürk'ü Anma Gençlik ve Spor Bayramı gibi gün ve haftalarımız milli bayramlarımızın, gelenek ve göreneklerimizin toplumsal yaşayışımızdaki öneminin anlaşılmasını sağlıyor mu?
 Evet Kısmen Hayır
- 8-) Cumhuriyet Bayramı, Zafer Bayramı, Bulunulan şehrin Kurtuluş Günü gibi gün ve haftalar yurt ve ulus sevgisinin gelişmesinde etkili oluyor mu?
 Evet Kısmen Hayır
- 9-) Dünya Çocuk Günü, Birleşmiş Milletler Günü, İnsan Hakları Haftası, Nato günü, Dünya Kooperatifçilik Günü gibi gün ve haftalar öğrencilerin barış, insan hakları ve kardeşlik konularıyla bilinçlenmesinde etkili oluyor mu ?
 Evet Kısmen Hayır
- 10-) Kahramanlık Günleri, Türk Büyüklerini Anma Günü gibi günler öğrencilere geçmişimiz hakkında bilginin ve tarihi değerlerin kazandırılmasında etkili oluyor mu?
 Evet Kısmen Hayır
- 11-) Dünya Çocuk Günü, Birleşmiş Milletler Günü, İnsan Hakları Haftası, Nato Günü, Avrupa Günü gibi gün ve haftalar öğrencilerin uluslararası ilişki ve sözleşmelerdeki sorumluluklarımızı anlamasını sağlıyor mu?
 Evet Kısmen Hayır
- 12-) Kütüphaneler Haftası öğrencilerin kütüphanelerin eğitimimizdeki yerini ve önemini benimsemelerinde etkili oluyor mu?
 Evet Kısmen Hayır
- 13-) Tutum Yatırım ve Türk Malları Haftası, Dünya Kooperatifçilik Günü, Enerji Tasarrufu Haftası gibi gün ve haftalar öğrencilerin ulusal ekonomiyi ve tutumlu olma alışkanlığını yaşamlarıyla ilişkilendirerek anlamalarını sağlıyor mu ?
 Evet Kısmen Hayır
- 14-) Türk Büyüklerini Anma Günü, Anneler Günü, Dünya Çocuk Günü, Kızılay Haftası, Yeşilay Haftası öğrencilerde, büyüklerine küçüklerine ve tüm insanlığa sevgi ve saygı duyabilme alışkanlığının kazanılmasında etkili oluyor mu?
 Evet Kısmen Hayır
- 15-) Trafik Haftası, Çevre Koruma Haftası, Kütüphaneler haftası, Müzeler Haftası öğrencilerde, trafik kurallarına uyma, çevreyi koruma, kütüphane ve müzelerdeki kurallara uyma davranışlarının gelişmesinde etkili oluyor mu?
 Evet Kısmen Hayır

16-) Hayvanları Koruma Günü, Orman Haftası, Sakatlar Haftası gibi gün ve haftalar öğrencilerin hayvanları ve ormanları koruma, sakat ve düşünlere yardım etme duygularını geliştirebiliyor mu ?

( ) Evet ( ) Kısmen ( ) Hayır

İÇERİĞE İLİŞKİN SORULAR

17-) İlköğretim programında belirtilmiş olan Belirli Günler ve Haftalar, okul ve öğrenci yaşayışı ile ilgili etkinlikleri içeriyor mu?

( ) Evet ( ) Kısmen ( ) Hayır

18-) Belirli Gün ve Haftalar Sosyal Bilgiler dersinin konularıyla yakından ilgili mi ?

( ) Evet ( ) Kısmen ( ) Hayır

19-) Belirli Gün ve Haftalar, ders konularının işlenişinde öğrencileri aktif kılacak etkinlik içeriyor mu?

( ) Evet ( ) Kısmen ( ) Hayır

20-) Belirli Gün ve Haftalar, öğrencilerin ilgi, ihtiyaç,davranış ve çalışma yöntemlerini etkileyecek bir içeriğe sahip mi?

( ) Evet ( ) Kısmen ( ) Hayır

21-) Belirli Gün ve Haftalar, yazılı kaynak, araç ve gereç kullanmayı gerektiriyor mu?

( ) Evet ( ) Kısmen ( ) Hayır

22-) Belirli Gün ve Haftalar Öğrencilerin yetişmelerine, sosyal yönden gelişmelerine ve öğrenmelerine katkıda bulunacak faaliyetler içeriyor mu?

( ) Evet ( ) Kısmen ( ) Hayır

23-) Belirli Gün ve Haftaların amaçları ile Sosyal Bilgiler dersinin amaçları örtüşüyor mu?

( ) Evet ( ) Kısmen ( ) Hayır

24-) Belirli Gün ve Haftaları Soysal Bilgiler dersi dışında aşağıdaki derslerden hangisinin amaçlarına en uygun buluyorsunuz?

( ) Türkçe ( ) Fen Bilgisi ( ) Matematik

( ) Din K.Ahlak Bil. ( ) Müzik ( ) Resim – iş

( ) Beden Eğitimi

25-) Belirli Gün ve Haftalar yıl boyunca Sosyal Bilgiler dersi içerisinde sağlıklı yürütülebiliyor mu?

( ) Evet ( ) Kısmen ( ) Hayır

ÖĞRETİM SÜREÇLERİNE İLİŞKİN SORULAR

- 26-) Sosyal Bilgiler dersinde Belirli Gün ve Haftalarda yapılacak olan etkinlikler nasıl planlanmaktadır?
 Okuldaki tüm branş öğretmenleriyle bir araya gelerek planlanır
 Okul idaresinin görevlendirdiği öğretmenler tarafından planlanır
 Öğrencilerin yapmak istedikleri etkinliklere göre planlanır.
 Başka(Belirtiniz).....
- 27-) Zümre toplantılarında Belirli Gün ve Haftalara değiniyor musunuz?
 Evet Kısmen Hayır
- 28-) Belirli gün ve Haftalara yıllık planda yer veriyor musunuz?
 Evet Kısmen Hayır
- 29-) Sosyal Bilgiler dersinde içerisinde bulunduğunuz gün ve haftalarla ilgili bir etkinlik gerçekleştirmek istediğinizde bu etkinliği günlük planda belirtiyor musunuz?
 Evet Kısmen Hayır
- 30-) Sosyal Bilgiler dersinde yıllık plan hazırlarken Belirli Gün ve Haftalarda işlenen konular ve düzenlenen etkinlikler için diğer branş öğretmenleri ile (Türkçe , Fen Bilgisi, Matematik vb.) işbirliği yapıyor musunuz ?
 Evet Kısmen Hayır
- 31-) Sosyal Bilgiler dersinde Belirli Gün ve Haftalara değinirken en çok hangi dersle işbirliği yaptığınızı belirtiniz?
 Türkçe Fen Bilgisi Matematik
 Müzik Resim – iş Din K. ve Ahlak Bil.
- 32-) Yıllık planlar hazırlanırken tüm öğretmenlerden Belirli Gün ve Haftaların kutlanması ve derslerinde konu olarak işlenmesi için işbirliği talebi gelmekte midir?
 Evet Kısmen Hayır
- 33-) Cevabınız “Evet veya Kısmen” ise hangi alanlarda ve ne tür bir işbirliği yapılıyor ?
 1-) Ünite planından, içerisinde bulunan hafta
 Belirlenip, o haftanın hangi bilim dalıyla ilgili olduğu tespit ediliyor daha sonra ilgili öğretmenden haftanın önemiyle ilgili bilgi alınıyor,
 2-) Konu ya da ünitenin hangi öğretim yöntemleri
 kullanılarak anlatılabileceği konusunda ilgili öğretmenlerden yardım alınıyor,
 3-) Konuyu daha ilgi çekici hale getirmek için ne
 gibi etkinliklerde bulunulabileceği konusunda ilgili öğretmenlerden yardım isteniyor,
 4-) Konunun diğer bilim dallarıyla nasıl ilişkilendirileceği
 konusunda ilgili öğretmenlerden yardım isteniyor,
 5-) Başka(Belirtiniz).....

34-) Okullarda Sosyal Bilgiler derslerinin işlenişi sırasında Belirli Gün ve Haftalardan yeterince yararlanılmakta mıdır ?

( ) Evet ( ) Kısmen ( ) Hayır

35-) Belirli Gün ve Haftaları Sosyal Bilgiler dersi içerisinde kullanırken okulunuzu yazılı kaynaklar, araç gereçler vs. bakımından yeterli buluyor musunuz?

( ) Evet ( ) Kısmen ( ) Hayır

36-) İlköğretim Sosyal Bilgiler programında bulunan Belirli Gün ve Haftaları (29 Ekim Cumhuriyet Bayramı, 23 Nisan Ulusal Egemenlik ve Çocuk Bayramı, 19 Mayıs Atatürk'ü Anma Gençlik ve Spor Bayramı, TBMM'nin açılması) derste nasıl işliyorsunuz?

.....
 .....
 .....
 .....

37-) İlköğretim Sosyal Bilgiler Programında bulunan Belirli Gün ve Haftaları (29 Ekim Cumhuriyet Bayramı, 23 Nisan Ulusal Egemenlik ve Çocuk Bayramı, 19 Mayıs Atatürk'ü Anma Gençlik ve Spor Bayramı, TBMM'nin açılması) derste işlerken hangi öğretim teknikleriyle ne derece ilişkilendiriyorsunuz ?

	Her zaman	Genellikle	Ara sıra	Hiç
1-) Soru Cevap Tekniği	( )	( )	( )	( )
2-) Beyin Fırtınası	( )	( )	( )	( )
3-) Drama Tekniği	( )	( )	( )	( )
4-) Tartışma Tekniği	( )	( )	( )	( )
5-) Grup Çalışmaları	( )	( )	( )	( )
6-) Münazara	( )	( )	( )	( )
7-) Müzakere	( )	( )	( )	( )
8-) Metafor ve Analoji Kullanımı	( )	( )	( )	( )
9-) Başka (Belirtiniz).....				

.....
 .....

38-) İlköğretim Sosyal Bilgiler programında belirtilmiş olan gün ve haftaların dışında kutlanılan gün ve haftalara (Yangından Korunma Haftası, Hayvanları Koruma Günü, Dünya Çocuk Günü, Dünya Gıda Günü vs.) ders içerisinde ne sıklıkla değiniyorsunuz ?

( ) 1. Her zaman
 ( ) 2. Genellikle
 ( ) 3. Ara sıra
 ( ) 4. Hiç

39-) Sosyal Bilgiler dersi içerisinde Belirli Gün ve Haftalardan en çok hangilerini daha etkin şekilde işliyorsunuz ? (En fazla etkinlik düzenlediğiniz üç tanesini sırayla yazınız).

1)..... 2)..... 3).....

BELİRLİ GÜN VE HAFTALARDA DÜZENLENEN ETKİNLİKLERE İLİŞKİN SORULAR

- 40-) Belirli Gün ve Haftalar için okulunuzda nasıl etkinlikler yapılıyor?
 Görevlendirilen öğrenciler bir program hazırlayarak okul genelinde program sunuluyor,
 Öğretmenler kurulunda görevlendirilen öğretmenler bir program düzenleyip okul genelinde program sunuluyor,
 Okul yönetimince hazırlanan programa göre etkinlik hazırlanıyor,
 Rehber öğretmenlerin hazırladığı programa göre etkinlik hazırlanıyor.

Başka(Belirtiniz).....
 .....
 .....
 .....

- 41-) Belirli Gün ve Haftalarda görevlendireceğiniz öğrencileri nasıl belirliyorsunuz?
 Öğrencilerin yeteneklerine göre
 Öğrencilerin isteklerine göre
 Sınıf listesinden rast gele
 Başka(Belirtiniz).....
 .....
 .....

BELİRLİ GÜN VE HAFTALARIN DEĞERLENDİRİLMESİNE İLİŞKİN SORULAR

- 42-) Belirli Gün ve Haftalarda okul yönetimi öğretmenlere yeterince rehberlik ediyor mu?
 Evet   Kısmen   Hayır
- 43-) Belirli Gün ve Haftalarda gerçekleştirilen etkinliklerde okul ve aile işbirliğinin sağlandığına inanıyor musunuz ?
 Evet   Kısmen   Hayır
- 44-) Eğitiminiz sırasında Sosyal Bilgiler dersinde Belirli Gün ve Haftalardan ders sırasında nasıl yararlanabileceğiniz hakkında herhangi bir ders aldınız mı?
 Aldıysanız, dersin adını belirtiniz.
 Evet .....
 Hayır

- 45-) Cevabınız “Evet” ise bu derslerde aşağıdaki alanların hangisine yönelik bilgiler aldınız
	Evet	Kısmen	Hayır
1-) Sosyal Bilgiler dersindeki Belirli Gün ve Haftaların ( ) hangileri olduğuna dair bilgiler,	( )	( )	( )
2-) Sosyal Bilgiler dersinde kutlanan Belirli Gün ve ( )) Haftaların çocukların bu ders içerisinde geçen kavramları öğrenme düzeyine etkisiyle ilgili bilgiler,	( )	( )	( )
3-) Sosyal Bilgiler dersi öğretmenlerinin yapılan zümre ( )) toplantılarında bu haftaların konuları hakkında çalışma faaliyetlerini nasıl düzenleyecekleri konusunda bilgiler,	( )	( )	( )
4-) Belirli Gün ve Haftaların Sosyal Bilgiler dersindeki ( ) konularla nasıl ilişkilendirileceğiyle ilgili bilgiler,	( )	( )	( )
5-) Belirli Gün ve Haftaların okullarda neden ( ) kutladığına ait bilgiler,	( )	( )	( )
- 46-) (44.soruya) cevabınız “hayır” ise böyle bir kurs ve seminere ihtiyaç duyuyor musunuz?
( ) Evet ( ) Hayır
- 47-) Belirli Gün ve Haftalar öğrencilerinizi çeşitli yönleriyle tanımanıza yardımcı oluyor mu?
( ) Evet ( ) Hayır
- 48-) Okulunuzun fiziki olanakları (yazılı kaynaklar, araç ve gereçleri, oda, sınıf, salon,
uygulama bahçesi vb.) Belirli Gün ve Haftalara yönelik faaliyetlerin yürütülmesi için
yeterli mi?
( ) Evet ( ) Kısmen ( ) Hayır
- 49-) Belirli Gün ve Haftalar yıl sonunda nasıl değerlendiriliyor ?
( ) İlköğretim müfettişleri tarafından ,
( ) İlgili öğretmenler tarafından,
( ) Rehber öğretmenler kurulu tarafından,
( ) Eğitici kol organları tarafından(yönetim,denetim ve genel kurulu) tarafından.
( ) Başka(Belirtiniz).....
.....
.....
.....
.....
- 50-) Öğrencilerinizin Belirli Gün ve Haftalarda gerçekleştirdikleri etkinlikleri nasıl
değerlendiriyorsunuz?
.....
.....
.....
.....

51-) Öğrencilerin dönem sonunda ya da yıl sonunda notlarını belirlerken öğrencilerin yıl içerisinde Belirli Gün ve Haftalarda gerçekleştirdikleri çalışmalarını göz önünde bulunduruyor musunuz?

( ) Evet ( ) Kısmen ( ) Hayır

ÖNERİLERE İLİŞKİN SORULAR

52-) Belirli Gün ve Haftalarda gerçekleştirilecek etkinlikler için ders saati dışında ayrı bir zaman ayrılmalı mı?

( ) Evet ( ) Kısmen ( ) Hayır

53-) Belirli Gün ve Haftalarda okul yönetiminin, diğer branş öğretmenlerinin ve velilerin ilgisi, yardımı ve rehberliği belirli gün ve haftalarda verimi artırır mı?

( ) Evet ( ) Kısmen ( ) Hayır

54-) Belirli Gün ve Haftalarda gerçekleştirilecek etkinlikler için okulda belirli bir oda, sınıf ya da sınıfın ayrılmış olması öğretmenlerin Belirli Gün ve Haftalara olan ilgisini artırır mı?

( ) Evet ( ) Kısmen ( ) Hayır

55-) Belirli Gün ve Haftalara sizin eklemek istediğiniz gün ve haftalar var mı? (Lütfen yazınız);

.....
 .....
 .....
 .....

56-) İlköğretim programında bulunan Belirli Gün ve Haftalardan çıkarılmasını istediğiniz gün ve haftalar var mı? (Lütfen yazınız);

.....
 .....
 .....
 .....

57-) Belirli Gün ve Haftaların daha verimli kullanılabilmesi için sizin düşündüğünüz başka öneriler var mı? (Lütfen yazınız);

.....
 .....
 .....
 .....

EK-2

**SOSYAL BİLGİLER VE TÜRKÇE ÖĞRETMENLERİNİN İLKÖĞRETİM 6.VE
7.SINIFTA BELİRLİ GÜN VE HAFTALARA İLİŞKİN GÖRÜŞLERİNİN
DEĞERLENDİRİLMESİ**

ACIKLAMA**ANKET FORMU**

Sayın öğretmenim,

İlköğretim Programında yer alan belirli gün ve haftaların ilköğretim 6. ve 7. sınıf Sosyal Bilgiler ve Türkçe dersinde kullanılmasına yönelik öğretmen görüşlerinin genel bir değerlendirmesini yapmak ve belirli gün ve haftaların okullarda nasıl uygulandığını uygulamada karşılaşılan sorunların neler olduğunu saptamak amacıyla bir araştırma yapmaktayım. Kuşkusuz böyle bir amacın gerçekleştirilmesinde belirli gün ve haftaları derslerinde kullanan Sosyal Bilgiler ve Türkçe dersi öğretmenlerinin deneyim ve gözlemleri büyük önem taşımaktadır. Bu anket, sizlerin bu konudaki değerlendirmeniz doğrultusunda görüşlerinizi almak üzere hazırlanmıştır.

Anket sorularına vereceğiniz cevaplar ve belirteceğiniz görüşler, yalnızca bu araştırma için kullanılacaktır. Sizin teftiş, terfi, sicil vb. özlük haklarınızla kesinlikle ilgisi yoktur. Kişi ve okul adı hiç bir makam ya da kişiye açıklanmayacaktır.

Anket sorularını dikkatle inceledikten sonra size göre belirli gün ve haftalarda gerçek durumu yansıtan seçeneğin önüne (x) işareti koyunuz, gereken yerlerde noktalı yerleri de yazarak doldurunuz.

Bu araştırmanın yapılmasında yapacağınız katkılardan dolayı şimdiden teşekkür ederim.

Nuri ŞİRİNGEL
Ç.Ü. Sosyal Bilimler Enstitüsü
Yüksek Lisans öğrencisi

ANKET FORMU

I.BÖLÜM

KİŞİSEL BİLGİLERE İLİŞKİN SORULAR

Bu bölümde kişisel bilgilere ilişkin sorular bulunmaktadır.Lütfen size uygun seçeneğin önündeki parantez içine (X) işareti koyunuz ve hiçbir soruyu boş bırakmamaya özen gösteriniz.

Okulun Adı :

Sınıfı ve şubesi :

1. Cinsiyetiniz

( ) 1. Kadın

( ) 2. Erkek

2. En son mezun olduğunuz okul ?

( ) 1. Eğitim Enstitüsü

( ) 2. Eğitim Fakültesi

( ) 3. Fen- Edebiyat Fakültesi

( ) 4. Lisans Tamamlama

( ) 5. Başka (belirtiniz).....

5. Mezun olduğunuz bölüm?

.....

6. Lisansüstü eğitim durumunuz nedir ?

( ) 1.Yapmadım

( ) 2.Yüksek lisans yapıyorum

( ) 3.Yüksek lisans tamamladım

( ) 4.Doktora yapıyorum

( ) 5.Doktora yaptım

5. Mesleki kıdeminiz :

( ) 1. 0-5 yıl arası

( ) 2. 6-10 yıl arası

( ) 3. 11-15 yıl arası

( ) 4. 16-20 yıl arası

( ) 5. 21 ve üzeri

Belirli Gün ve Haftaların Amaçlarına İlişkin Sorular

- 6-) Belirli Gün ve Haftalar, öğrencilerin dersi yaşayarak öğrenmesine yardımcı oluyor mu?
 Evet Kısmen Hayır
- 7-) 29 Ekim Cumhuriyet bayramı, 23 Nisan Ulusal Egemenlik ve Çocuk Bayramı, TBMM'nin açılması, 19 Mayıs Atatürk'ü Anma Gençlik ve Spor Bayramı gibi gün ve haftalarımız milli bayramlarımızın, gelenek ve göreneklerimizimizin toplumsal yaşayışımızdaki önemini anlaşılmasını sağlıyor mu?
 Evet Kısmen Hayır
- 8-) Cumhuriyet Bayramı, Zafer Bayramı, Bulunulan şehrin Kurtuluş Günü gibi gün ve haftalar yurt ve ulus sevgisinin gelişmesinde etkili oluyor mu?
 Evet Kısmen Hayır
- 9-) Dünya Çocuk Günü, Birleşmiş Milletler Günü, İnsan Hakları Haftası, Nato günü, Dünya Kooperatifçilik Günü gibi gün ve haftalar öğrencilerin barış, insan hakları ve kardeşlik konularıyla bilinçlenmesinde etkili oluyor mu ?
 Evet Kısmen Hayır
- 10-) Kahramanlık Günleri, Türk Büyüklerini Anma Günü gibi günler öğrencilere geçmişimiz hakkında bilginin ve tarihi değerlerin kazandırılmasında etkili oluyor mu?
 Evet Kısmen Hayır
- 11-) Dünya Çocuk Günü, Birleşmiş Milletler Günü, İnsan Hakları Haftası, Nato Günü, Avrupa Günü gibi gün ve haftalar öğrencilerin uluslararası ilişki ve sözleşmelerdeki sorumluluklarımızı anlamasını sağlıyor mu?
 Evet Kısmen Hayır
- 12-) Kütüphaneler Haftası öğrencilerin kütüphanelerin eğitimimizdeki yerini ve önemini benimsemelerinde etkili oluyor mu?
 Evet Kısmen Hayır
- 13-) Tutum Yatırım ve Türk Malları Haftası, Dünya Kooperatifçilik Günü, Enerji Tasarrufu Haftası gibi gün ve haftalar öğrencilerin ulusal ekonomiyi ve tutumlu olma alışkanlığını yaşamlarıyla ilişkilendirerek anlamalarını sağlıyor mu ?
 Evet Kısmen Hayır
- 14-) Türk Büyüklerini Anma Günü, Anneler Günü, Dünya Çocuk Günü, Kızılay Haftası, Yeşilay Haftası öğrencilerde, büyüklerine küçüklerine ve tüm insanlığa sevgi ve saygı duyabilme alışkanlığının kazanılmasında etkili oluyor mu?
 Evet Kısmen Hayır

15-) Trafik Haftası, Çevre Koruma Haftası, Kütüphaneler haftası, Müzeler Haftası öğrencilerde, trafik kurallarına uyma, çevreyi koruma kütüphane ve müzelerdeki kurallara uyma davranışlarının gelişmesinde etkili oluyor mu?
 Evet Kısmen Hayır

16-) Hayvanları Koruma Günü, Orman Haftası, Sakatlar Haftası gibi gün ve haftalar öğrencilerin hayvanları ve ormanları koruma, sakat ve düşkünlere yardım etme duygularını geliştirebiliyor mu ?
 Evet Kısmen Hayır

İÇERİĞE İLİŞKİN SORULAR

17-) İlköğretim programında belirtilmiş olan Belirli Günler ve Haftalar, okul ve öğrenci yaşayışı ile ilgili etkinlikleri içeriyor mu?
 Evet Kısmen Hayır

18-) Belirli Gün ve Haftalar Türkçe dersinin konularıyla yakından ilgili mi ?
 Evet Kısmen Hayır

19-) Belirli Gün ve Haftalar, ders konularının işlenişinde öğrencileri aktif kılacak etkinlik içeriyor mu?
 Evet Kısmen Hayır

20-) Belirli Gün ve Haftalar, öğrencilerin ilgi, ihtiyaç, davranış ve çalışma yöntemlerini etkileyecek bir içeriğe sahip mi?
 Evet Kısmen Hayır

21-) Belirli Gün ve Haftalar, yazılı kaynak, araç ve gereç kullanmayı gerektiriyor mu?
 Evet Kısmen Hayır

22-) Belirli Gün ve Haftalar Öğrencilerin yetişmelerine, sosyal yönden gelişmelerine ve öğrenmelerine katkıda bulunacak faaliyetler içeriyor mu?
 Evet Kısmen Hayır

23-) Belirli Gün ve Haftaların amaçları ile Türkçe dersinin amaçları örtüşüyor mu?
 Evet Kısmen Hayır

24-) Belirli Gün ve Haftaları Türkçe dersi dışında aşağıdaki derslerden hangisinin amaçlarına en uygun buluyorsunuz?

Sosyal Bilgiler Fen Bilgisi Matematik

Din K.Ahlak Bil. Müzik Resim – iş

Beden Eğitimi

25-) Belirli Gün ve Haftalar yıl boyunca Türkçe dersi içerisinde sağlıklı yürütülebiliyor mu?

( ) Evet ( ) Kısmen ( ) Hayır

ÖĞRETİM SÜREÇLERİNE İLİŞKİN SORULAR

26-) Türkçe dersinde Belirli Gün ve Haftalarda yapılacak olan etkinlikler nasıl planlanmaktadır?

- ( ) Okuldaki tüm branş öğretmenleriyle bir araya gelerek planlanır
 ( ) Okul idaresinin görevlendirdiği öğretmenler tarafından planlanır
 ( ) Öğrencilerin yapmak istedikleri etkinliklere göre planlanır.
 ( ) Başka(Belirtiniz).....
 .....
 .....

27-) Zümre toplantılarında Belirli Gün ve Haftalara değiniyor musunuz?

( ) Evet ( ) Kısmen ( ) Hayır

28-) Belirli Gün ve Haftalara yıllık planda yer veriyor musunuz?

( ) Evet ( ) Kısmen ( ) Hayır

29-) Türkçe dersinde içerisinde bulunduğunuz Gün ve Haftalarla ilgili bir etkinlik gerçekleştirmek istediğinizde bu etkinliği günlük planda belirtiyor musunuz?

( ) Evet ( ) Kısmen ( ) Hayır

30-) Türkçe dersinde yıllık plan hazırlarken Belirli Gün ve Haftalarda işlenen konular ve düzenlenen etkinlikler için diğer branş öğretmenleri ile (Sosyal Bilgiler, Fen Bilgisi, Matematik vb.) işbirliği yapıyor musunuz ?

( ) Evet ( ) Kısmen ( ) Hayır

31-) Türkçe dersinde Belirli Gün ve Haftalara değinirken en çok hangi dersin öğretmeniyle işbirliği yapıyorsunuz?

( ) Sosyal Bilgiler ( ) Fen Bilgisi ( ) Matematik

( ) Müzik ( ) Resim – iş ( ) Din K. ve Ahlak Bil.

32-) Yıllık planlar hazırlanırken tüm öğretmenlerden Belirli Gün ve Haftaların kutlanması ve derslerinde konu olarak işlenmesi için işbirliği talebi gelmekte midir ?

( ) Evet ( ) Kısmen ( ) Hayır

33-) Cevabınız “Evet veya Kısmen” ise hangi alanlarda ve ne tür bir işbirliği yapıyor ?

1-) Ünite planından , içerisinde bulunan hafta ( )

belirlenip, o haftanın hangi bilim dalıyla ilgili olduğu tespit ediliyor daha sonra ilgili öğretmenden haftanın önemiyle ilgili bilgi alınıyor,

2-) Konu ya da ünitenin hangi öğretim yöntemleri ( )

kullanılarak anlatılabileceği konusunda ilgili öğretmenlerden yardım alınıyor,

3-) Konuyu daha ilgi çekici hale getirmek için ne ( )
gibi etkinliklerde bulunulabileceği konusunda
ilgili öğretmenlerden yardım isteniyor,

4-) Konunun diğer bilim dallarıyla nasıl ilişkilendirileceği ( )
konusunda ilgili öğretmenlerden yardım isteniyor,

5-) Başka(Belirtiniz).....
.....

34-) Okullarda Türkçe derslerinin işlenişi sırasında Belirli Gün ve Haftalardan yeterince yararlanılmakta mıdır ?

( ) Evet ( ) Kısmen ( ) Hayır

35-) Belirli Gün ve Haftaları Türkçe dersi içerisinde kullanırken okulunuzu yazılı kaynaklar ve araç gereçler bakımından yeterli buluyor musunuz?

( ) Evet ( ) Kısmen ( ) Hayır

36-) İlköğretim programında bulunan Belirli Gün ve Haftaları (29 Ekim Cumhuriyet Bayramı, 23 Nisan Ulusal Egemenlik ve Çocuk Bayramı, 19 Mayıs Atatürk'ü Anma Gençlik ve Spor Bayramı, TBMM'nin açılması) Türkçe dersinde nasıl işliyorsunuz?

.....
.....
.....
.....

37-) İlköğretim Programında bulunan Belirli Gün ve Haftaları (29 Ekim Cumhuriyet Bayramı,

23 Nisan Ulusal Egemenlik ve Çocuk Bayramı, 19 Mayıs Atatürk'ü Anma Gençlik ve Spor Bayramı, TBMM'nin açılması) derste işlerken hangi öğretim teknikleriyle ne derece ilişkilendiriyorsunuz ?

	Her zaman	Genellikle	Ara sıra	Hiç
1-) Soru Cevap Tekniği	( )	( )	( )	( )
2-) Beyin Fırtınası	( )	( )	( )	( )
3-) Drama Tekniği	( )	( )	( )	( )
4-) Tartışma Tekniği	( )	( )	( )	( )
5-) Grup Çalışmaları	( )	( )	( )	( )
6-) Münazara	( )	( )	( )	( )
7-) Müzakere	( )	( )	( )	( )
8-) Metafor ve Analoji Kullanımı	( )	( )	( )	( )
9-) Başka (Belirtiniz).....				

.....
.....

38-) İlköğretim programında belirtilmiş olan gün ve haftaları (Yangından Korunma Haftası, Hayvanları Koruma Günü, Dünya Çocuk Günü, Dünya Gıda Günü vs.) ders içerisinde ne

sıklıkla değiniyorsunuz ?

( ) 1. Her zaman
( ) 2. Genellikle
( ) 3. Ara sıra
( ) 4. Hiç

39-) Türkçe dersi içerisinde Belirli Gün ve Haftalardan en çok hangilerini daha etkin şekilde işliyorsunuz ? (En fazla etkinlik düzenlediğiniz üç tanesini sırayla yazınız).

1)..... 2)..... 3).....

BELİRLİ GÜN VE HAFTALARDA DÜZENLENEN ETKİNLİKLERE İLİŞKİN SORULAR

40-) Belirli Gün ve Haftalar için okulunuzda nasıl etkinlikler yapılıyor?

- ( ) Görevlendirilen öğrenciler bir program hazırlayarak okul genelinde program sunuluyor,
 ( ) Öğretmenler kurulunda görevlendirilen öğretmenler bir program düzenleyip okul genelinde program sunuluyor,
 ( ) Okul yönetimince hazırlanan programa göre etkinlik hazırlanıyor,
 ( ) Rehber öğretmenlerin hazırladığı programa göre etkinlik hazırlanıyor.
 Başka(Belirtiniz).....
 .....
 .....
 .....

41-) Belirli Gün ve Haftalarda görevlendireceğiniz öğrencileri nasıl belirliyorsunuz?

- ( ) Öğrencilerin yeteneklerine göre
 ( ) Öğrencilerin isteklerine göre
 ( ) Sınıf listesinden rast gele
 Başka(Belirtiniz).....
 .....
 .....

BELİRLİ GÜN VE HAFTALARIN DEĞERLENDİRİLMESİNE İLİŞKİN SORULAR

42-) Belirli Gün ve Haftalarda okul yönetimi öğretmenlere yeterince rehberlik ediyor mu?

- ( ) Evet ( ) Kısmen ( ) Hayır

43-) Belirli Gün ve Haftalarda gerçekleştirilen etkinliklerde okul ve aile işbirliğinin sağlandığına inanıyor musunuz ?

- ( ) Evet ( ) Kısmen ( ) Hayır

44-) Eğitiminiz sırasında Türkçe dersinde Belirli Gün ve Haftalardan ders sırasında nasıl yararlanabileceğiniz hakkında herhangi bir ders aldınız mı? Aldıysanız , dersin adını belirtiniz.

- ( ) Evet .....
 ( ) Hayır

- 45-) Cevabınız “Evet” ise bu derslerde aşağıdaki alanların hangisine yönelik bilgiler aldınız
	Evet	Kısmen	Hayır
1-) Türkçe dersindeki Belirli Gün ve Haftaların hangileri olduğuna dair bilgiler,	( )	( )	( )
2-) Türkçe dersinde kutlanan Belirli Gün ve Haftaların çocukların bu ders içerisinde geçen kavramları öğrenme düzeyine etkisiyle ilgili bilgiler,	( )	( )	( )
3-) Türkçe dersi öğretmenlerinin yapılan zümre toplantılarında bu haftaların konuları hakkında çalışma faaliyetlerini nasıl düzenleyecekleri konusunda bilgiler,	( )	( )	( )
4-) Belirli Gün ve Haftaların Türkçe dersindeki konularla nasıl ilişkilendirileceğiyle ilgili bilgiler,	( )	( )	( )
5-) Belirli Gün ve Haftaların okullarda neden kutladığına ait bilgiler,	( )	( )	( )
- 46-) (44.soruya) cevabınız “hayır” ise böyle bir kurs ve seminere ihtiyaç duyuyor musunuz?
( ) Evet ( ) Hayır
- 47-) Belirli Gün ve Haftalar öğrencilerinizi çeşitli yönleriyle tanımanıza yardımcı oluyor mu?
( ) Evet ( ) Hayır
- 48-) Okulunuzun fiziki olanakları (yazılı kaynaklar, araç ve gereçleri, oda, sınıf, salon, uygulama bahçesi vb.) Belirli Gün ve Haftalara yönelik faaliyetlerin yürütülmesi için yeterli mi?
( ) Evet ( ) Kısmen ( ) Hayır
- 49-) Belirli Gün ve Haftalar yıl sonunda nasıl değerlendiriliyor ?
( ) İlköğretim müfettişleri tarafından ,
( ) İlgili öğretmenler tarafından,
( ) Rehber öğretmenler kurulu tarafından,
( ) Eğitici kol organları tarafından(yönetim,denetim ve genel kurulu) tarafından.
( ) Başka(Belirtiniz).....
.....
.....
.....
.....

50-) Öğrencilerinizin Belirli Gün ve Haftalarda gerçekleştirdikleri etkinlikleri nasıl değerlendiriyorsunuz?

.....
 .....
 .....
 .....

51-) Öğrencilerin dönem sonunda ya da yıl sonunda notlarını belirlerken öğrencilerin yıl içerisinde Belirli Gün ve Haftalarda gerçekleştirdikleri çalışmalarını göz önünde bulunduruyor musunuz?

( ) Evet ( ) Kısmen ( ) Hayır

ÖNERİLERE İLİŞKİN SORULAR

52-) Belirli Gün ve Haftalarda gerçekleştirilecek etkinlikler için ders saati dışında ayrı bir zaman ayrılmalı mı?

( ) Evet ( ) Kısmen ( ) Hayır

53-) Belirli Gün ve Haftalarda okul yönetiminin, diğer branş öğretmenlerinin ve velilerin ilgisi, yardımı ve rehberliği Belirli Gün ve Haftalarda verimi artırır mı?

( ) Evet ( ) Kısmen ( ) Hayır

54-) Belirli Gün ve Haftalarda gerçekleştirilecek etkinlikler için okulda belirli bir oda, sınıf ya da sınıfın ayrılmış olması öğretmenlerin Belirli Gün ve Haftalara olan ilgisini artırır mı?

( ) Evet ( ) Kısmen ( ) Hayır

55-) Belirli Gün ve Haftalara sizin eklemek istediğiniz gün ve haftalar var mı? (Lütfen yazınız);

.....
 .....
 .....
 .....
 .....

56-) İlköğretim programında bulunan Belirli Gün ve Haftalardan çıkarılmasını istediğiniz gün ve haftalar var mı? (Lütfen yazınız);

.....
 .....
 .....
 .....
 .....

57-) Belirli Gün ve Haftaların daha verimli kullanılabilmesi için sizin düşündüğünüz başka öneriler var mı? (Lütfen yazınız);

.....
 .....
 .....
 .....

ÖZGEÇMİŞ

KİŞİSEL BİLGİLER

Adı Soyadı : Nuri ŞİRİNGEL
Doğum yeri ve yılı : Adana,1979
Adres : Özel Çağ Koleji, Yenice,Tarsus
Telefon : (0324) 6512054

ÖĞRENİM DURUMU

2002-2006 : Yüksek Lisans-Ç.Ü. Sosyal Bilimler Enstitüsü İlköğretim
Ana Bilim Dalı, Adana.
1998-2002 : Lisans- Ç.Ü. Eğitim Fakültesi,Sosyal Bilgiler Öğretmenliği
Ana Bilim Dalı, Adana.
1993-1996 : İskenderun Lisesi, Hatay.
1992-1993 : Ortaokul-Beş Temmuz Orta Okulu,İskenderun,Hatay.
1990-1992 : Ortaokul-Mehmet Akif Ersoy Orta Okulu,Halkalı,İstanbul.
1987-1990 : İlkokul-Bağcılar İlkokulu,Şirinevler,İstanbul.
1986-1987 : İlkokul-Vatan İlkokulu,Şanlıurfa.
1985-1986 : İlkokul-Şehitlik İlkokulu,Şanlıurfa.

GÖREV DURUMU

2005-..... Tarsus, Özel Çağ Koleji, Sosyal Bilgiler Öğretmeni.